

**FATİH SULTAN MEHMET VAKIF ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANABİLİM DALI
MİMARİ KORUMA-RESTORASYON PROGRAMI**

**RAMİ MEHMET PAŞA SIBYAN MEKTEBİ
RÖLÖVESİ ve YENİDEN
İŞLEVLENDİRİLMESİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

ALİ GÜVEN

İSTANBUL, 2020

**FATİH SULTAN MEHMET VAKIF ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANABİLİM DALI
MİMARİ KORUMA-RESTORASYON PROGRAMI**

**RAMİ MEHMET PAŞA SIBYAN MEKTEBİ
RÖLÖVESİ ve YENİDEN
İŞLEVLENDİRİLMESİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**ALİ GÜVEN
(160211005)**

**Danışman
(Prof. Dr. M. Bülent ULUENGİN)**

DÜZELTİLMİŞ TEZ

İSTANBUL, 2020

LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Mimarlık Anabilim Dalı'nda **160211005** numaralı Ali GÜVEN' in hazırladığı “**Rami Mehmet Paşa Sıbyan Mektebi Rölövesi ve Yeniden İşlevlendirilmesi Önerisi**” konulu Yüksek Lisans Tezi ile ilgili **TEZ SAVUNMA SINAVI**, 23/06/2020, Salı günü saat 14.00'da çevrimiçi yapılmış, sorulan sorulara alınan cevaplar sonunda adayın tezinin **KABUL/~~RET~~/~~DÜZELTME~~'ne OYBİRLİĞİ/OYÇOKLUĞU** ile karar verilmiştir.

Düzeltilme verilmesi halinde:

Adı geçen öğrencinin Tez Savunma Sınavı .../.../20..., tarihinde, saat da yapılacaktır.

Tez adı değişikliği yapılması halinde :

Tez adının **Rami Mehmet Paşa Sıbyan Mektebi Rölövesi ve Yeniden İşlevlendirilmesi** şeklinde değiştirilmesi uygundur.

JÜRİ ÜYESİ	KANAATI (*)	İMZA
Prof. Dr. Mehmet Bülent ULUENGİN	KABUL	
Prof. Dr. Suphi SAATÇI	KABUL	
Doç. Dr. Sibel HATTAP	KABUL	

BEYAN/ ETİK BİLDİRİM

Bu tezin yazılmasında bilimsel ahlak kurallarına uyulduğunu, başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda bilimsel normlara uygun olarak atıfta bulunulduğunu, kullanılan verilerde herhangi bir tahrifat yapılmadığını, tezin herhangi bir kısmının bağlı olduğum üniversite veya bir başka üniversitedeki başka bir çalışma olarak sunulmadığını beyan ederim.

Ali GÜVEN

İmza

Düzeltilme Metni

- 1. Restitüsyon ve Restorasyon bölümleri eklendi.**
- 2. Kaynakça ve şekiller düzenlendi.**
- 3. İmla ve yazım hataları düzeltildi.**

RAMİ MEHMET PAŞA SIBYAN MEKTEBİ RÖLÖVESİ ve YENİDEN İŞLEVLENDİRİLMESİ

Ali Güven

ÖZET

Tarihi yapılar, sürekli gelişen ve değişen dünyamızda geçmiş kültürümüze ışık tutarak geçmişle gelecek arasında köprü vazifesi görmektedir. Tarihte önemli bir yeri olan Sıbyan Mektepleri de bu yapılar arasında önemli bir yere sahiptir. Osmanlı Devletinin son zamanlarına kadar mahalle aralarında yaklaşık 6 ile 13 yaş arası çocukların öğrenim görmesi için inşa edilmiş sıbyan mektepleri zamanımızın ilk ve ortaokul eğitim kurumları gibi faaliyet göstermişlerdir. Eyüp Rami Mehmet Paşa Sıbyan Mektebi, İstanbul Eyüpsultan İlçesinin Nişancı Mahallesinde, Nişancı Mustafa Paşa Camisine bitişik olarak inşa edilmiştir. 21.07.2014 tasdik tarihli 1/1000 Ölçek Eyüp 1.Etap Koruma Amaçlı Meri Uygulama İmar Planında, F21C24B1D pafta 149 ada 12 parselde yer alan söz konusu mekteb: plan özellikleri, cephe özellikleri, yapım sistemi ve malzeme özellikleri ile döneminin mimari anlayışına ışık tutarken ; ilk inşa edildiği dönemde kullanılan özgün işleviyle, coğrafyasının sosyo-kültürel yapısı ve eğitim anlayışına büyük anlamda ışık tutmaktadır. Bahsedilen değerlerin yeniden hatırlanılması, kültürel mirasımızı korumak ve bizden sonra gelecek yeni nesillere aktarılmasına katkıda bulunmak amacıyla bu tez çalışması hazırlanmıştır.

‘Rami Mehmet Paşa Sıbyan Mektebi Rölövesi ve Yeniden İşlevlendirilmesi’ isimli bu çalışma toplamda 4 bölümden oluşmaktadır:

Çalışmanın Birinci Bölümünde, Eyüpsultan ilçesi ve Nişancı mahallesinde bulunan çalışma alanının yakın çevresinin coğrafi konumu, mektebin yakın çevresinde bulunan tarihi nitelikteki yapılar ve mektebin banisi Rami Mehmed Paşa’nın biyografisine değinilmiştir.

İkinci Bölümde, yapının rölöve çalışması ile hasar ve bozulma tespitleri yapılmıştır.

Üçüncü Bölümde, Rami Mehmed Paşa Sıbyan Mektebi gibi İstanbulda aynı dönemde inşa edilmiş sıbyan mektepleri örneklerinin birkaçının tipolojik karşılaştırılması yapılmış ve yapının eski fotoğraflarından yararlanılarak hazırlanan restitüsyon çizimi anlatılmıştır.

Dördüncü Bölümde, yapının özgün haline kavuşturulması amacıyla çizilen restorasyon projesine uygun olarak restorasyon uygulamasının hangi teknik ve yöntemlerle yapılması gerektiği anlatılmıştır.

Sonuç ve Öneriler Kısmında ise fevkani yapının zemin katının kitabevi üst katının kütüphane işleviyle kullanılması önerilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Sıbyan Mektepleri, Rami Mehmed Paşa, Rami Mehmed Paşa Sıbyan Mektebi, Fevkani.

THE AGAIN FOR REFUNCTIONING THE EYÜP RAMİ MEHMET PAŞA SIBYAN MEKTEBİ

Ali Güven

SUMMARY

Historical structures shed lights on our culture in a constantly changing and evolving world. Thus they play a great role by functioning as a bridge between the past and the future. Sıbyan Mektepleri (Children Schools) which had a crucial place in the history, have a special place among those structures. They were built in the suburbs for the education of the children from 6 to 13 years old until the recent years of the Ottoman Empire just like the primary and high schools of today.

Eyüp Rami Mehmet Paşa Sıbyan Mektebi was built next to the Nişancı Mustafa Paşa Mosque in İstanbul Eyüpsultan Nişancı District. According to the city master plan, the school registry is dated 21 July 2014, 1/1000 scale in Eyüp 1st phase protection zone in F21C24B1D-149/12 map section. It sheds light on the architectural understanding of the period under discussion in terms of plan characteristics, facade features, construction system and features of the materials used. With its peculiar functions, it also sheds lights to a great extent on the understanding of education and socio-cultural structure of its geography and the period when it was initially constructed.

This thesis is prepared in order to recall the values under discussion, protect the cultural heritage and contribute to the transfer of these values to the next generations to come afterwards.

This study, which is called “the Again for Refunctioning the Rami Mehmet Paşa Sıbyan Mektebi” is composed of mainly 4 chapters.

In the first chapter, the geographic location of the Borough of Eyüpsultan and Nişancı District, the historical buildings in the neighbourhood and the biography of the architect Rami Mehmet Paşa is shortly explained.

In the second chapter, the water-colour copy works of the building and damages and deterioration occurred have been detected.

In the third chapter, the typology comparison between Rami Mehmet Paşa Sıbyan Mektebi and some other Sıbyan Mektepleri which are constructed in Istanbul during the same period is made. Meanwhile, the restitution drawing which was prepared based on the old photographs of the building was elaborated.

In the fourth chapter, the technics and methods to be used for the restoration of the building in accordance with the Project, which was drawn for restoring it based on its original status are explained in detail.

In the conclusion and Recommendations part, it was recommended that the ground floor of the fevkani building should be used as bookstore and the upstairs should function as library.

Keywords: Sıbyan Mektepleri, Rami Mehmed Pasa, Rami Mehmed Pasa Sıbyan Mektebi, Fevkani, Children Schools.

ÖNSÖZ

Yüksek lisans eğitimim boyunca yaptığım bu çalışmanın her aşamasında yardımcı olan, destekleyen, bilgi ve tecrübesiyle beni doğru araştırmalara yönlendiren çalışmanın sonuca erdirilmesi için takibini üzerimden esirgemeyen değerli tez danışmanım Prof. Dr. M. Bülent ULUENGİN'e şükranlarımı sunarım.

Tez çalışmam süresince; her konuda desteğini esirgemeyen FSMVÜ Mimarlık Fakültesi Restorasyon Anabilim Dalı öğretim üyelerine, Başkanım M.Tevfik Göksu'ya, İdari Amirlerim Aydın POLAT, Adil ŞENDEN, ve Cemali MANTAŞ'a , Serdar KOCA, Hüseyin Ali AKÇAY ve Fatih ASILHAN başta olmak üzere katkısı ve emeği olan tüm arkadaşlarıma teşekkür ederim.

Her zaman bana büyük destek ve çalışma gücü veren, maddi manevi yardımlarını esirgemeyen başta babam olmak üzere aileme ve eşim Kübram'a sonsuz teşekkür ederim.

ALİ GÜVEN

İmza

İÇİNDEKİLER

ÖZET.....	iv
SUMMARY	vi
ŞEKİL LİSTESİ.....	xi
KISALTMALAR	xiv
GİRİŞ	1
1. RAMİ MEHMED PAŞA VE ARAŞTIRMA BÖLGESİ	4
1.1. RAMİ MEHMED PAŞA(MİLADİ:1655 – 1708, HİCRİ 1065 - 1119)	4
1.2. EYÜPSULTAN, NİŞANCI MAHALLESİ COĞRAFİ KONUMU	5
1.3. MEKTEBİN YAKIN ÇEVRESİNDE BULUNAN TARİHİ YAPILAR	8
2. RÖLÖVE	15
2.1. YAPININ GENEL TANIMI	15
2.2. RAMİ MEHMED PAŞA SIBYAN MEKTEBİ TARİHÇESİ	16
2.3. MEKTEB İLE YAKIN ÇEVRESİNİN TARİHİ HARİTALARI, BELGELERİ VE GÜNCEL PLAN DURUMLARI.....	18
2.4. YAPININ AYRINTILI TANIMI	24
2.4.1. Zemin Kat	25
2.4.1.1. Z01 Oda (Depo)	26
2.4.1.2. Z02 Oda (Çay Ocağı)	27
2.4.1.3. 2.Mahmut Çeşmesi	30
2.4.2. 1. Kat (Kuran Kursu)	35
2.4.3. Rami Mehmet Paşa Sıbyan Mektebinin Cepheleri	39
2.4.3.1. Doğu Cephesi	39
2.4.3.2. Kuzey Cephesi	44
2.4.3.3. Güney Cephesi	46
2.4.3.4. Batı Cephesi.....	48

3. RESTİTÜSYON	50
3.1. RAMİ MEHMET PAŞA SIBYAN MEKTEBİ İLE 2.MAHMUD ÇEŞMESİNİN TARİHİ NİTELİKTEKİ BELGE VE FOTOĞRAFLARI	51
3.2. RAMİ MEHMET PAŞA SIBYAN MEKTEBİ İLE AYNI DÖNEMDE(18.YY) İSTANBUL'DA İNŞA EDİLMİŞ BAZI SIBYAN MEKTEBLERİ	55
3.2.1. Zevki Kadın Sıbyan Mektebi	55
3.2.2. Recai Mehmet Efendi Sıbyan Mektebi.....	60
3.2.3. Reisülküttab İsmail Efendi Sıbyan Mektebi.....	61
3.2.4. Ebubekir Ağa Sıbyan Mektebi.....	63
3.2.5. Elhac Süleyman Halife Sıbyan Mektebi.....	65
3.3. RAMİ MEHMET PAŞA SIBYAN MEKTEBİNİN KAT PLANLARI	68
3.3.1. Zemin Kat	68
3.3.1.1. Z01 Oda	68
3.3.1.2. Z02 Oda (Dükkan).....	69
3.3.1.3. Z03 Oda (Dükkan).....	69
3.3.1.4. 2.Mahmud Çeşmesi.....	69
3.3.2. 1. Kat	71
3.3.2.1. 101 Oda (Hoca Odası)	71
3.3.2.2. 102 Oda (Derslik).....	72
3.4. RAMİ MEHMET PAŞA SIBYAN MEKTEBİNİN CEPHELERİ.....	72
3.4.1. Doğu Cephesi	73
3.4.2. Kuzey Cephesi	74
3.4.3. Güney cephesi.....	75
3.4.4. Batı Cephesi.....	76
4. RESTORASYON	77
4.1. RESTORASYON YAKLAŞIMI VE YASAL KABULLER	77
4.2. İŞLEV	78
4.3. MÜDAHALE ÖNERİLERİ	78
SONUÇ VE ÖNERİLER	80
KAYNAKÇA	81

ŞEKİL LİSTESİ

Sayfa

Şekil 1: Eyüpsultan Komşu İlçeleri ve Mahalleleri Haritası (Eyüpsultan Kaymakamlığı)	5
Şekil 2: 21.07.2014 tarih tasdikli 1/1000 Ölçek Eyüp 1.Etap Koruma Amaçlı Uip (İBB Arşivi) .	6
Şekil 3: İstanbul Eyüpsultan ve Yakın İlçelerin Sit Alanları (İBB Arşivi).....	7
Şekil 4: Nişancı Mahallesi ve Çevresi (İBB Arşivi)	8
Şekil 5: Aşçıbaşı Ahmet Ağa Cami dış görünüm (Eyüpsultan Belediyesi).....	9
Şekil 6: Aşçıbaşı Ahmet Ağa Camii iç görünüm (Eyüpsultan Belediyesi).....	10
Şekil 7: Nazperver Camii iç görünüm (Eyüpsultan Belediyesi).....	10
Şekil 8: Nazperver Cami dış görünüm (Eyüpsultan Belediyesi).....	11
Şekil 9: Nişancı Mustafa Paşa Camii içten görünüm (Eyüpsultan Belediyesi).....	12
Şekil 10: Nişancı Mustafa Paşa Cami dıştan görünüm (Eyüpsultan Belediyesi).....	13
Şekil 11: Şeyh Murat Paşa Tekkesi dıştan görünüm (Eyüpsultan Belediyesi)	13
Şekil 12: Tekkenin dış görünümü (Eyüpsultan Belediyesi).....	14
Şekil 13: Tekkeye ait avludan bir görünüm (Eyüpsultan Belediyesi).....	14
Şekil 14: Alman Mavisi Haritası yakın çevre (Kültür Ve Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü Arşivi)	15
Şekil 15: Cami ve Mektebin Zemin Kat Plan İlişkisi (Kültür Ve Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü Arşivi)	16
Şekil 16: Mekteb ve Yakın Çevresi Uydu Fotoğrafı (Google Maps, 2019).....	17
Şekil 17: 1/1000 Ölçek 1.Etap Eyüp Koruma Amaçlı Revizyon Uygulama İmar Planı (İBB Arşivi)	18
Şekil 18: 12.02.1960 Tescil Tarihli Mektebin Tapusu Fotoğrafları (Eyüp Belediyesi Encümen Arşivi)	19
Şekil 19: Mektebin İmar Durumu (Eyüpsultan Belediyesi E- İmar)	20
Şekil 20: Alman Mavisi Haritası uzak çevre (Kültür Ve Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü Arşivi)	20
Şekil 21: 1/5000 Yakın Çevresi Yenileme Alanları (İBB Arşivi).....	21
Şekil 22: Ottoman Tarihi Haritası (İBB Arşivi).....	21
Şekil 23: Molke Haritası Yakın Çevre (İBB Arşivi)	22
Şekil 24: Molke Haritası Uzak Çevre (İBB Arşivi)	22
Şekil 25: 1/1000 Parselasyon Ve Numarataj Haritası (İBB Arşivi)	23
Şekil 26: 1/1000 Sayısal Plan Haritası (İBB Arşivi).....	23
Şekil 27: 1/1000 Hali Hazır Haritası (İBB Arşivi)	24
Şekil 28: Rami Mehmet Paşa Sıbyan Mektebi Zemin Kat Rölöve Planı (A.GÜVEN 2020)	25
Şekil 29: Z01 Oda İçten Görünüm (A.GÜVEN 2019).....	26

Şekil 30: Z01 Oda İçten Görünüm (A.GÜVEN 2019).....	27
Şekil 31: Z02 Oda İçten Görünüm (A.GÜVEN 2019).....	28
Şekil 32: Z02 Oda İçten Görünüm (A.GÜVEN 2019).....	29
Şekil 33: Z02 Oda İçten Görünüm (A.GÜVEN 2019).....	29
Şekil 34: II. Mahmud Çeşmesinde bulunan kitabe (A.GÜVEN 2019)	31
Şekil 35: 2.Mahmut Çeşmesi Önündeki Sütun Ayağı (A.GÜVEN 2019).....	32
Şekil 36: 2.Mahmut Çeşmesi Sayısallaştırılmış Görünüşü (A.GÜVEN 2020)	33
Şekil 37: İski İçme Suyu ve Vakıf Suyu Kanalları Gösterim (İBB Arşivi).....	34
Şekil 38: 2.Mahmut Çeşmesi (A.GÜVEN 2019)	34
Şekil 39: Rami Mehmet Paşa Sıbyan Mektebi 1. Kat Rölöve Planı (A.GÜVEN 2020)	35
Şekil 40: 101 Oda Derslik Bölümü İçten Görünüm (A.GÜVEN 2019)	36
Şekil 41: 101 Derslik Bölümü Giriş Kapısı İçten Görünüm (A.GÜVEN 2019)	36
Şekil 42: 102 Oda Derslik Bölümü İçten Görünüm (A.GÜVEN 2019)	37
Şekil 43: 102 Oda Derslik Bölümü İçten Görünüm (A.GÜVEN 2019)	37
Şekil 44: 102 Derslik Bölümünden 101 Derslik Bölümüne Bakış (A.GÜVEN 2019)	38
Şekil 45: K1 ve K2 kapıları dıştan görünüm (A.GÜVEN 2019).....	39
Şekil 46: K1 kapısı içten görünüm (A.GÜVEN 2019).....	40
Şekil 47: K2 Kapısı içten görünüm (A.GÜVEN 2019).....	40
Şekil 48: K3 Kapısı içten görünüm (A.GÜVEN 2019).....	41
Şekil 49: Pencereler (A.GÜVEN 2019)	43
Şekil 50: Mektep Doğu Cephesi Görünüşü (A.GÜVEN 2019)	43
Şekil 51: Rami Mehmet Paşa Sıbyan Mektebi Doğu Cephesi Rölöve - Hasar Tespit Çizimi (A.GÜVEN 2020).....	44
Şekil 52: Rami Mehmet Paşa Sıbyan Mektebi Kuzey Cephesi Rölöve - Hasar Tespit Çizimi (A.GÜVEN 2020).....	45
Şekil 53: Mektep Kuzey Cephesi Görünüşü (A.GÜVEN, 2019)	45
Şekil 54: Rami Mehmet Paşa Sıbyan Mektebi Güney Cephesi Rölöve - Hasar Tespit Çizimi (A.GÜVEN 2020).....	46
Şekil 55: Mektep ve Cami ilişkisi Güney Cephesi Görünüşü (Google Maps, 2019).....	47
Şekil 56: Mektep Güney Cephesi Görünüşü (A.GÜVEN, 2019)	47
Şekil 57: Rami Mehmet Paşa Sıbyan Mektebi Batı Cephesi Rölöve - Hasar Tespit Çizimi (A.GÜVEN, 2020).....	48
Şekil 58: Mektep Batı Cephesi Görünüşü (A.GÜVEN, 2019)	49
Şekil 59:1936 Tarihli 2.Mahmut Çeşmesi Kitabe Fotoğrafı (Eyüp Belediyesi Encümen Arşivi)	51
Şekil 60:1936 Tarihli Nişancı Mustafa Paşa Cami ve Mektep Fotoğrafı (Eyüp Belediyesi Encümen Arşivi)	51
Şekil 61:1936 Tarihli 2.Mahmut Çeşmesi Ve Sütun Ayağı Fotoğrafları (Eyüp Belediyesi Encümen Arşivi)	52
Şekil 62:1936 Tarihli Rami Mehmet Paşa Sıbyan Mektebi Fotoğrafları (Eyüp Belediyesi Encümen Arşivi)	53

Şekil 63: 1969 Tarihli Vakıflar Bürosu, İbrahim Bilen Tarafından Çizilen Mektebin Rölöve Çalışması (T.C Başbakanlık Vakıflar Genel Müdürlüğü İstanbul 1.Bölge Müdürlüğü Arşivi)..	54
Şekil 64: 1969 Tarihli Vakıflar Bürosu, İbrahim Bilen Tarafından Çizilen Mektebin Restorasyon Çalışması (T.C Başbakanlık Vakıflar Genel Müdürlüğü İstanbul 1.Bölge Müdürlüğü Arşivi)	54
Şekil 65: Zevki Kadın Sıbyan Mektebi Batı Cephesi (A.GÜVEN 2020)	56
Şekil 66: Mescid görünümü (A.GÜVEN 2020)	56
Şekil 67: Barok Üsluptaki Çeşmesi (A.GÜVEN 2020)	57
Şekil 68: Mektepten avluya açılan 2.kapı (A.GÜVEN 2020)	57
Şekil 69: Merdivenle 1.kata çıkıldıktan sonra derslane bölümüne açılan kapı	58
Şekil 70: Derslane Bölümü (KUDEB).....	58
Şekil 71: Merdiven Üstü Ofisi (A.GÜVEN 2020)	59
Şekil 72: Merdiven Üstü Ofisi İçten Görünüm (A.GÜVEN 2020)	59
Şekil 73: Recai Mehmet Efendi Sıbyan Mektebi (KUDEB)	60
Şekil 74: Kütüphane bölümü içten görünüm (KUDEB).....	61
Şekil 75: Reisülküttab İsmail Efendi Sıbyan Mektebi (A.GÜVEN 2020).....	62
Şekil 76: 1.kata çıkan merdiven ve üstündeki mekana bakış (KUDEB)	63
Şekil 77: Ebubekir Ağa Sıbyan Mektebi (A.GÜVEN 2020)	64
Şekil 78: Derslane içten görünüm (KUDEB)	64
Şekil 79: 1.kata çıkan merdiven (KUDEB).....	65
Şekil 80: Elhac Süleyman Halife Sıbyan Mektebi (A.GÜVEN 2020)	66
Şekil 81: 1.kata çıkan taş merdiven (KUDEB)	67
Şekil 82: Elhac Süleyman Halife Çeşmesi (A.GÜVEN 2020).....	67
Şekil 83: Rami Mehmet Paşa Sıbyan Mektebi Zemin Kat Restitüsyon Planı (A.GÜVEN 2020)	68
Şekil 84: 2.Mahmut Çeşmesi Restitüsyon Çalışması Ön Görünüşü (A.GÜVEN 2020)	70
Şekil 85: 2.Mahmut Çeşmesi Tuğrasının ve Kitabesinin Sayısallaştırılmış Görünüşü (A.GÜVEN 2020)	70
Şekil 86: Rami Mehmet Paşa Sıbyan Mektebi 1. Kat Restitüsyon Planı (A.GÜVEN 2020)	71
Şekil 87: Merdiven Ve Öğretmen Odasının İlişisini Gösteren DD Kesiti (A.GÜVEN 2020) ...	72
Şekil 88: Rami Mehmet Paşa Sıbyan Mektebi Doğu Cephesi Restitüsyon Çalışması (A.GÜVEN 2020)	73
Şekil 89: Rami Mehmet Paşa Sıbyan Mektebi Kuzey Cephesi Restitüsyon Çalışması (A.GÜVEN 2020)	74
Şekil 90: Rami Mehmet Paşa Sıbyan Mektebi Güney Cephesi Restitüsyon Çalışması (A.GÜVEN 2020).....	75
Şekil 91: Rami Mehmet Paşa Sıbyan Mektebi Batı Cephesi Restitüsyon Çalışması (A.GÜVEN 2020)	76

KISALTMALAR

a.e.	Aynı eser/yer
a.g.e.	Adı geçen eser
a.y.	Yazara ait son zikredilen yer
b.a.	Eserin bütününe atıf
bkz.	Bakınız
bkz.: aş.	Eserin kendi içinde aşağıya atıf
bkz.:yuk.	Eserin kendi içinde yukarıya atıf
C.	Cilt
çev.	Çeviren
ed. veya haz.	Editör/yayına hazırlayan
k.g.	Karşı görüş
karş.	Karşılaştırınız
s.	Sayfa/sayfalar
t.y.	Basım tarihi yok
v.d.	Çok yazarlı eserlerde ilk yazardan sonrakiler
y.y.	Basım yeri yok

GİRİŞ

Tarihi Osmanlı eserleri her zaman bilim dünyasında inceleme konusu olmuştur. Osmanlı döneminden günümüze dek eğitim ve öğretim faaliyetlerinde kullanılan yapılar incelendiğinde bu yapıların genel itibari ile meskun yerleşim alanlarında tesis edildiği görülmektedir. Günümüzde yapılan imar planları uygulamalarında, donatısı eğitim alanı olarak ayrılmış olan yerlerde Osmanlı kültüründe genellikle sıbyan mektepleri, medreseler veya enderun mekteplerinin yer aldığı görülmektedir. İnşa edilen sıbyan mekteplerinin ya bir külliye içinde ya bir Cami veya Medrese yapısı bitişiğinde ya da mahalle arasında tek yapı ölçeğinde fevkani olarak inşa edildiği görülmektedir.

Sıbyan mektepleri 6 ile 13 yaş arası çocukların temel olarak eğitim aldıkları ve onları medreseye hazırlayan öğrenim kurumlarıdır. Bu kurumlar günümüzde ilköğretim seviyesine denk gelmektedir. Yeterli bir şekilde korunamayan bu yapılar malesef her geçen gün yok olmaya yüz tutmaktadır. Bu kapsamda yapıların korunması, restore edilmesi gerekmekte bu yapıların eğer mümkün ise amacına uygun olarak, mümkün değil ise günümüzün şartlarına uygun olarak kullanılması gerekmektedir.

Sıbyan mektepleri her zaman inceleme konusu olduğundan literatürde yapılmış olan bir takım çalışmalar bulunmaktadır. Bunlardan önemli bir tanesi 1968 yılında Aksoy tarafından, Osmanlı Devri İstanbul Sıbyan Mektepleri üzerine inceleme yaptığı doktora çalışmasıdır. Çalışmada Aksoy, Sıbyan Mekteplerini hazırlayan sosyal ortamı: devlet idaresi ve eğitim sistemi, vakıf sistemi ile lonca sistemi üzerinden ele almıştır.

Bir başka çalışmada ise Akgündüz 1997 yılında Sıbyan mekteplerinin işlevselliğinin ne şekilde kurgulandığını incelemiştir. Çalışmasında sıbyan mekteplerinin genellikle cami, medrese, kütüphane, imaret, sebil ve hamam gibi alt üniteleri içine alan külliye tarzı mimariler içinde yer aldığını belirtmiş, yapıda külliyenin bulunmaması halinde ise camilere bitişik inşa edildiğinden söz etmiştir. İki katlı olan mektep binalarının birkaç odadan ibaret sade yapılar şeklinde olduğunu yapıların alt katlarının kömürlük, abdesthane, müstahdem odası veya hela; üst katlarının ise dershanelerden oluştuğunu çalışmasında aktarmıştır.

2002 yılında ise Kılınç, Osmanlı eğitim sistemiyle ilgili çalışmasında, Sıbyan mekteplerinin Osmanlı eğitim sisteminin temel taşlarını oluşturduğunu bunun yanısıra; Sıbyan mekteplerinin Mekteb-i Sıbyan, Darü'sSıbyan, Muallimhane, Mektephane, Darü'l- ilim, Darü't-talim, Mahalle Mektebi, Taş Mektep gibi isimlerle anıldığını belirtmiştir.

Demirtaş ise 2007 yılında, sıbyan mekteplerinin eğitim faaliyetlerini anlatan bir çalışma yapmıştır. Çalışmada sıbyan mekteplerinin nasıl ortaya çıktığını, toplumsal değişimleri nasıl izlediğini, değişimlerin yapı ve işlevlere olan katkısı sorularına yanıt aramıştır.

2008 yılında Taşkın ise Klasik Osmanlı Döneminde eğitim kurumlarını incelemiştir. Yapılan çalışmada Osmanlı devletinin medeniyetleşmesinin en önemli unsurlarından olan kurumsallaşmanın artıklarından biri olan ilmiye teşkilatı kurumunun eğitim sistemiyle ilgili çalışmalar yaptığından bahsetmiştir. Çocuklar için mektep, ilmi ve dini bilgiler için medrese, farklı kültürleri bir arada sentezleyerek devlet kademesine seçkin insanları yetiştirme adına da kurulmuş olan enderun adı verilen eğitim kurumlarını detaylı olarak anlatmıştır.

Son olarak 2017 yılında Dikmen ve Toruk yaptıkları çalışmada Abdullah Paşa Sıbyan Mektebi örneği üzerinden aynı dönem sıbyan mekteplerinin, yerleşim düzeni ve konumlanması, cephe özellikleri, mekansal yapıları ve tarihsel süreçlerini inceleyerek söz konusu mektebin mimari tasarım ilkelerinin, yapım tekniğinin, malzeme ve bezeme özelliklerinin yapılacak restorasyon ve onarım çalışmalarında nasıl olması gerektiğini tartışmış ve inşa edildiği tarihteki özgünlüğünün korunarak mektebe uygun bir işlev verilmesi gerektiğini önermişlerdir.

Bu çalışmada Osmanlı Döneminde İstanbul'da inşa edilmiş olan Sıbyan Mektepleri incelenmiş; Eyüpsultan İlçesi Nişanca Mahallesinde bulunan Rami Mehmet Paşa Sıbyan Mektebi uygulama yeri olarak seçilmiştir. Çalışmada bu yerin seçilmesinde koruma kurulu arşiv kayıtlarında ve Vakıflar Bölge Müdürlüğü arşiv kayıtlarında herhangi bir restorasyon çalışması yapılmaması çalışmanın ana sebeplerinden biridir. Ayrıca tarihi yaşatmak geçmişe sahip çıkmak sıbyan mekteplerinin kültürel mirasını koruyarak bu mirası gelecek nesillere aktarmak, çalışmanın başka bir amacını oluşturmaktadır.

Osmanlı döneminin önemli eğitim kurumları içerisinde yer alan Sıbyan mekteplerinden biri olan Rami Mehmet Paşa Sıbyan Mektebi kapsamlı olarak 4 ana başlık altında incelenecektir.

Çalışmanın ilk aşamasını oluşturan “Rami Mehmed Paşa ve Araştırma Bölgesi ” ana başlığı altında Eyüpsultan ilçesinin coğrafi konumundan, yakın çevresinde bulunan tarihi nitelikteki mimari eserlerden, banisi Rami Mehmed Paşa'nın kısa biyografisinden bulunan fotoğraf ve belgeler ışığı altında bilgi verilecektir.

İkinci aşamada ise yapının genel tanımı yapılırken: mektebin yakın çevresini kapsayacak şekilde eski haritalarından, güncel imar planlarından, kadastral durumundan bahsedilecektir. Mektebin ayrıntılı tanımı yapılırken: rölöve çalışması ile hasar ve bozulma tespitleri yapılacaktır. Ayrıca yapı plan ve cepheleri bakımından detaylı incelenecektir.

Restitüsyon aşamasında yapıya ait eski fotoğrafları ve belgeleri temin edilecek ayrıca İstanbul'da aynı dönemde inşa edilmiş benzer 5 farklı sıbyan mektebi örneği incelenerek restitüsyon projeleri üzerinden özgün mimari yapı formu önerilecektir.

Restorasyon aşamasında ise yapıya uygulanabilecek restorasyon yöntem ve teknikleri incelenerek, yapının özgün halinin kalıcılığını gelecek kuşaklara aktarabilmek adına çözüm önerileri getirilecektir.

Yapılan bu çalışma ile restorasyon alanında benzer konularda: arşiv oluşturan denetim ve onay işlemi yapan kamu sektörü çalışanlarının, özel sektörde iş yapan hizmet sağlayıcıları mimari proje ofislerinin ve yapım işleriyle ihale alan taahhüt firmalarının, öğrenim gören mimarlık ve mühendislik öğrencilerinin, öğretim veren akademisyenlerin araştırmalarına fayda sağlanması hedeflenmektedir.

1. RAMİ MEHMED PAŞA VE ARAŞTIRMA BÖLGESİ

1.1. RAMİ MEHMED PAŞA(MİLADİ:1655 – 1708, HİCRİ 1065 - 1119)

Eyüplü Hasan Ağa'nın oğlu olan Rami Mehmed Paşa, Osmanlı zamanında yaşamış Seyfiye sınıfının önemli askerlerindedir. Rami Mehmed Paşa 1065 (Miladi 1655) yılında İstanbul Eyüpsultan'ın Nişancı Mahallesi'nde doğmuştur. Gençlik yıllarında baba mesleği olan su yolculuğu yapmış daha sonra şiir ve inşaaya olan yeteneğinden ötürü Osmanlı'da Divan-ı Hümayun kalemine girmiş, zamanla katipliğe yükselmiştir. Önceleri dönemin Reis'inin kaleminde yardımcılık yapmış olan Raminin, Vezir Mustafa Paşa'nın Divan Katipliğini yapan Nabi Efendi aracılığıyla Musahib Mustafa Paşa'ya durumu aktarılmış ve Masraf Katibi unvanıyla Paşanın emrine girmiştir. 1095 (Miladi 1683) yılında paşanın kapudan olmasıyla Rami Divan efendisi sıfatıyla donanmayı hümayun ile Akdenize gitmiştir (SÜREYYA, 1311).

Reis kaleminden (Dışişleri Bakanlığında) yetişip, Şair Nabi ile Hacca gitmiştir. Dönüşünde Reis-i Kisedan olmuş ve bazı görevlerde bulunduktan sonra 1106 (Miladi 1694) de Reis'ül-küttab olmuş, 1108 (Miladi 1696) da azl olunmuş ve 1109 (Miladi 1697) da 2. defa Reis'ül-küttab (Dış işleri Bakanı) olup 1110 (Miladi 1699) Avusturya'ya gitmiş ve Karlofca Anlaşması'nı imzalamıştır. 1114 ramazan (Miladi 1703) tarihinde sadriazam olmuştur. Azlinden sonra Kıbrıs Valisi olmuştur. Daha sonra Rodos'a gönderilmiş ve orada 1119 zilhiccesinde (Miladi 1707) yılında vefat etmiştir. Çiftliğinden dolayı Rami mahallesi hâlâ onun adını taşımaktadır. Rami Kışlası, bu çiftlik arazisine yapılmıştır. Kabri, Murat Reis Camisinin haziresindedir. Şahidesindeki kitabesi şudur:

Hazret-i Seyyid Mehmed Rami Paşa kim ide Lütfi Hakk'la kılarım tâ ka'rı rahmet de şinak Eyledi azm-i sarâyi ahiret ol nazenin Sadr-ı divân-ı cinan olsa cây-ı penâh İtdi Sultan Mustafa merhum cennet âşiyân Sadr-ı a'zam ânı ol Hünkâr-ı İskender sipâh Merkadi olsun hudâ'ya revzai dar'ül-naim Rûzu mahşer câyi olsun sayei arşi ilâh Zatiyâ naçâr hüzünle dedim târihini Rami Paşa da'im ede sadr-ı adni cilvegâh (1119 Zilhicce)(AHISHALI, 2007).

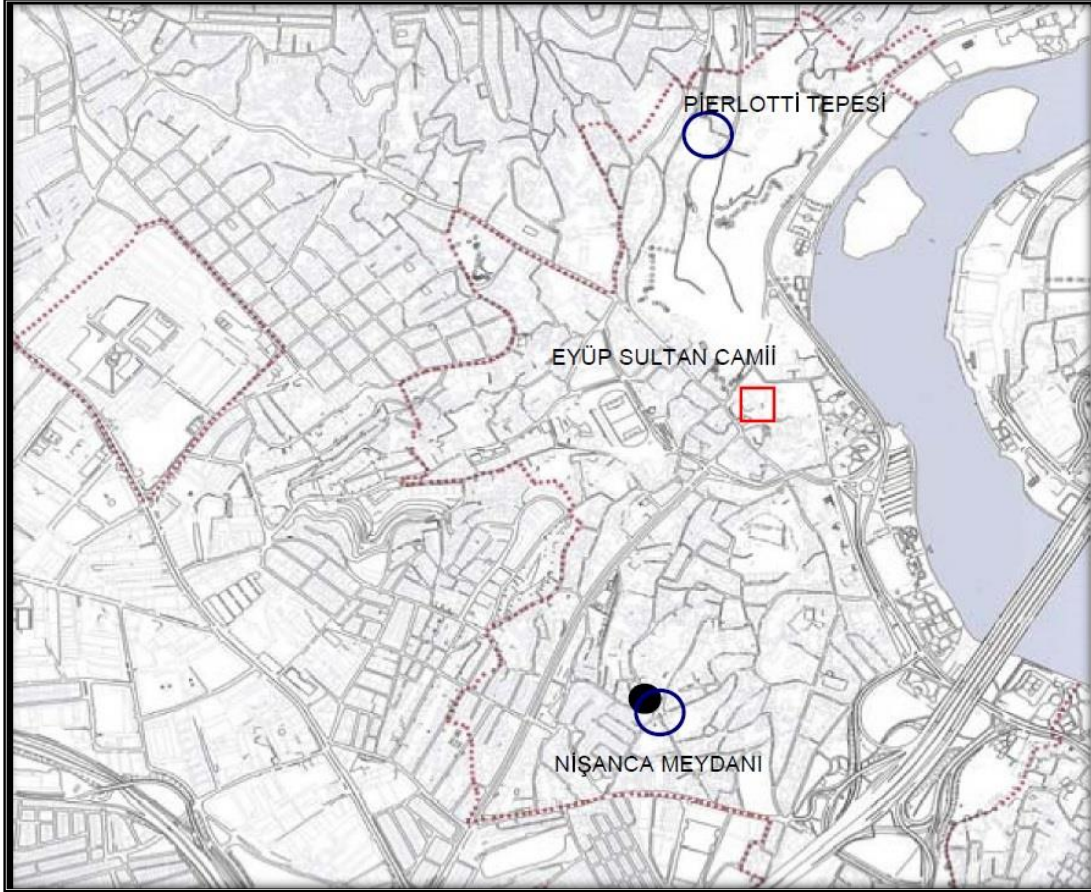
1.2. EYÜPSULTAN, NİŞANCI MAHALLESİ COĞRAFİ KONUMU

İstanbul'un Avrupa Yakasında kalmakta olan Eyüpsultan İlçesi aynı zamanda Çatalca Yarımadasında bulunmaktadır. İlçe batıda, Sultangazi, Gaziosmanpaşa, Arnavutköy ve Bayrampaşa; doğuda Kağıthane, Şişli, Sarıyer; güneyde Zeytinburnu, Fatih, Beyoğlu; güneydoğuda Başakşehir ve kuzeyde Karadeniz ile komşudur. İlçede meskun yerleşim alanlarının yanı sıra vadiler, ormanlar, su havzaları, tarım alanları, makilik bölgeler ve göletler bulunmaktadır. Büyük konut ve donatı alanlarına sahip olan Eyüpsultan İlçesinin içerisinde Nişancı Mahallesi de bulunduğu 28 adet mahalle bulunmaktadır (Şekil 1).

Şekil 1: Eyüpsultan Komşu İlçeleri ve Mahalleleri Haritası (Eyüpsultan Kaymakamlığı)

Eyüpsultan İlçesinin güneyinde yer alan Nişanca Mahallesi, Ria Tipi Kıyı su yolu olan Haliç'in güney kıyısında yer alır. Güney tarafından sınır komşusu olan Defterdar Mahallesinden Alaca Tekke Sokak ve Otakçılar Caddesi ile; batı tarafından sınır komşusu olan Topçular ve Düğmeciler Mahallelerinden Eyüpsultan Bulvarı ile; kuzey tarafından sınır komşusu olduğu Eyüp Merkez ve İslambey Mahallelerinden ise Hz. Halid Bulvarı ile ayrılmaktadır (Şekil 2, 3, 4).

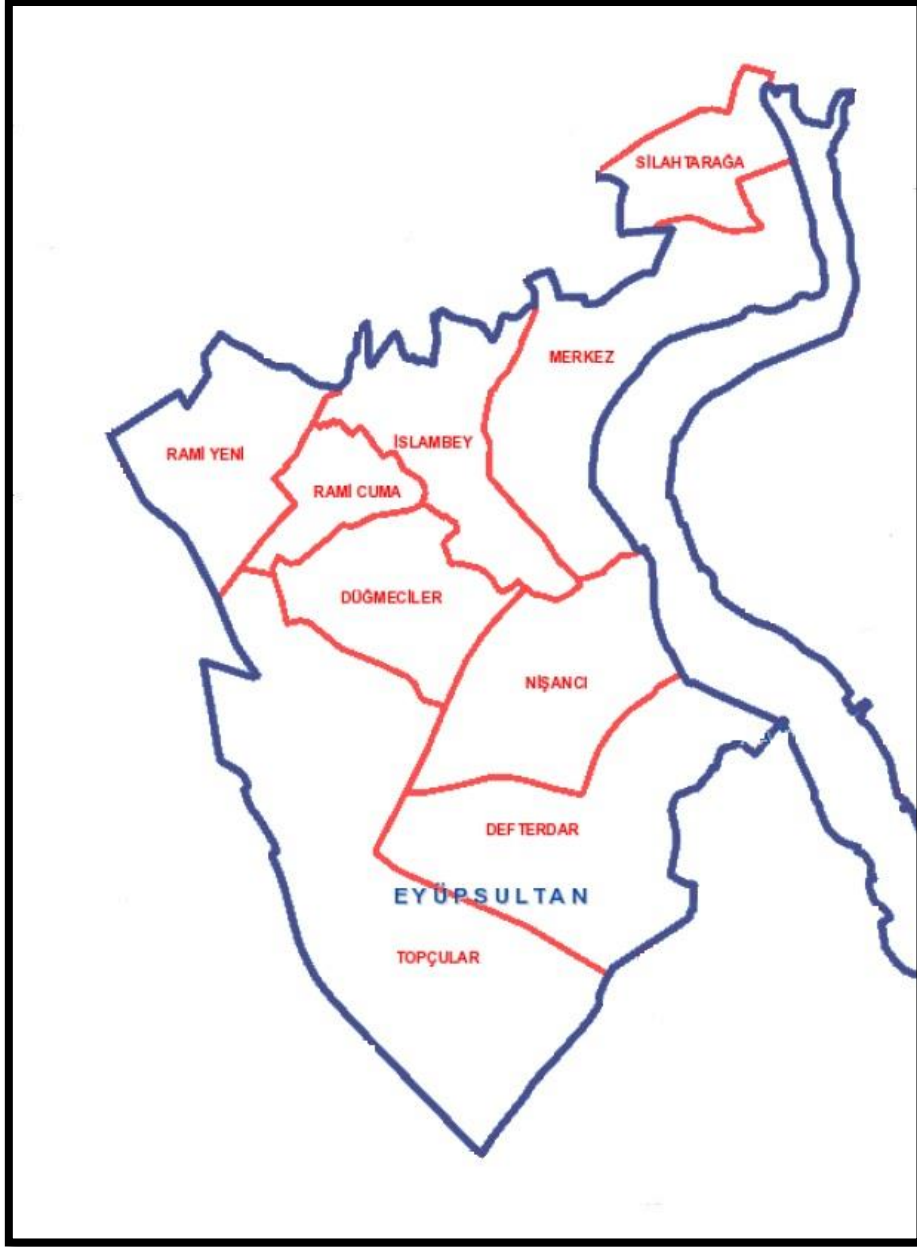
Şekil 2: 21.07.2014 tarih tasdikli 1/1000 Ölçek Eyüp 1.Etap Koruma Amaçlı Uip (İBB Arşivi)

PLN Sit Alanları

	Doğal Sit Alanı, -, Sürdürülebilir Koruma ve Kontrollü Kullanım Alanı
	Arkeolojik Sit Alanı, <Null>, 3. Derece Arkeolojik Sit Alanlar; Arkeolojik Sit Alanı, -, 3. Derece Arkeolojik Sit Alanlar
	50, <Null>, <Null>; 50, 0, <Null>
	Arkeolojik Sit Alanı, <Null>, 1. Derece Arkeolojik Sit Alanlar; Arkeolojik Sit Alanı, -, 1. Derece Arkeolojik Sit Alanlar
	Arkeolojik Sit Alanı, Arkeolojik ve Tarihi Sit Alanlar, 1. Derece Arkeolojik Sit Alanlar
	Arkeolojik Sit Alanı, Arkeolojik ve Tarihi Sit Alanlar, 3. Derece Arkeolojik Sit Alanlar
	Arkeolojik Sit Alanı, -, 1. ve 2. Derece Arkeolojik Sit Alanlar
	Arkeolojik Sit Alanı, -, 2. Derece Arkeolojik Sit Alanlar
	Doğal Sit Alanı, <Null>, <Null>; Doğal Sit Alanı, -, <Null>
	Doğal Sit Alanı, <Null>, 1. Derece Doğal Sit Alanlar; Doğal Sit Alanı, -, 1. Derece Doğal Sit Alanlar
	Karma Sit Alanı, Doğal ve Tarihi Sit Alanlar, <Null>
	Karma Sit Alanı, Doğal_Arkeolojik ve Tarihi Sit Alanlar, 1. Derece Doğal, 3. Derece Arkeolojik ve Tarihi Sit Alanlar
	Karma Sit Alanı, Kentsel ve Arkeolojik Sit Alanlar, 1. Derece Kentsel ve 3. Derece Arkeolojik Sit Alanlar
	Karma Sit Alanı, Kentsel ve Arkeolojik Sit Alanlar, 1. Derece Kentsel ve Arkeolojik Sit Alanlar
	Karma Sit Alanı, Kentsel ve Tarihi Sit Alanlar, <Null>
	Kentsel Sit Alanı, -, <Null>
	Kentsel Sit Alanı, <Null>, <Null>
	Kentsel Sit Alanı, Kentsel ve Tarihi Sit Alanlar, <Null>
	Tarihi Sit Alanı, -, <Null>
	Tarihi Sit Alanı, <Null>, <Null>
	Yenileme Alanı, <Null>, <Null>

Şekil 3: İstanbul Eyüpsultan ve Yakın İlçelerin Sit Alanları (İBB Arşivi)

Şekil 4: Nişancı Mahallesi ve Çevresi (İBB Arşivi)

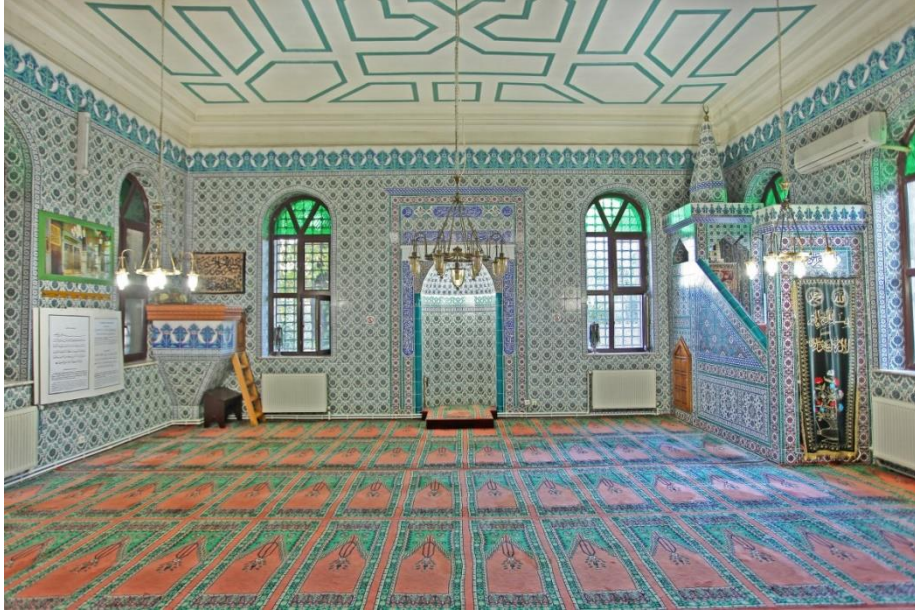
1.3. MEKTEBİN YAKIN ÇEVRESİNDE BULUNAN TARİHİ YAPILAR

İstanbul'un kültürel zenginliklere sahip, tarihi bir şehir olmasında Eyüpsultan ilçesinin önemli bir yeri vardır. Hem tarihiyle hem de kültürüyle İstanbul'un değerine değer katmaktadır. Bu bölümde Rami Mehmed Paşa Sıbyan Mektebi'nin yakın çevresinde bulunan en az Sıbyan mektebi kadar tarihi ve değerli olan yapılardan bahsedilecektir.

Eyüpsultan Otakçılar semtinde bulunan Aşçıbaşı Ahmet Ağa Camii, Aşhane Sokağı ile Aşçıbaşı Cami Sokağının kesiştiği köşede yer almaktadır (Şekil 5, 6). Aşçıbaşı Mehmet Ağa tarafından 1589 (Hicri 999) yılında yaptırılmıştır. Yapı yığma taş ile kare planlı mabet şeklinde yapılmış, çatısı ahşap olup kiremitle döşenmiştir (ÖZ, 1997).

Şekil 5:Aşçıbaşı Ahmet Ağa Cami dış görünüm (Eyüpsultan Belediyesi)

Şekil 6: Aşçıbaşı Ahmet Ağa Camii iç görünüm (Eyüpsultan Belediyesi)

Bir başka cami ise Baba Haydar Semtinde yer alan Nazperver Camidir (Şekil 7, 8). Cami 1574 – 1595 yılları arasında Sultan III. Murat'ın sarayında yaşamış olan Nazperver Hatun tarafından yaptırılmıştır. Nazperver Caddesi ile Ahmet Çelebi sokağı arasında bulunmakta olan caminin minaresi kesme taştan yapılmış olup cami, dere mescidi olarak da anılmaktadır (ULUÇAY, 2011).

Şekil 7: Nazperver Camii iç görünüm (Eyüpsultan Belediyesi)

Şekil 8: Nazperver Cami dış görünüm (Eyüpsultan Belediyesi)

Rami Paşa Sıbyan mektebine bitişik olan Nişancı Mustafa Paşa Camii ise 1543 yılında Nişancı Celalzade Mustafa Paşa tarafından Mimar Sinan'a inşa ettirilmiştir. Caminin mimari planı dikdörtgen şeklindedir (Şekil 9, 10). Ayrıca yapı kagir malzemedен yapılmış olup çatısı ahşaptır (BALTACI, 1976). Eyüpsultan Nişanca Caddesi ile Nimet Sokağın birleştiği köşede bulunur. Çevresinde ise kible tarafında Şeyh Murat Efendi Tekkesi, cami ve türbesi, onun karşısında ise Otakçılar Hamamı yer almaktadır. Caminin bitişiğinde ise çalışmanın konusu olan Rami Mehmed Paşa Sıbyan Mektebi ve Sultan II. Mahmut'un kızı için yaptırdığı çeşme bulunmaktadır (URAZ, 1968).

Şekil 9:Nişancı Mustafa Paşa Camii içten görünüm (Eyüpsultan Belediyesi)

Şekil 10: Nişancı Mustafa Paşa Cami dıştan görünüm (Eyüpsultan Belediyesi)

Eyüpsultan'da XVII. yüzyıl ortalarında medrese olarak kurulan daha sonra 1715'te tekkeye dönüştürülen Şeyh Murat Efendi Tekkesi o dönemin önemli bir tarikat merkeziydi. (Şekil 11). Nişancı Mustafa Paşa Caddesi ile Davutağa Caddesinin birleştiği köşede yer alır (AKAKUŞ, 1973). Davutağa caddesi kısmında Mehmet Kethüda Çeşmesi bulunmaktadır (TANMAN, 2010).

Şekil 11: Şeyh Murat Paşa Tekkesi dıştan görünüm (Eyüpsultan Belediyesi)

Sıbyan mektebine yakın diğerk bir tekke olan Şeyhülislam Tekkesi ise 18. yüzyılda yapılmıştır (Şekil 12, 13). Balcı yokuşu, Haydar Çeşme sokağı, Baba Haydar Mektebi sokağının kapladığı adada yer almaktadır. Tekke, Şeyhülislam Mustafa Efendi tarafından bir nakşibendi şeyhi olan Tokadi el-hac Şeyh Mûsâ Efendi için yapılmıştır. Tekkenin önem arz eden konularından bir tanesi de hükümdarın her yılın muharrem ayının 1'inde tarikat erbabının hayır duasını kazanmak amacıyla atıyye dağıtmasıdır (ÇETİN, 1981).

Şekil 12: Tekkenin dış görünümü (Eyüpsultan Belediyesi)

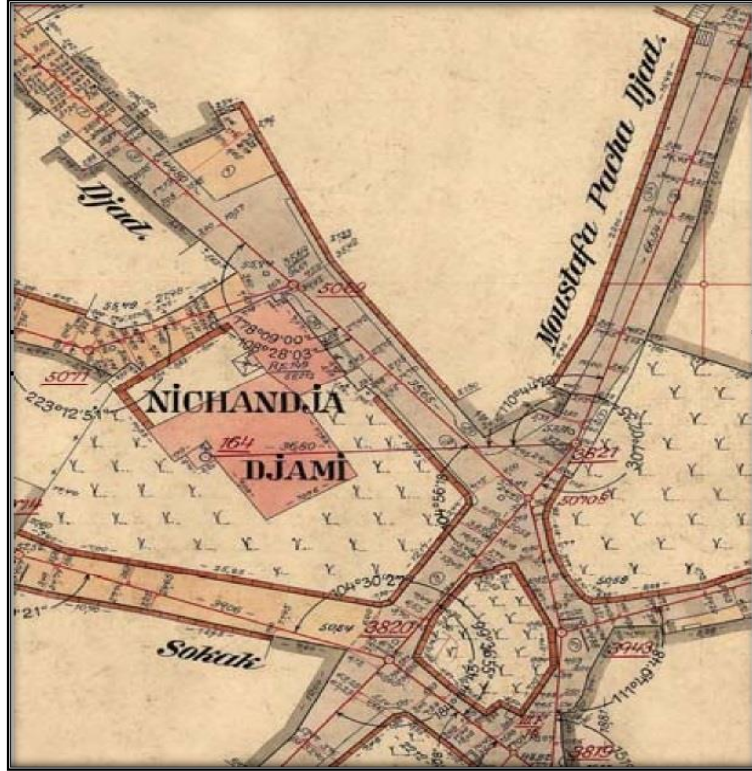

Şekil 13: Tekkeye ait avludan bir görünüm (Eyüpsultan Belediyesi)

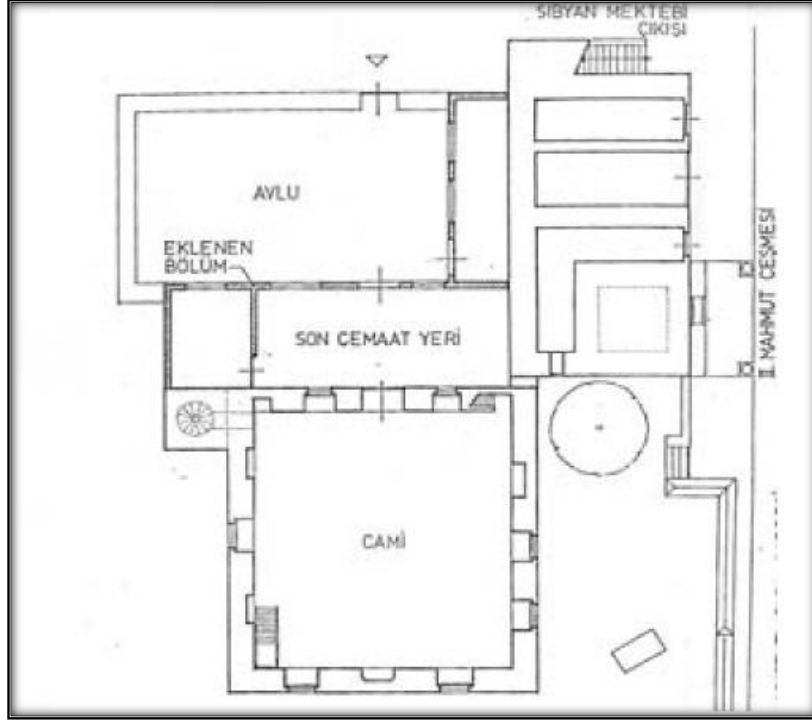
2. RÖLÖVE

2.1. YAPININ GENEL TANIMI

Eyüpsultan İlçesi, Nişanca Mahallesi, Nişanca Caddesi üzerinde, 21.07.2014 tasdik tarihli 1/1000 Ölçekli Eyüp 1.Etap Koruma Amaçlı Meri Uygulama İmar Planında 149 ada 12 parselde bulunan, Rami Mehmet Paşa Sıbyan Mektebi dini tesis alanında kalmakta olup batı cephesinde yer alan 149 ada 11 parsel üzerinde bulunan Nişanca Mustafa Paşa camisi ve haziresine komşu parselde yer almaktadır. Günümüzde mektebin zemin katı çay ocağı, üst katı kız kuran kursu işlevleriyle kullanılmaktadır. Zemin kata giriş (doğu) cephesi Nişanca caddesi'ne bakmaktadır. Üst katına giriş (kuzey) cephesi Sarı Samur sokağı'na bakmaktadır. Yapıya bitişik olarak sonradan yapıldığı anlaşılan 17 basamaklı yığma taş bir merdivenden üst kat kotuna çıkılıp merdivenin sahanlığı üzerinden ulaşılan muhdes demir doğramalı bir kapı ile üst kata giriş sağlanmaktadır (Şekil 14, 15).

Şekil 14: Alman Mavisi Haritası yakın çevre (Kültür Ve Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü Arşivi)

Şekil 15: Cami ve Mektebin Zemin Kat Plan İlişkisi (Kültür Ve Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü Arşivi)

2.2. RAMİ MEHMED PAŞA SIBYAN MEKTEBİ TARİHÇESİ

Mahalle mektepleri köyde, kasabada, kentte açılan birer okul olmaktan çok, “hoca” sıfatı yakıştırılan kişilerin öncelikle Kur’anı ezberden okumayı ve ibadet yöntemlerini öğrettikleri tek odalı mekanlardı (SAKAOĞLU, 1991).

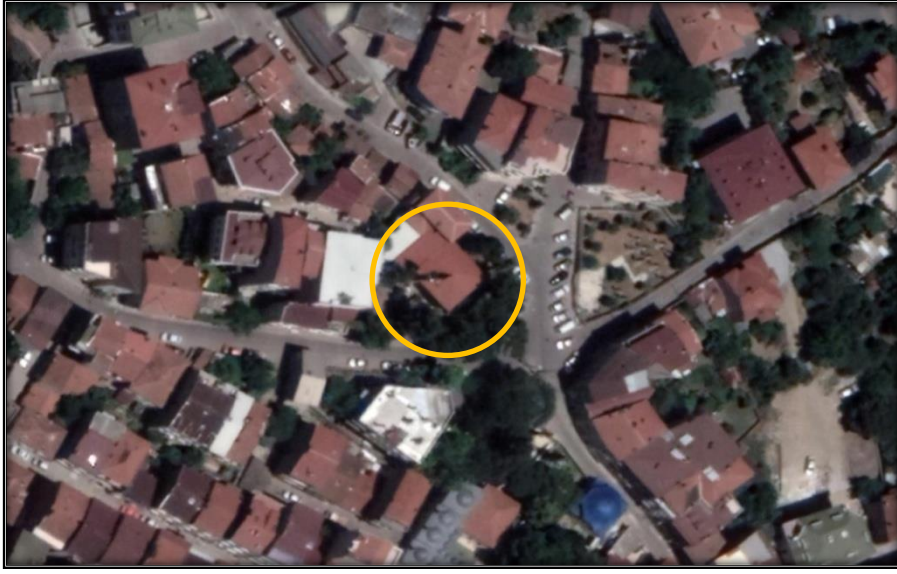
Cami, medrese, kütüphane, imaret, sebil ve hamam gibi alt üniteleri içine alan külliye tarzı mimariler içinde yer almışlardır. Böyle bir külliyenin bulunmaması halinde ise camilere bitişik inşa edilmiştir (BALTAÇI, 1976). İki katlı olan mektep binalarının birkaç odadan ibaret sade yapıları vardır. Alt kat, kömürlük, abdesthane, müstahdem odası ve hela; üst kat ise dersanelerden oluşmuştur (AKGÜNDÜZ, 1997).

Genellikle kubbeli, geniş büyük bir odadan ibarettirler. Bu odanın yanında hocanın ve kalfasının odası bulunurdu. Okul dışında mümkün olduğu kadar geniş bir bahçesi vardı. Öğrencilerin ders gördükleri oda yani dersane imkanlar el verdiği sürece birkaç basamak merdivenle yukarı çıkılan yerlere yapılırdı. Bu yapı şekli çocukların rutubetten korunmasını engellemek için tercih ediliyordu (KOÇER, 1987).

Mahalle içinde bulunan sıbyan mekteplerinin mahallenin çeşitli yerlerine aynı uzaklıkta olması düşünülmüş ve sokakların kesişme noktalarına genellikle yerleştirilmişlerdir.

Eski konut yapılarında ahşap oluşları sıbyan mekteblerinin köşelere yerleştirilmesinin sebebi olabilir. Çünkü sıbyan mektepleri genellikle taş yapıları, dolayısıyla ahşap mahalleler için en büyük tehlike olan yangına karşı koyabiliyorlardı. Ayrıca genellikle alt katlarına bir çeşme yerleştirilmeside aynı fikri desteklemektedir (Aksoy, 1968).

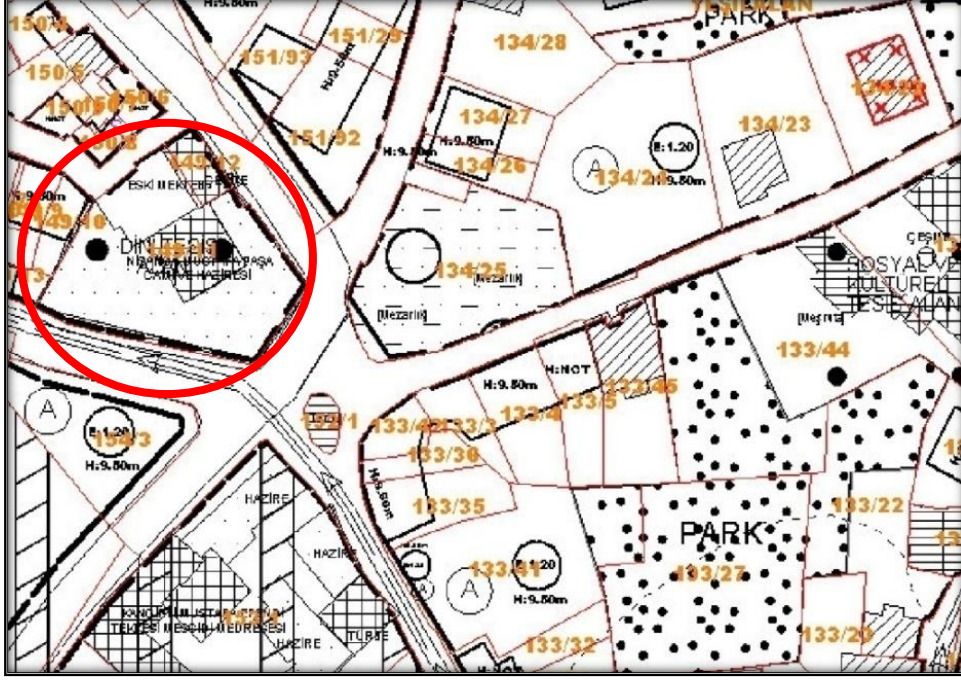
1934 tarihli İstanbul Şehir rehberinde günümüzde Nişanca olarak anılan semt "Nişancı Mustafa Paşa" adı ile geçmektedir. Semtin önceleri bu şekilde adlandırılmasının sebebi 16.yüzyılda yapılmış içerisinde hamam ve cami yapılarını bulunduran Nişanca Mustafa Paşa Külliyesinden kaynaklanmaktadır.

Şekil 16: Mekteb ve Yakın Çevresi Uydu Fotoğrafı (Google Maps, 2019)

Mekteb, Eyüp Nişancası'nda ve Nişanca Mustafa Paşa Camii'nin sol tarafındadır (Şekil 16). Sağ tarafındaki onyedli basamaklı dik bir merdivenden çıkılan bu fevkani mektebin hiç bir yerinde kitabesi yoktur. Banisi Sadriazam Rami Mehmed Paşa'dır. Vakfiyesi, 1113 C. evvel (Ekim-1701) tarihli olduğuna göre mektebi bu sıralarda yaptırmıştır. Bu mektebin yerinde başka bir okulun bulunduğu ve Rami Paşa'nın burada okuduğu söylenmektedir. Mektep, camiden 147 sene sonra yapılmıştır. Mektep, Cumhuriyet devrinde, biraz ileride Çinili Çeşme Sokağı'ndaki bir ahşap binaya taşınmıştır. Bu mektebin yeri bugün arsadır. Eyüp 33. ilk mektep ismini almıştır. Daha sonra Sıraevler mevkiindeki (Zahireci Sokağı) Balıkhane Nazırı Ali Rıza Bey'in Konağı denilen büyük konağa taşındı ve Eyüp 38. ilk mektep ile birleştirildi. 1930 yılında bu konağın yerine şimdiki, Eyüp-Nişancı Mustafa Paşa İlk Okulu yapıldı (www.eyupsultan.bel.tr, 2019).

2.3. MEKTEB İLE YAKIN ÇEVRESİNİN TARİHİ HARİTALARI, BELGELERİ VE GÜNCEL PLAN DURUMLARI

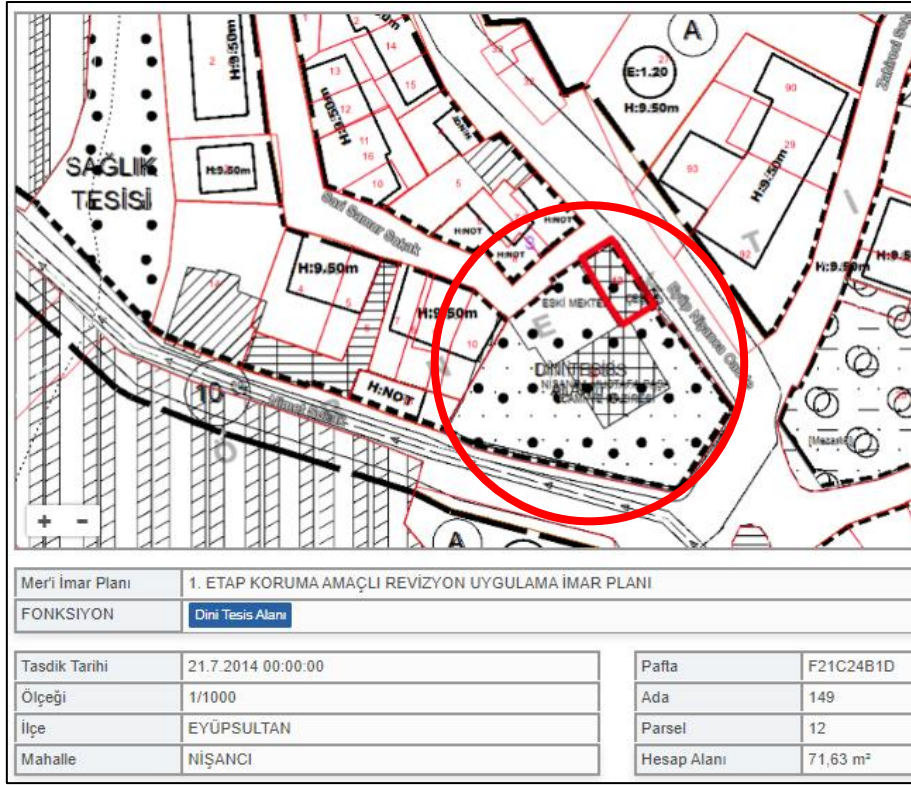
Şekil 17: 1/1000 Ölçek 1.Etap Eyüp Koruma Amaçlı Revizyon Uygulama İmar Planı (İBB Arşivi)

41-6894 T.C.

TAPU SENEDİ

Vilâyeti	İstanbul		FOTOĞRAF YERİ								
Kazası	Eyüp										
Nahiyesi											
Mahallesi	Zincirliköy										
Köyü											
Sokağı	Nispetiye Cad.										
Meşhur semti veya mevkii											
Verginin			İRADI	KIYMETİ	BEDELİ	PAFTA No.	ADA No.	PARSEL No.	Yüz Ölçümü		
UMUMİ No.	HUSUSİ No.								HE	M ²	DM ²
425	Eski No	Yeni No	63 9			22	25	23		70	50
	32.60	40									
GAYRİMENKULÜN	VASFI	Kargir Dükkan ve Mektep .									
	SINIRI	Pisane gibi .									
	İKTİSABI	Mektep gayrimenkulü 10/7/56 tarihinde İstanbul Vilâyeti Nispetiye Kad. strolim me. dıup bu köyde İstanbul İ. İdar. D. etî İhtlak Bekim için 30/6/56 tarih ve 332/27 sayılı ve 953/15 karar sayılı keshidlogda İdar. mefihine V. İ. İ. fa adına vacibli yapıldı.									
	MALIKI	Nispetiye Mustafa paşa Vakfı.									
GELDİSİ		YEVMIYE No.	CİLT No.	SAHİFE No.	SIRA No.	TESCİL TARİHİ		GİTTİSİ			
Cilt No.		395		329		12.2.1960					
Sayı No.		İhtlak hakları hariç olmak üzere mülkiyetin gayri diğer hakları ile serhler için tapu kütüğüne müracaat edilmiştir.									
Sıra No.											
TARİHİ											

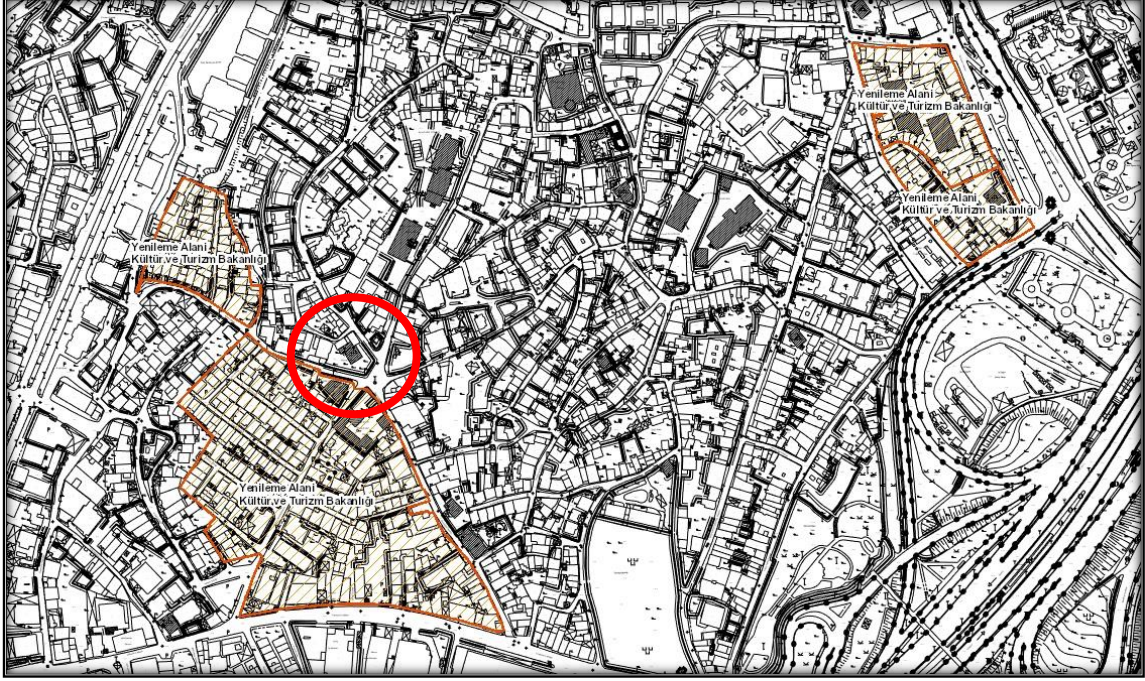
Şekil 18:12.02.1960 Tescil Tarihli Mektebin Tapusu Fotoğrafları (Eyüp Belediyesi Encümen Arşivi)

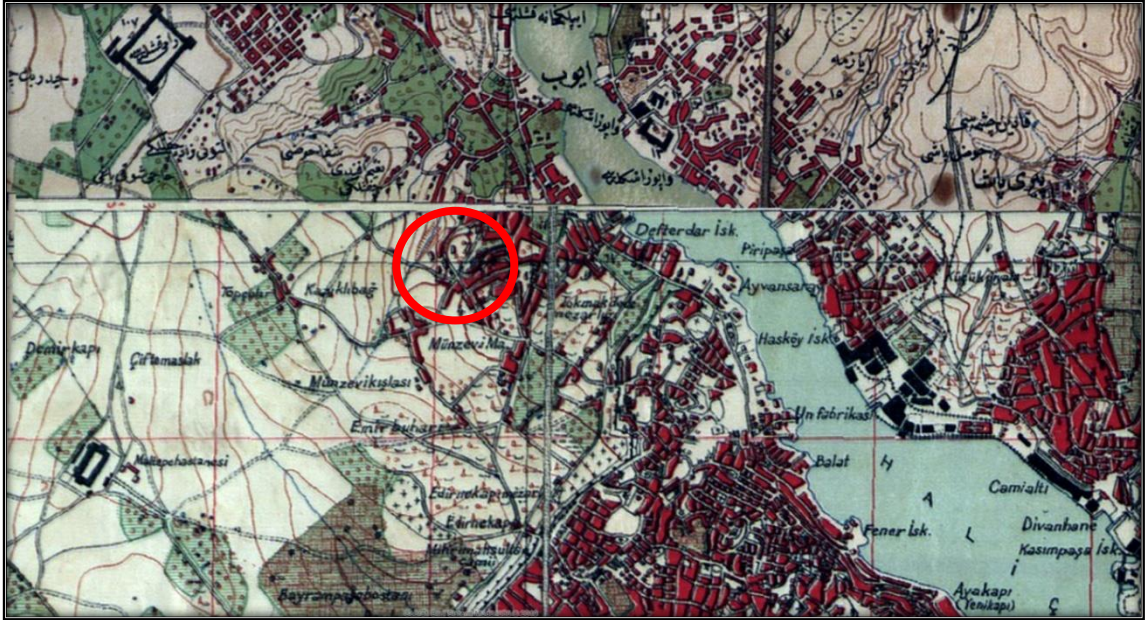
Şekil 19: Mektebin İmar Durumu (Eyüpsultan Belediyesi E- İmar)

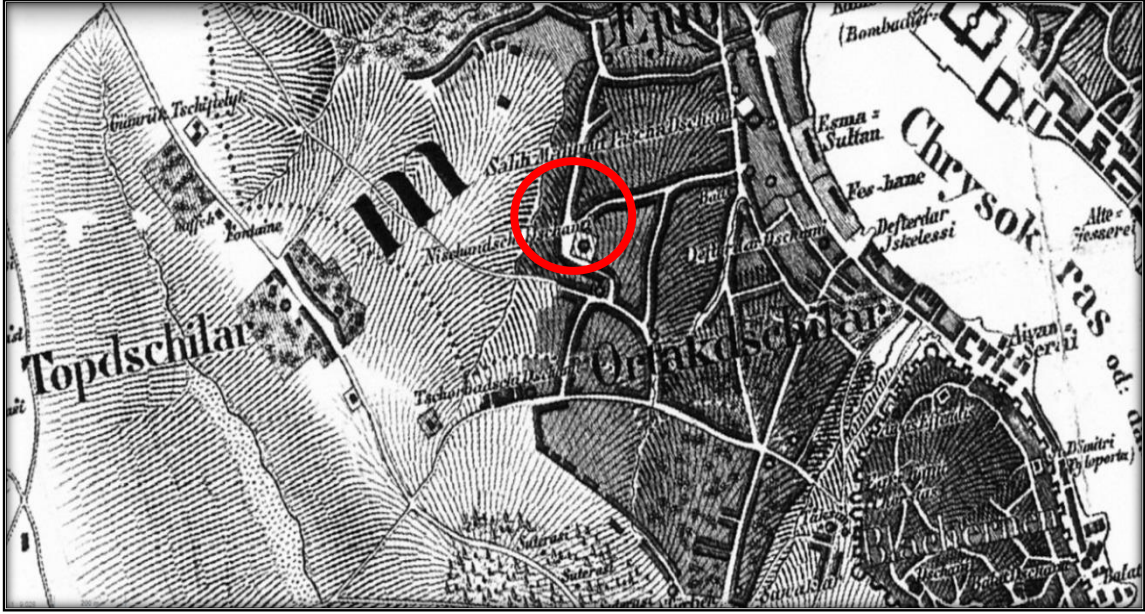
Şekil 20: Alman Mavisi Haritası uzak çevre (Kültür Ve Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü Arşivi)

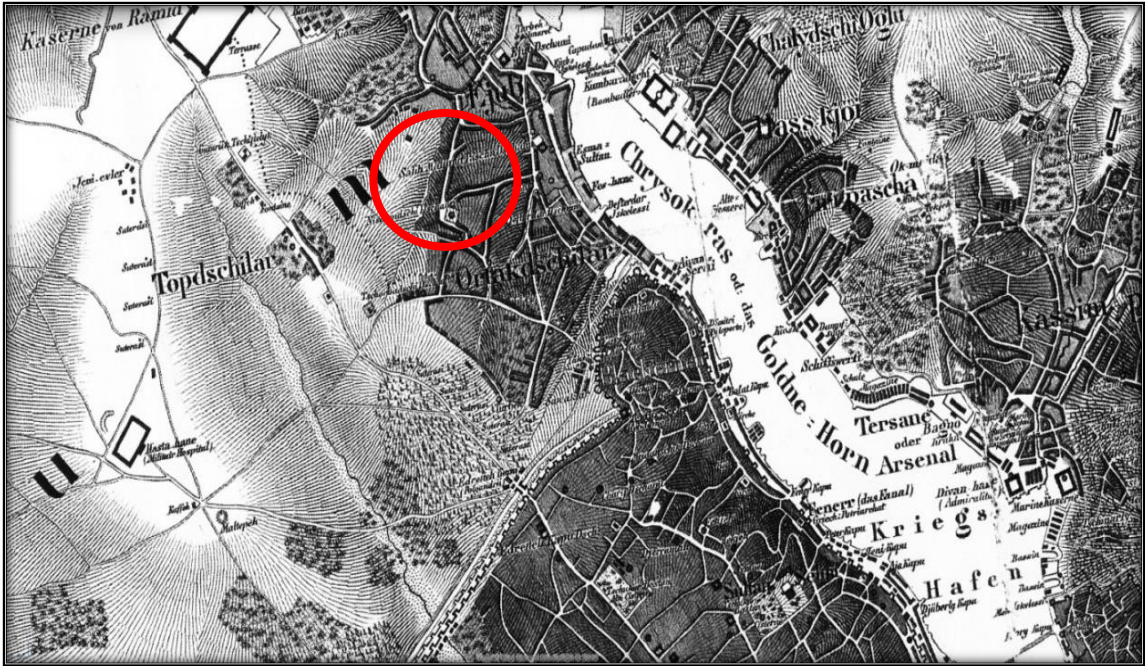
Şekil 21: 1/5000 Yakın Çevresi Yenileme Alanları (İBB Arşivi)

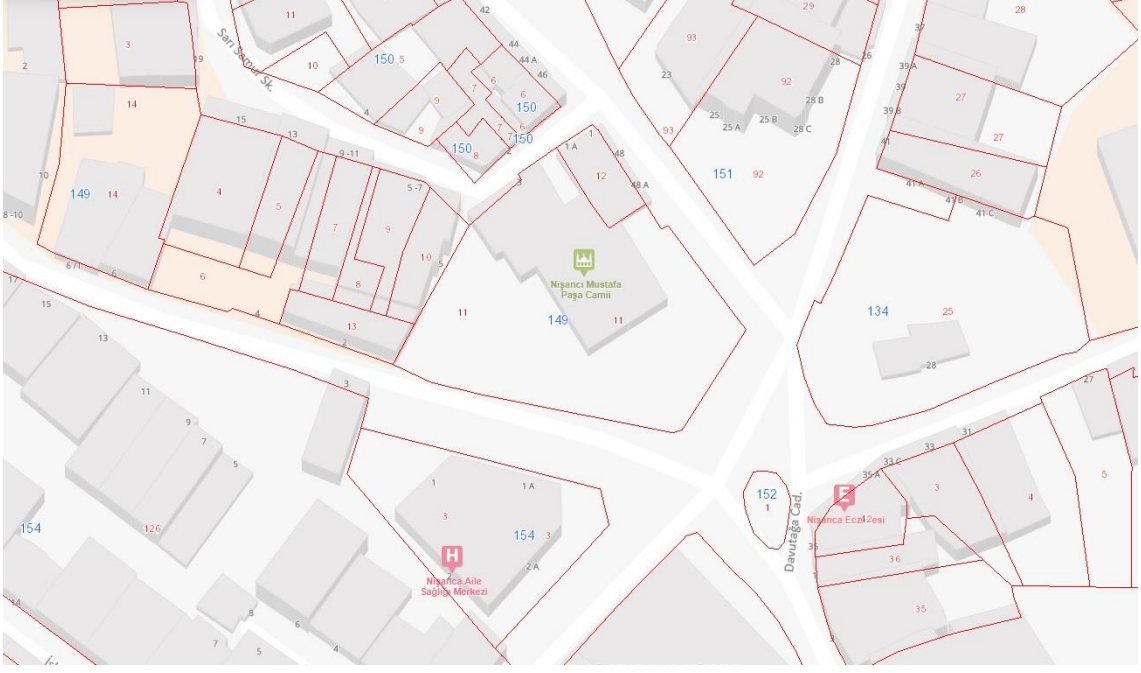
Şekil 22: Osmanlı Tarihi Haritası (İBB Arşivi)

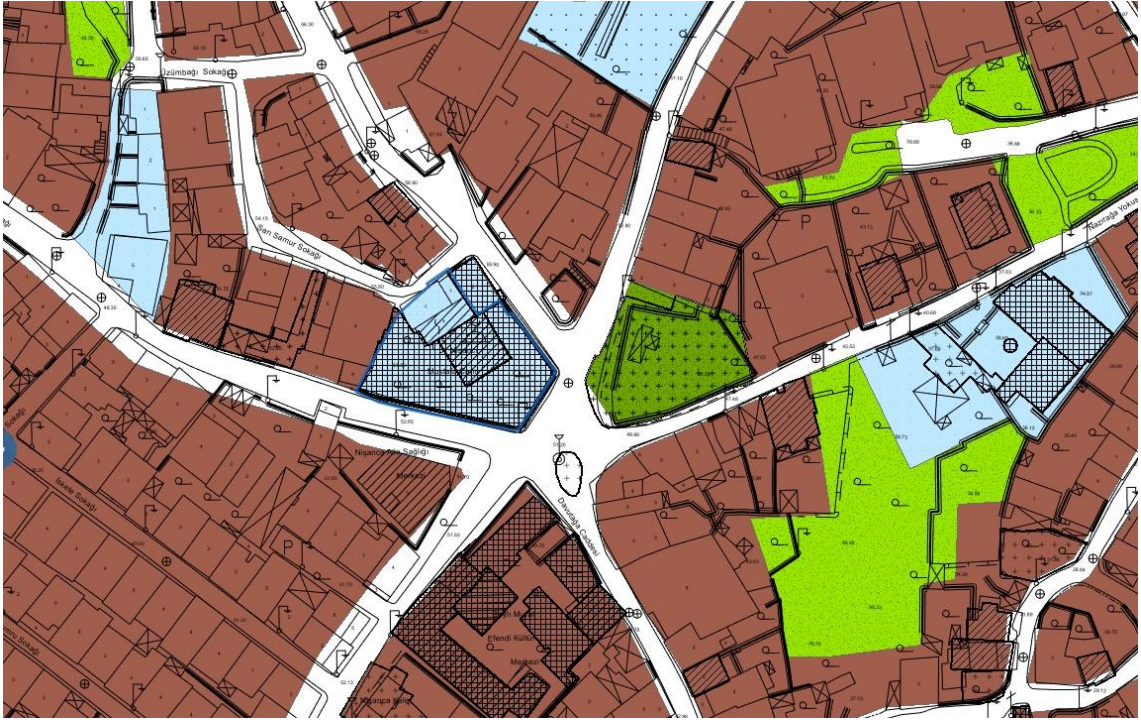
Şekil 23: Molke Haritası Yakın Çevre (İBB Arşivi)

Şekil 24: Molke Haritası Uzak Çevre (İBB Arşivi)

Şekil 25: 1/1000 Parselasyon Ve Numarataj Haritası (İBB Arşivi)

Şekil 26: 1/1000 Sayısal Plan Haritası (İBB Arşivi)

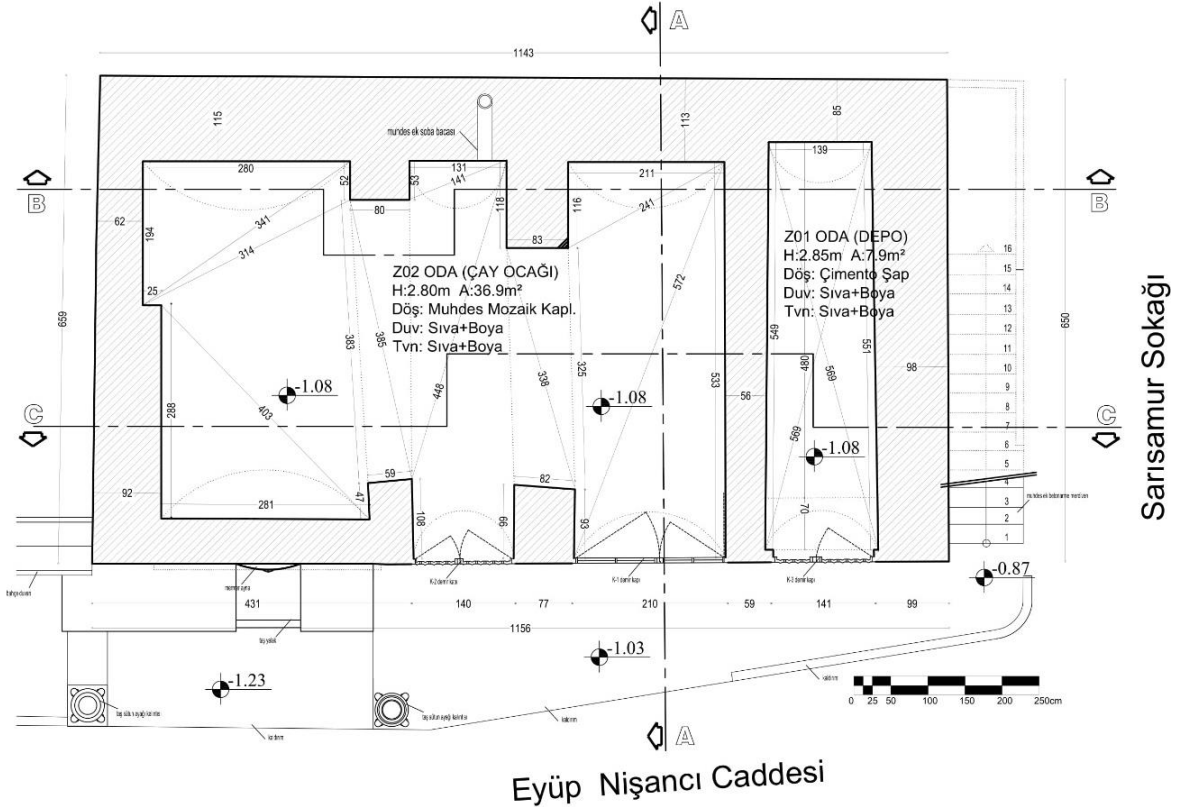
Şekil 27: 1/1000 Hali Hazır Haritası (İBB Arşivi)

2.4. YAPININ AYRINTILI TANIMI

Yığma taş sistemle kurgulanmış taşıyıcı görev gören duvarları, kısmen iki sıra tuğla ve bir sıra kesme taştan kısmende düzensiz moloz taştan inşa edilen Rami Mehmed Paşa Sıbyan Mektebi dikdörtgen formda ve 75 m² oturumludur. Zemin katında bulunan tonos çatılı dükkanları ile bu katın üzerinde 1 normal derslik katından oluşan toplamda 2 katlı olarak inşa edilmiş fevkani bir yapıdır. 5.63 m – 5.92 m arasında yapının dört bir tarafında dönen bir sırası düz bir sırası çapraz olacak şekilde yan yana dizilen tuğla malzeme ile yapılmış kirpi saçağı olduğu görülmektedir. Kirpi saçağının üzerinde bulunan ahşap kırma çatısının üzeri döneminin özelliğini taşımayan marsilya tipi kiremit ile kapatılmıştır. Mektebin günümüzdeki durumuna bakıldığında Nişanca Caddesine bakan tarafında yani doğu cephesinde dört, kuzey cephesinde bir, güney cephesinde ise iki aynalı kemerli ve dört tarafı küfeki taşı ile dönülmüş söveli pencereleri ile bu pencerelerin önünde lokma parmaklıkları gözlemlenmektedir. Mektebin batı cephesi ise Nişanca Mustafa Paşa Camiisine bitişik olup camiye sonradan eklenen son cemaat mahalline yine üst katta bir nişin içerisinden açılan küçük bir muhdes tek kanatlı pvc pencere bulunmaktadır. Ayrıca Mektebin batı cephesinde sonradan inşa edilmiş 2.Mahmut Çeşmesi yer almaktadır.

2.4.1. Zemin Kat

Yapının zemin katına girişlerin tümü Nişanca Caddesine bakan doğu cephesinden sağlanmaktadır. Mektebin zemin katı, taş-tuğla örgü ile örülmüş ve üstü sıvanmış bir duvarla 2 ayrı alana ayrılmıştır. Bu alanlar proje paftalarında, 7.9 m² lik alana sahip Z01 Oda ve 36.9 m² lik alana sahip Z02 Oda olarak adlandırılmıştır. Bu alanların üzeri doğu - batı yönünde uzun açıklık geçen Z02 alanında 3 tane, Z01 alanında 1 tane olmak üzere toplam 4 adet beşik tonozla kapatılmış ve üst katın döşemesinin yatay yöndeki taşıyıcı sistemi bu şekilde kurgulanmıştır. Üst katın düşey yönde taşıyıcı görevi ise: yapının 4 bir tarafını çeviren ortalama olarak 1.00 m kalınlığındaki kısmen yığma taş, kısmense 2 sıra tuğla 1 sıra kesme taş almaşık duvar örgüsü şeklinde kurgulanmış mimari elemanlardan inşa edilmiş duvarlarla sağlanmaktadır. Yapının batı cephesi önünden geçen kaldırımının kot farkı bulunmaktadır. Bu sebeple batı cephesinden 2 ayrı kapı ile girilen Z02 alanının yapıya bitişik olarak sonradan yapılmış çeşmesine en yakın olan K-1 kapısı -1.14 kotunda, K-2 kapısı -1.03 kotunda kalmakta olup, Z01 alanına girişi batı cephesinden sağlayan K-3 kapısı -0.96 kotunda bulunmaktadır (Şekil 28).

Şekil 28: Rami Mehmet Paşa Sıbyan Mektebi Zemin Kat Röleve Planı (A.GÜVEN 2020)

2.4.1.1. Z01 Oda (Depo)

Z01 alanı günümüzde depo olarak kullanılmaktadır. Z01 alanının en üst tavan yüksekliği 2.85 m ve döşemesi çimento şapı olup duvar ile tavanları sonradan sıvanmıştır. Bu odaya batı cephesinden proje paftalarında K-3 olarak adlandırılmış muhdes ek çift kanatlı demir sac malzemeden imal edilmiş bir kapı ile giriş sağlanmaktadır. K-3 kapısı iki tarafından kesme taşla ayrılmış 1.40 m genişliğinde bir açıklığa oturtulmuştur. Bu kapıdan içeriye 8 cm et kalınlığına sahip aynı zamanda eşik görevini gören mermer bir merdivenle inilir. Kapının açıldığı dikdörtgen alan 5.51 x 1.39 m ölçülerinde olup bu 7.9 m² alanın üzerini bir beşik tonoz örtmektedir (şekil 29, 30).

şekil 29: Z01 Oda İçten Görünüm (A.GÜVEN 2019)

Şekil 30: Z01 Oda İçten Görünüm (A.GÜVEN 2019)

2.4.1.2. Z02 Oda (Çay Ocağı)

Z02 alanı günümüzde bir derneğe bağlı çay ocağı olarak kullanılmaktadır. Bu alanının en üst tavan yüksekliği 2.80 m ve döşemesi muhdes mozaik kaplama olup duvar ile tavanları sıvanmış ve boyanmıştır (Şekil 31). Bu odaya batı cephesinden camlı demir sac malzemelerden imal edilmiş çift kanatlı muhdes ek K-1 ve K-2 kapıları olmak üzere 2 ayrı kapı ile girilmektedir. Bu odanın dışarıya açılan hiç bir penceresi bulunmadığı için doğal aydınlatma ile doğal havalandırmayı sağlayan camlı demir sac malzemelerden imal edilmiş K-1 ve K-2 kapılarıdır. K-1 olarak adlandırılan ilk kapı iki tarafından kesme taşla ayrılmış 1.40 m genişliğinde bir açıklığa oturtulmuştur. Bu kapıdan içeriye 14 cm et kalınlığına sahip aynı zamanda eşik görevini gören mermer bir merdivenle inilir. Kapının açıldığı 5.40 x 1.31 m ölçülerinde dikdörtgen bir alanın üzerini örten bir beşik tonoz burda yer almaktadır. Z02 alanına ikinci girişi sağlayan yine iki tarafı kesme taşlarla ayrılmış 2.10 m genişliğinde bir açıklığa oturtulmuş proje paftalarında K-2 kapısı olarak adlandırılan kapıdan içeriye 8 cm et

kalınlığına sahip aynı zamanda eşik görevini gören mermer bir merdivenle inilir. Bu kapının açıldığı 5.34 x 2.11 m ölçülerinde dikdörtgen alanın üzerini örten ikinci beşik tonoz ise burdadır. Yapıya sonradan eklenmiş tarihi çeşmenin arkasında kalan 2.74 x 4.83 m ölçülerinde dikdörtgen alanın üzerini örten üçüncü beşik tonozda Z02 alanında kalan üçüncü ve son beşik tonozdur (Şekil 32, 33).

Şekil 31: Z02 Oda İçten Görünüm (A.GÜVEN 2019)

Şekil 32: Z02 Oda İçten Görünüm (A.GÜVEN 2019)

Şekil 33: Z02 Oda İçten Görünüm (A.GÜVEN 2019)

2.4.1.3. 2.Mahmut eşmesi

Sıbyan Mektebinin doğu cephesinde yer alan ve kitabesinden duvarına bitişik olarak sonradan yapıldığı anlaşılan **2.Mahmut eşmesi'nin** eski fotoğrafında (Şekil 60) önden iki mermer ayaklı sütunla tutturulmuş çıkma bir saçak altındaki ayna taşı kabartma motiflerle süslü olduğu görülmüştür (Şekil 35,36,37,38). Lakin bu revağa taşıyıcı işlev gören mermer sütunlarının sadece kaideleri günümüze kadar ulaşabilmiş ve saçak yok olmuştur. Bu çeşmenin üzerinde tuğla ile yapılmış +1.52 kotu ile +2.10 kotu arasında olan 0.58 m dış çerper boy uzunluğuna ve 2.68 m dış çerper genişliğine sahip ve yapının içerisine doğru uzanan beşik tonozun hizasında örülen 1 adet 0.37 m kalınlığı olan kemer bulunmaktadır. Mektebin sarnıcının olmadığı anlaşıldığından çeşmenin arkasında kalan bir miktar alanın çevrilip su deposu olarak kullanıldığı kanaatine varılmış ve restitüsyon çizimlerinde zemin kat planında böyle bir depo alanı önerilmiştir. Ayrıca çeşmenin: aynalı mermer kabartma motiflerinde yer yer parça kopmaları, yüzey kirlenmeleri ile kurşun su borusunun kırık olduğu görülmüştür. Ayna taşın üzerinde beyzi bir madalyon içindeki tuğranın altında altın yaldızla boyanmış bir kitabesi ve kitabenin üzerinde Mahmud Ali tuğrası yer almaktadır (Şekil 34).

eşme kitabesi dört satır halinde hazırlanmış olup latinceye çevrilmiş metni şu şekildedir:

'Hazret-i Mahmud Hân 'in duhteri

Hakka göçdü oldu ürdevs aşiyân

Mihrimâh Sultan-ki memdûh'ül-hisâl

Rahmet olsun ruhuna rûz ü şebân

Sıhr-ı sâniki Sa'id Paşa-yı Hakk

Eylemiş tevfika mazhar-i bi-gümân

Sarf idüb nakdinei sim ü zerin

Bunca hayrat Udiler ihya hemân

*Mevki'inde yapıdırub bu çeşmeyi
Bî-gümân oldu revanı şâdmân
Ber mezid itsün hemişe Ömrünü
Şâh-ı devrânın cenâb-ı Müste'ân*

Bende Rıfkı söyledim bir beyt ile

Mısra'ından oldu târihi ayan

İtdi nev inşâ bu dil-cû çeşmeyi 1245

Mihrimâh Sultan'a çün Mahmud Hân 1254 (1838)''

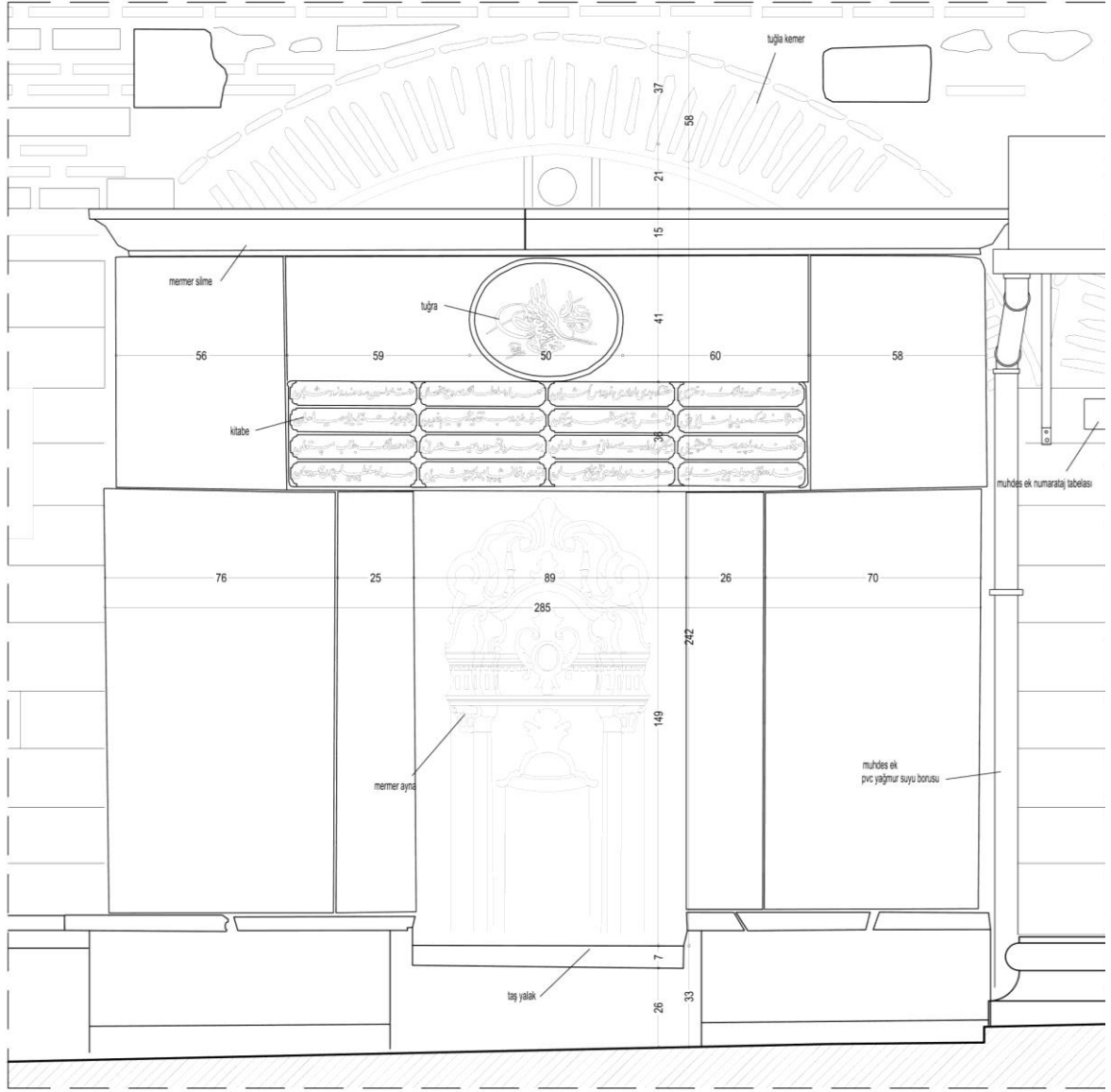
Bu çeşme zamanla harap olduğundan, 1254 (1838) tarihinde Sultan. II. Mahmud tarafından, bu sırada vefat eden kızı Mihrimah Sultan'ın ruhu için şimdiki şekli ile yaptırmıştır. Eyüp Nişancada cami duvarında bulunan çeşme,önden iki mermer sütunla tutturulmuş çıkma bir saçak arkasındaki ayna taşı kabartma şekillerle süslü ve mermer kaplı cephesi dörder mısralık dört satır üzerine yazılı zarif bir kitabe ile bezenmiştir (TANIŞIK, 1943). Çeşmeyi 2.Mahmut ölen kızı Mihrimah Sultan için yaptırmıştır (EGEMEN, 1993).

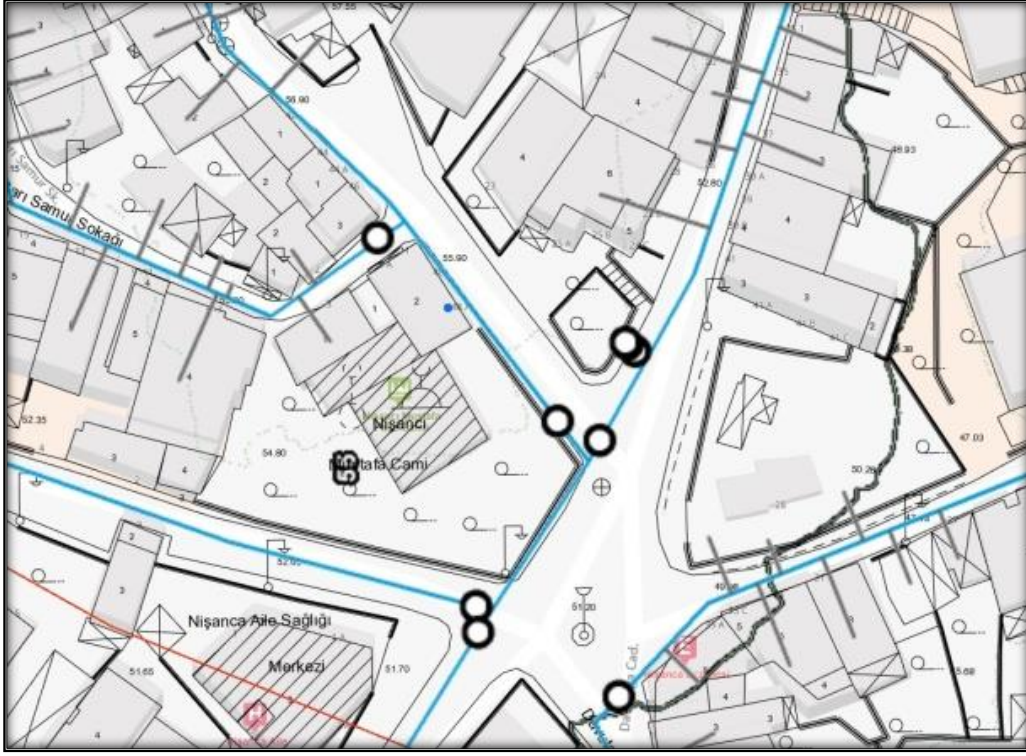
Şekil 34: II. Mahmud Çeşmesinde bulunan kitabe (A.GÜVEN 2019)

Şekil 35: 2.Mahmut Çeşmesi Önündeki Sütun Ayağı (A.GÜVEN 2019)

Şekil 36: 2.Mahmut Çeşmesi Sayısallaştırılmış Görünüşü (A.GÜVEN 2020)

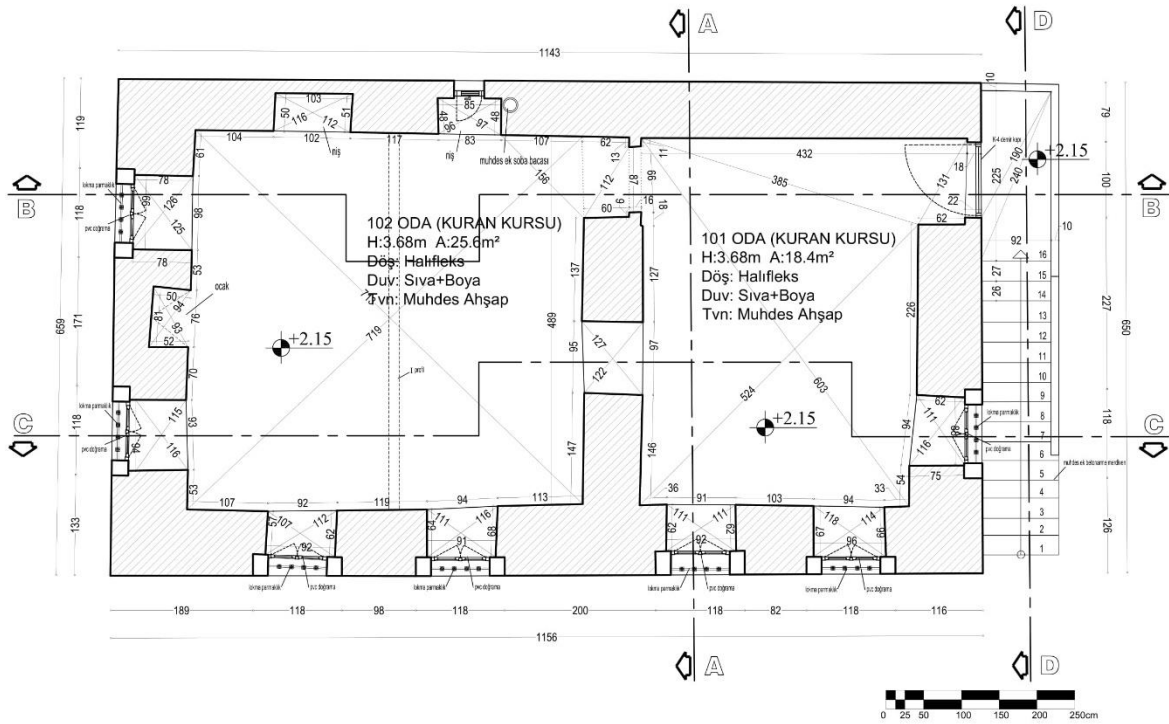
Şekil 37: İski İçme Suyu ve Vakıf Suyu Kanalları Gösterim (İBB Arşivi)

Şekil 38: 2.Mahmut Çeşmesi (A.GÜVEN 2019)

2.4.2. 1. Kat (Kuran Kursu)

Mektebin derslik katı olan 1. Katına giriş, +2.15 kotunda bulunan merdiven sahanlığı üzerinden üstü aynalı tonozlu tuğla bir kemer açıklığının içinde dört tarafı taş söve ile dönmüş demir doğramalı cam kapı ile yapının Sarı Samur Sokağına bakan kuzey cephesinden sağlanmaktadır. Mektebin 1.katı, proje paftalarında 18.4 m² lik alana sahip 101 Oda ve 25.6 m² lik alana sahip 102 Oda şeklinde 2 ayrı alan olarak adlandırılmıştır (Şekil 39). 101 Oda alanında (şekil 40, 41) 3 adet pencere ve 1 adet kapı bulunmakta iken 102 Oda alanında (Şekil 42,43,44) 2 adet niş boşluğu ve 4 adet pencere bulunmakla beraber 1 adet ocak yeri vardır. Tavanı özgün olmayan malzemeden muhdes ahşap lambri kaplamadır.

Şekil 39: Rami Mehmet Paşa Sıbyan Mektebi 1. Kat Rölöve Planı (A.GÜVEN 2020)

Şekil 40: 101 Oda Derslik Bölümü İçten Görünüm (A.GÜVEN 2019)

Şekil 41: 101 Derslik Bölümü Giriş Kapısı İçten Görünüm (A.GÜVEN 2019)

Şekil 42: 102 Oda Derslik Bölümü İçten Görünüm (A.GÜVEN 2019)

Şekil 43: 102 Oda Derslik Bölümü İçten Görünüm (A.GÜVEN 2019)

Şekil 44: 102 Derslik Bölümünden 101 Derslik Bölümüne Bakış (A.GÜVEN 2019)

Rölöve çalışmasına göre 1.katın +2.15 döşeme kotuna, -0.77 kotundan başlayan ve yığma taş mimari elemanlarla inşa edilmiş 17 basamaktan muhteva olan, yapının kuzey cephesi duvarına bitişik olarak sonradan yapıldığı düşünülen bir merdivenle çıkılmaktadır. Merdivenin birinci basamağına sokak kaldırımının üzerinden basılarak çıkılır. Merdivenin genişliği 92 cm, merdiven korkuluğu ise sonradan dökülmüş beton malzemedendir olup kalınlığı 10 cm'dir. Basamakların genişlikleri değişkenlik göstermekle beraber 28 cm civarında, rıht yükseklikleri ise 18 cm civarındadır. Yapının kuzey cephesinden 101 alanına giriş sağlayan K-04 kapısı 10 cm et kalınlığına sahip kesme taş eşik üzerine yerleştirilmiş olup kapının oturduğu çerçeve 2.10 x 1.00 m boyutlarındadır. 101 Oda ve 102 Oda alanlarının, tavanları muhdes ahşap olup yükseklikleri 3.69 metredir. Döşemeleri halıflex kaplanmış, duvarları sıvanmış ve boyanmıştır.

2.4.3. Rami Mehmet Paşa Sıbyan Mektebinin Cepheleri

2.4.3.1. Doğu Cephesi

Zemin kata girişler bu cepheden K-1, K-2 ve K-3 olarak adlandırılan demir doğramalı muhdes kapılarla sağlanmaktadır. Mektebi derslik katı olan 1.kata -0.77 kotundan başlayan ve bu cepheden çıkılmaya başlanan bir merdivenle geçilmektedir.

Şekil 45: K1 ve K2 kapıları dıştan görünüm (A.GÜVEN 2019)

Şekil 46: K1 kapısı içten görünüm (A.GÜVEN 2019)

Şekil 47: K2 Kapısı içten görünüm (A.GÜVEN 2019)

K-3 olarak adlandırılan kapının, demir doğramalı muhdes ek olduğu ve yine eski fotoğrafları ile mekteble aynı dönemde inşası tamamlanan örnekler incelendiğinde ahşap olduğu dűřünülmektedir (şekil 48).

şekil 48: K3 Kapısı içten görünüm (A.GÜVEN 2019)

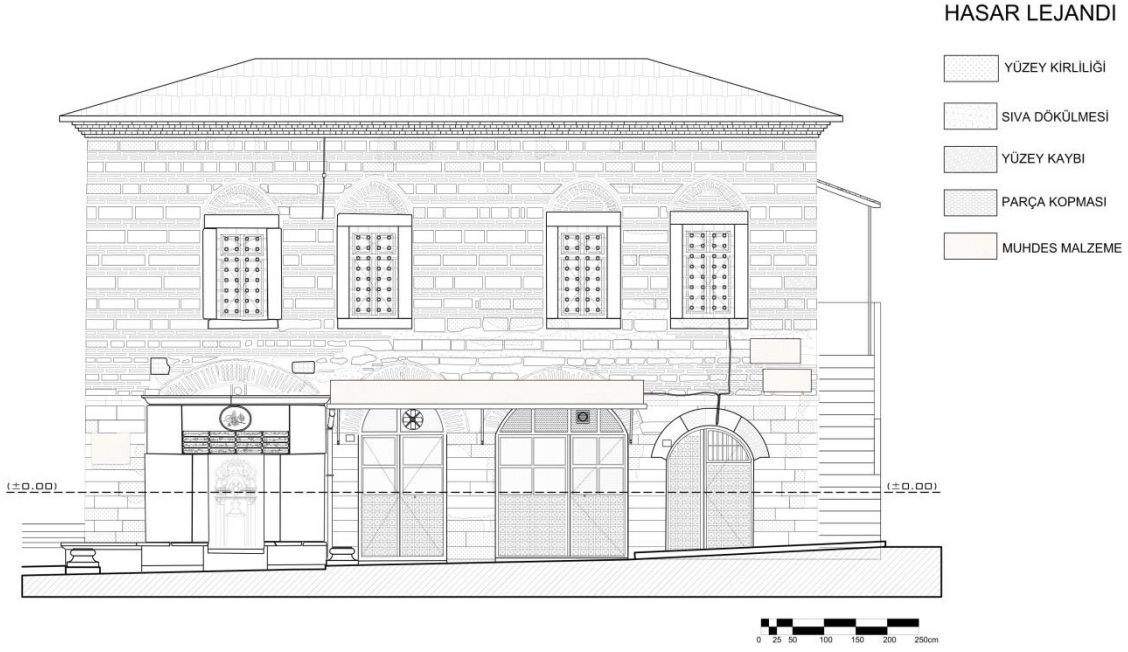
K-1 kapısının üzerinde muhdes ek olan pencere tipi fan bulunmaktadır. Kapının üzerinde tuğla ile yapılmış +0.90 kotu ile +1.96 kotu arasında olan 1.06 m dış çeper boy uzunluğuna ve 1.94 m dış çeper genişliğine sahip ve yapının içerisine doğru uzanan beşik tonozun hizasında örülen 1 adet 0.27 m kalınlığı olan kemer bulunmaktadır. K-2 kapısının üzerinde yine tuğla ile örülmüş +0.91 kotu ile +1.94 kotu arasında olan 1.04 m dış çeper boy uzunluğuna ve 2.63 m dış çeper genişliğine sahip ve yapının içerisine doğru uzanan beşik tonozun hizasında örülen 0.25 m kalınlığı olan 1 adet kemer bulunmaktadır. K-3 kapısının üzerinde ise +0.45 kotu ile +1.28 kotu arasında olan 0.83 m dış çeper boy uzunluğuna ve 1.88 m dış çeper genişliğine sahip yapının içerisine doğru uzanan beşik tonozun hizasının 0.52 m altında kalan 0.23 m kalınlığı olan 1 adet kesme taş ile örülmüş kemer bulunmaktadır. Yapıda +1.31 kotunda yer alan K-1 ve K-2 kapılarına saçak görevi gören demir doğramalı üstü shingle malzeme ile kaplanmış muhdes ek demir karkas sundurma bulunmaktadır. +1.40 kotunda zemin kat ile 1.katı ayırt eden kesme taştan yapılmış 13 cm et kalınlığına sahip kat silmesi bulunmaktadır. Yapının kat silmesi altında kalan duvar örgüsü sadece kesme taştan üzerinde kalan duvar örgüsü ise 2 sıra tuğla 1 sıra küfeki taşı ile almaşık duvar tekniği ile yapılmıştır. Üst kat kotunda bulunan 4 adet aynalı kemerli ve dört tarafı küfeki taşı ile dönülmüş söveli pvc ve 4 kanatlı muhdes pencereler ile bu pencerelerin önünde lokma parmaklıkları gözlenmektedir (Şekil 49). Üst kat pencerelerinin üzerinde Eyüp Belediyesi Encümen Arşivinden alınan 1936 Tarihli Rami Mehmet Paşa Sıbyan Mektebinin batı ve kuzey cephelerini gösteren fotoğrafta, kemerlerin yatayda açılma hareketlerinin önlenmesi amacıyla düşey kuvvet poligonunu kemer kesitlerinin içinde bırakacak şekilde duvardan ve kemerlerden geçen **yatay gergi demirlerine** saplanan **cephede kılıçları** görünmekteyken günümüzde sadece bu cephede 1 adet kalmış olduğu gözlenmiştir (Şekil 50). Cephede yer alan taş ve tuğla malzemelerde yüzey kirlilikleri, parça kopmaları ve yüzey kirlilikleri görülmüş harç malzemesi olan horasan harcında ise aslına uygun olmayarak çimento ve sıva ile uygulama yapıldığı görülmüştür (Şekil 51).

Şekil 49: Pencereler (A.GÜVEN 2019)

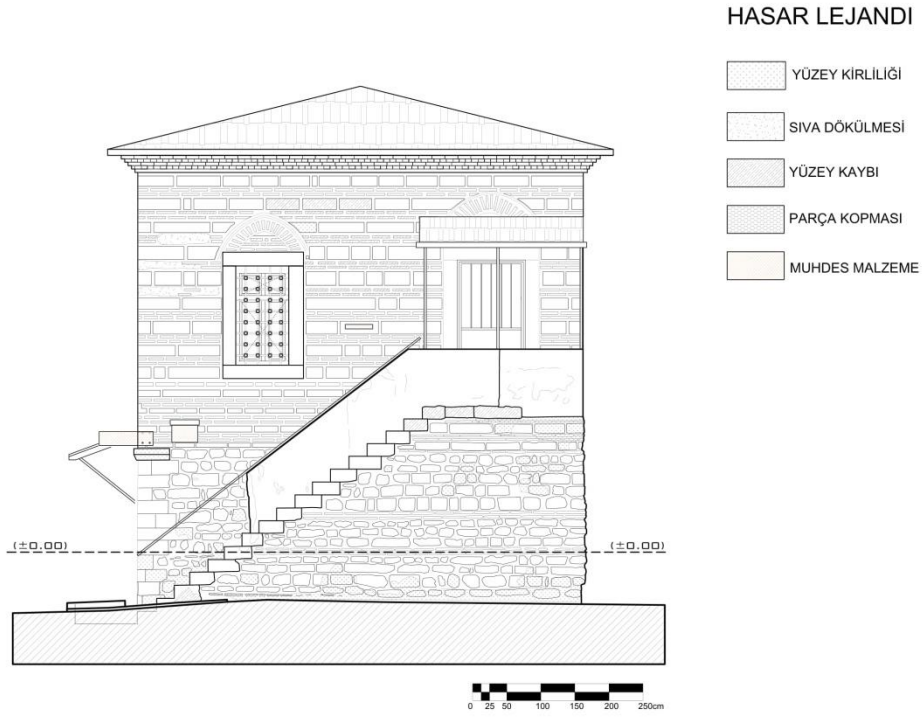
Şekil 50: Mektep Doğu Cephesi Görünüşü (A.GÜVEN 2019)

Şekil 51: Rami Mehmet Paşa Sıbyan Mektebi Doğu Cephesi Rölöve - Hasar Tespit Çizimi
(A.GÜVEN 2020)

2.4.3.2. Kuzey Cephesi

Bu cephede bulunan 17 basamaklı bir merdivenle üst kata çıkılarak mektebin derslik bölümüne 1.katdan içeri girilir. Mektebe giriş kapısının üzerinde muhdes sundurma çatı bulunmaktadır. Merdiven +2.15 kotundaki giriş sahanlığına bağlanmakta ve üst kata giriş K-4 olarak adlandırılan üstü aynalı tonozlu tuğla bir kemer açıklığının içinde dört tarafı taş söve ile dönmüş demir doğramalı cam kapı ile sağlanmaktadır. Merdiven sahanlığının tavan yüksekliği 2.37 m olup muhdes ek olan ahşap karkas ve üzeri marsilya kiremit ile kaplanmış demir karkas bir sundurma saçak ile örtülmüştür. Bu cephede sadece 1 adet aynalı kemerli ve dört tarafı küfeki taşı ile dönmüş söveli pencere ile bu pencerenin önünde lokma parmaklıklar görülmektedir. Ayrıca bu cephede merdiven basamaklarının ve merdiven sahanlığınının yol tarafına bakan kenarlarına beton malzeme dökülmesiyle korkuluk işlevi gördürülmüş muhdes eklenti gözlemlenmektedir (Şekil 52, 53).

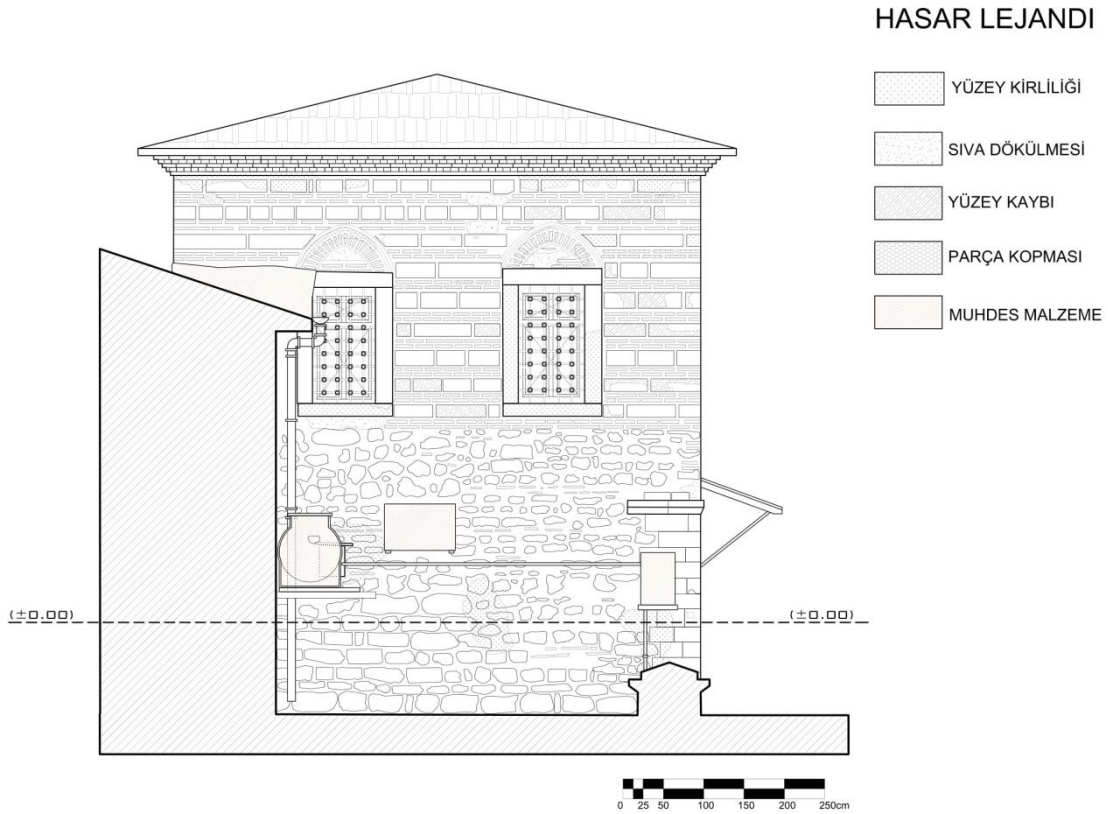
Şekil 52: Rami Mehmet Paşa Sıbyan Mektebi Kuzey Cephesi Rölöve - Hasar Tespit Çizimi
(A.GÜVEN 2020)

Şekil 53: Mektep Kuzey Cephesi Görünüşü (A.GÜVEN, 2019)

2.4.3.3. Güney Cephesi

Mektebin bu cephe duvarının bir kısmı, Nişanca Mustafa Paşa Camiisine bitişik olup caminin bahçe alanında yer alan haziresine bakmaktadır. Cephede 2 adet aynalı kemerli ve dört tarafı küfeki taşı ile dönülmüş söveli pencereler ile bu pencerelerin önünde demir ve beyaza boyanmış lokma parmaklıklar görülmektedir. Ayrıca bu cephede mektebin alt katına hizmet eden klimanın elektronik teçhizatı ile çay ocağının su deposu gözlenmektedir. Bu cephenin üst kat kotunda bulunan pencerelerin sövelerine kadar yani 2.53 m kotuna kadar moloz yığma taş ile duvar örgüsü yapılmış olup horasan harcı yerine çimento, sıva ve boya ile niteliksiz derz doldurmalarının yapıldığı anlaşılmaktadır (Şekil 54, 55).

Şekil 54: Rami Mehmet Paşa Sıbyan Mektebi Güney Cephesi Rölöve - Hasar Tespit Çizimi
(A.GÜVEN 2020)

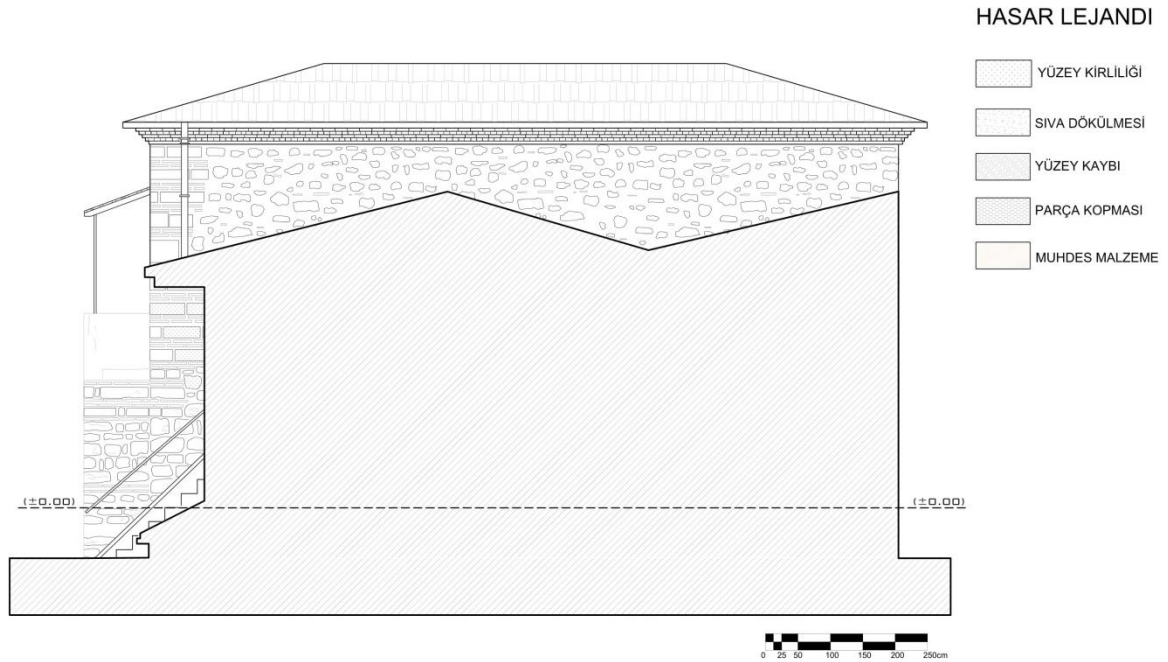
Şekil 55: Mektep ve Cami ilişkisi Güney Cephesi Görünüşü (Google Maps, 2019)

Şekil 56: Mektep Güney Cephesi Görünüşü (A.GÜVEN, 2019)

2.4.3.4. Batı Cephesi

Yapının bu cephe duvarı Nişancı Mustafa Camiisinin son cemaat mahalline neredeyse tamamen bitişik olup son cemaat yerine açılan 9 adet basamakla çıkılan bir merdivenle camiye giriş buradanda sağlanmaktadır. Bu cephe duvarının ufak bir bölümü, iki sıra tuğla ve bir sıra kesme taştan inşa edilmiş olup diğer kalan büyük kısmı moloz yığma taş duvar örgüsü ile yapılmıştır. Taşların arasında harç malzemesi olarak kullanılması gereken horasan harcı yerine çimento, sıva ve boya ile niteliksiz derz doldurmalarının yapıldığı anlaşılmaktadır. Caminin mektebe bitişik olan bu muhdes kısmının sonradan yapıldığı ve mektebin derslik katı kotundaki bu batı cephesi duvarının içeriden 2 adet nişi olduğu gözlemlenmiştir. Bu nişlerden birinde caminin bahse konu son cemaat mahalline açılan tek kanatlı 0.52m x 0.56 m boyutlarında bir muhdes ek ahşap görünümlü tek kanatlı pvc pencere bulunmaktadır (Şekil 57, 58).

Şekil 57: Rami Mehmet Paşa Sıbyan Mektebi Batı Cephesi Rölöve - Hasar Tespit Çizimi
(A.GÜVEN, 2020)

Şekil 58: Mektep Batı Cephesi Görünüşü (A.GÜVEN, 2019)

3. RESTİTÜSYON

Restitüsyon çalışmasıyla amaçlanan mektebin üzerindeki izlerden ve mekteb dışı kaynaklardan edinilecek bilgilerle Rami Mehmet Paşa Sıbyan Mektebi'nin özgün halinin ortaya çıkarılması amaçlanmıştır. Bu çalışmada kat planları ve cepheler üzerinden restitüsyon çalışmasına temel oluşturacak kaynaklardan faydalanılmıştır. Tüm bu veriler değerlendirilmiş ve mektebin restitüsyon projesi oluşturulmuştur.

Rami Mehmet Paşa Sıbyan Mektebi'nin restitüsyon çalışmasında izlenilen yol 4 ana kategoride ele alınmıştır. Bunlar:

- 1- Mektepte bulunan izlerden ve örneklerden elde edilen bilgiler;
 - Mektepte mevcut olmasıyla varlığı ve özellikleri bilinen mimari elemanlar,
 - Mektepte izi olan ancak özellikleri yapıdaki diğer örnek mimari elemanlardan elde edilen bilgiler,
 - Mektepte izi olmayan ancak özellikleri diğer örnek mimari elemanlardan elde edilen bilgiler,
- 2- Görsel ve yazılı kaynaklardan elde edilen bilgiler,
- 3- Karşılaştırmalı çalışmalardan elde edilen bilgiler;
 - Mektepte izi olan ve özellikleri karşılaştırmalı çalışmalardan elde edilen bilgiler,
 - Mektepte izi olmayan ancak varlığı, yeri ve özellikleri karşılaştırmalı çalışmalardan elde edilen bilgiler,
- 4- İşlev ve mimari gereklilik sebebiyle olması gereken elemanlar.

3.1. RAMÍ MEHMET PAŞA SIBYAN MEKTEBİ İLE 2.MAHMUD ÇEŞMESİNİN
TARİHİ NİTELİKTEKİ BELGE VE FOTOĞRAFLARI

Şekil 59:1936 Tarihli 2.Mahmut Çeşmesi Kitabe Fotoğrafi (Eyüp Belediyesi Encümen Arşivi)

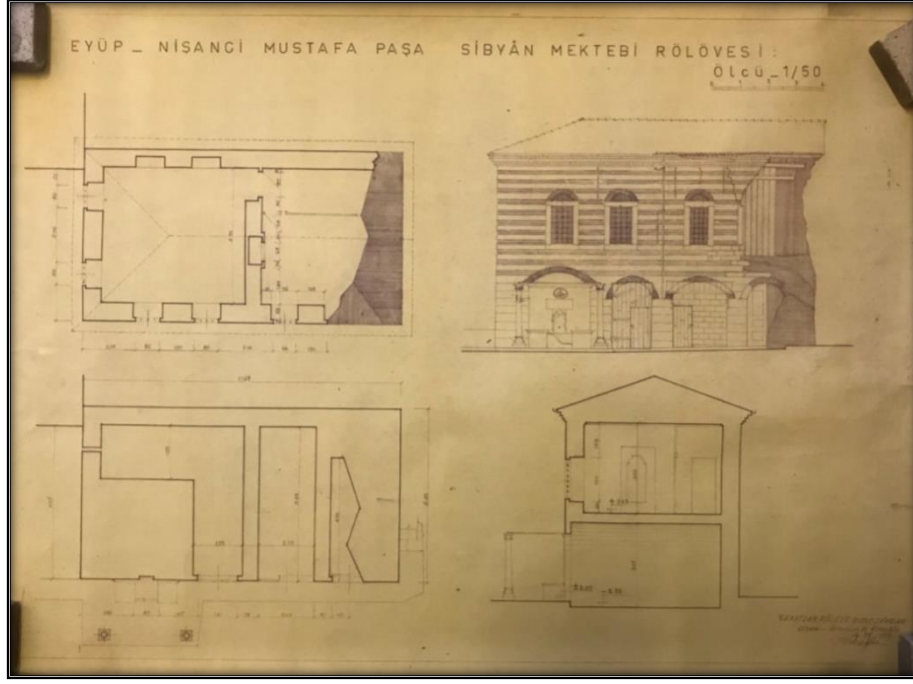
Şekil 60:1936 Tarihli Nişancı Mustafa Paşa Cami ve Mektep Fotoğrafi (Eyüp Belediyesi
Encümen Arşivi)

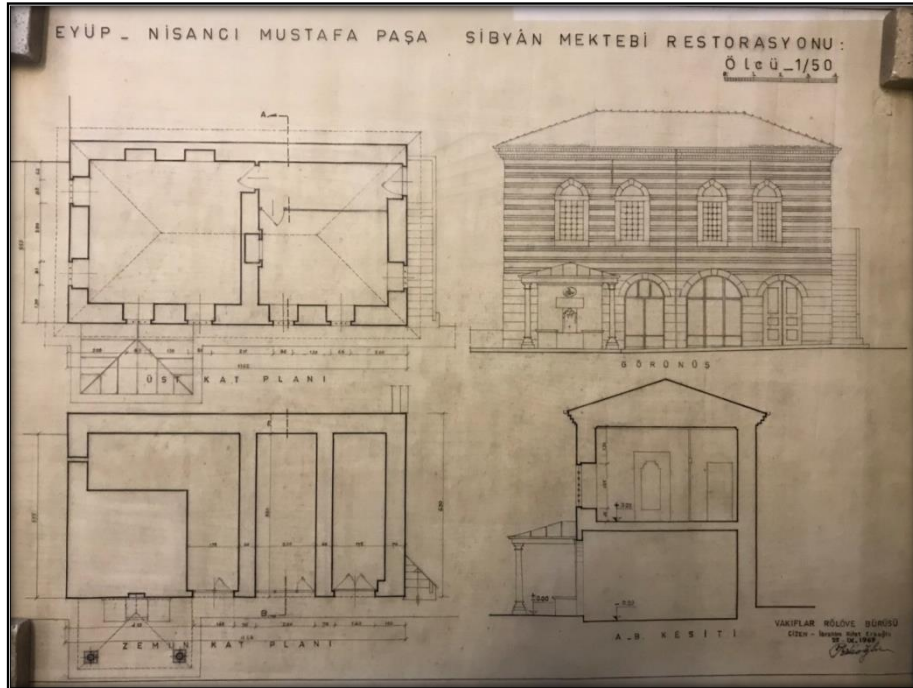
Şekil 61:1936 Tarihli 2.Mahmut Çeşmesi Ve Sütun Ayağı Fotoğrafları (Eyüp Belediyesi Encümen Arşivi)

Şekil 62:1936 Tarihli Rami Mehmet Paşa Sıbyan Mektebi Fotoğrafları (Eyüp Belediyesi Encümen Arşivi)

Şekil 63: 1969 Tarihli Vakıflar Bürosu, İbrahim Bilen Tarafından Çizilen Mektebin Rölove Çalışması (T.C Başbakanlık Vakıflar Genel Müdürlüğü İstanbul 1.Bölge Müdürlüğü Arşivi)

Şekil 64: 1969 Tarihli Vakıflar Bürosu, İbrahim Bilen Tarafından Çizilen Mektebin Restorasyon Çalışması (T.C Başbakanlık Vakıflar Genel Müdürlüğü İstanbul 1.Bölge Müdürlüğü Arşivi)

3.2. RAMİ MEHMET PAŞA SİBYAN MEKTEBİ İLE AYNI DÖNEMDE(18.YY) İSTANBUL'DA İNŞA EDİLMİŞ BAZI SİBYAN MEKTEBLERİ

Rami Mehmet Paşa Sıbyan Mektebinin özgün: pencere, korkuluk, merdiven, çatı, çeşme ve kapılarının değişimlere uğradığı tespit edilmiştir. Bu niteliksiz ekleri kapsamında incelendiğinde oldukça müdahaleye uğramış yapının, restitüsyon önerilerinin hazırlanması için benzer sıbyan mektepleri araştırılmış ve 18. yüzyılda İstanbul' da inşa edilmiş olan kargir sıbyan mektepleri seçilerek ayrıntılı incelenmiştir.

3.2.1. Zevki Kadın Sıbyan Mektebi

Beyoğlu'nda Meclis-i Mebusan Caddesi üzerinde yer almaktadır (Şekil 65). Mektebin zemin katı bir zamanlar PTT olarak kullanılmakta iken günümüzde bu kat tuvalet, mutfak ve mescid olarak işlevlendirilmiştir (Şekil 66). Mektebin içerden bir merdivenle çıkılan üst katı ise Mimar Sinan Üniversitesi' nin Erasmus Ofisi olarak kullanılmaktadır. 1755 yılında Zevki Kadın tarafından inşa ettirilmiştir. Binanın batı cephesi yani cadde tarafında Barok üslupta bir çeşme yer almaktadır (Şekil 67). Meclis-i Mebusan Caddesine bakan çeşme yanından binanın zemin katına girilebildiği gibi Mimar Sinan Üniversitesi avlusundan yani kuzey yönünden de mektebe giriş bulunmaktadır (Şekil 68). **Bu özellik bakımından Rami Mehmet Paşa Sıbyan Mektebi ile Nişanca Mustafa Paşa Camii Avlusu arasında da benzer bir ilişki olduğu düşünülmekte olup Rami Mehmet Paşa Sıbyan mektebinin güney cephesi zemin katından caminin avlusuna açılan çift kanatlı ahşap tablalı taş söveli bir kapı önerilmiştir.** Zevki Kadın Sıbyan Mektebi iki katlı olup taş ve tuğla almaşık örgü tekniğine sahiptir. Meclis-i Mebusan Caddesinden çift kanatlı ahşap bir kapı ile girilen bu ilk mekan beşik tonozlu bir üst örtüye sahiptir. Üniversitenin avlusundan üç basamakla çıkılan kapıdan mektebe girildiğinde karşımıza mektebin üst katına çıkan taş bir merdiven olduğu görülmektedir. Merdivenle çıkılan bu mekanın, Rami Mehmet Paşa Sıbyan Mektebi'nin, birinci katta derslik olarak kullanılan mekanı ile çok benzer özelliğe sahip olduğu görülmektedir. **Restitüsyon önerisi hazırlanırken, Rami Mehmet Paşa Sıbyan Mektebinin arşivlerden bulunan tarihi fotoğraflarına bakıldığında daha önceleri dışardan bir merdivenle üst kata çıkılamadığı bu sebeple içerden üst kata çıkan bir merdiven olması gerektiği düşünülmüştür.** Üst kata çıkılan bu merdiven sonrasında ise **Zevki kadın sıbyan mektebinde olduğu gibi taş söveli çift kanatlı ahşap tablalı bir kapı ile derslik bölümüne geçilmesi gerektiği görülmektedir** (Şekil 69). Kapıdan girildiğinde, şeshane tuğla döşemeli bir bölüm ve bu bölümden tek basamakla yükselerek ulaşılan ahşap kaplamalı, oturularak ders işlenen mekan yer alır. Basamak ile ayrılan bu kısımlar arasında

mermer iki sütun yer almaktadır. Bu mekanın üzeri aynalı tonoz ile örtülmüştür (Şekil 70). Merdivenin üzerinde ahşap camekan bir bölümde yer almakta olup önceleri bu bölümün Sıbyan Mektebinin hocalarının odası olarak kullanıldığı düşünülmektedir. Bu anlamda Rami Mehmet Paşa Sıbyan Mektebinde Restitüsyon Çalışması'nda içerden önerilen merdivenin üstünde kalan 103 nolu oda aynı şekilde işlevlendirilmesi uygun görülmüştür (Şekil 71, 72). Sıbyan Mektebinin Kuzey cephesinde, ahşap doğramalı lokma parmaklıklı pencereler ve üstlerinde alçı revzenli pencereler bulunmakta iken yola bakan batı cephesinde sadece alçı revzenli pencereler yer almaktadır.

Şekil 65: Zevki Kadın Sıbyan Mektebi Batı Cephesi (A.GÜVEN 2020)

Şekil 66: Mescid görünümü (A.GÜVEN 2020)

Şekil 67: Barok Üsluptaki Çeşmesi (A.GÜVEN 2020)

Şekil 68: Mektepten avluya açılan 2.kapı (A.GÜVEN 2020)

Şekil 69: Merdivenle 1.kata çıkıldıktan sonra derslane bölümüne açılan kapı

(A.GÜVEN 2020)

Şekil 70: Derslane Bölümü (KUDEB)

Şekil 71: Merdiven Üstü Ofisi (A.GÜVEN 2020)

Şekil 72: Merdiven Üstü Ofisi İçten Görünüm (A.GÜVEN 2020)

3.2.2. Recai Mehmet Efendi Sıbyan Mektebi

Fatih ilçesinin Vefa semtinde Cemal Yener Tosyalı Caddesi üzerinde yer almaktadır (Şekil 73). 1775 yılında Recai Mehmet Efendi tarafından yaptırılmıştır. Günümüzde ilim yayma vakfı ve kütüphane olarak kullanılmaktadır. İnşa edildiği zamanda zemin katı sebil, üst katı dersane olarak işlevlendirilmiş mekteb, güzel bir sebil-küttab örneği olma özelliği taşımaktadır. Çeşme ve sebili rokoko bezemeli ve mermer malzemedir. Sebilin ve giriş kapısı koridorunun üstünü tonoz bir örtü kapatmaktadır. Koridorun zemini şeshane tuğlalı, sebil mekanının zemini ise mermer döşemedir. Koridordan üst kata taş bir merdivenle çıkılmaktadır. Birinci katta bu merdivenin ulaştığı bir giriş holü ve üzeri aynalı tonoz ile kapatılmış derslik alanı bulunmaktadır. Pencere ve kapılar mermer söveli lokma demir parmaklıklı aynalı kemerlidir. Yapının duvarları iki sıra tuğla bir sıra kesme taştan yapılmış almaşık örgü sistemine sahiptir. **Yapının günümüzdeki derslik katının kütüphane olarak kullanılması işlevi mekansal özellikleri ve ilk yapılış amacıyla uyumlu olduğu için aynı şekilde Rami Mehmet Paşa Sıbyan Mektebi içinde önerilmiştir** (Şekil 74).

Şekil 73: Recai Mehmet Efendi Sıbyan Mektebi (KUDEB)

Şekil 74: Kütüphane bölümü içten görünüm (KUDEB)

3.2.3. Reisülküttab İsmail Efendi Sıbyan Mektebi

Beyoğlu ilçesinin Karaköy semtinde Gümrük Sokak üzerinde yer almaktadır. 1742 yılında Reisülküttab İsmail Efendi tarafından yaptırılmıştır (Şekil 75). Kemankeş Kara Mustafa Paşa Camii ile ortak avlusu bulunmakta olup bu avluya kesme taştan inşa edilmiş basık kemerli bir kapıdan girilmektedir. Yani sıbyan mektebi külliyesinin bir parçası olarak işlevlendirilmiştir. **Bu özellik bakımından Rami Mehmet Paşa Sıbyan Mektebi ile Nişanca Mustafa Paşa Camii Avlusu arasında da benzer bir ilişki olduğu düşünülmekte olup Rami Mehmet Paşa Sıbyan mektebinin güney cephesi zemin katından caminin avlusuna açılan çift kanatlı ahşap tablalı taş söveli bir kapı önerilmiştir.** Üst kata yani derslik katına çıkış avludan mektebe girildikten sonra taş bir merdivenden sağlanmaktadır. Merdivenle ulaşılan birinci kat holünden hem aynalı tonozlu bir mekana geçiş sağlanır hem de derslane kısmına ulaşılmaktadır (Şekil 76). Mekteb bir sıra kesme taş iki sıra tuğla almaşık duvar örgü tekniği ile inşa edilmiştir. Gümrük Sokak üzerinde mektebin çeşmesi ve çeşmenin iki yanında nişler yer almaktadır. Birinci kat döşemesinin taş konsollar yardımıyla gümrük sokağa tecavüzlü çıkma yaptığı görülmektedir. Bu cephede üç adet, avluya bakan cephede dört adet penceresi bulunmaktadır. Taş söveli ve aynalı kemerli olan bu pencereler demir lokma parmaklıklıdır. Yapının çatı ile duvar birleşim detayı aynı Rami Mehmet Paşa sıbyan mektebinde olduğu gibi kirpi saçak detaylıdır.

Şekil 75: Reisülküttab İsmail Efendi Sıbyan Mektebi (A.GÜVEN 2020)

Şekil 76: 1.kata çıkan merdiven ve üstündeki mekana bakış (KUDEB)

3.2.4. Ebubekir Ağa Sıbyan Mektebi

Fatih ilçesi Aksaray semti Namık Kemal Caddesi üzerinde yer almaktadır. 1724 yılında Divan-ı Hümayun Başçavuşu Ebubekir Ağa tarafından inşa ettirilmiştir (Şekil 77). Kuzey cephesi sağır iki sıra tuğla bir sıra kesme taş almaşık duvar örgüsüne sahiptir. Mektebin güney cephesinde bir hazire yer almakta olup hazireye bakan 1 adet çıkış kapısı ve 2 adet pencere bulunur. Sıbyan Mektebine giriş batı cephesi Namık Kemal Caddesindedir. Pencereleri taş söveli ve aynalı kemerli olup demir lokma parmaklıklıdır. Zemin katı mermer döşeme kaplıdır. Kesme taştan imal edilmiş bir kemer içinde konumlanan çift kanatlı ahşap bir kapıdan yapıya girilmektedir. Bu kapıdan içeriye girildikten sonra uzanan koridorun sonunda yer alan ve önceleri avlu olduğu düşünülen mekanın üstü örtülerek dernek odası yapılmıştır. Koridordan ulaşılan ve yapının içinden üst kata çıkışı sağlayan bir merdiven bulunmaktadır. **Merdiven rıhtlarının yüksek olmasından dolayı mektebin ilk yaptırıldığı tarihte basamaklarının kesme taştan olduğu düşünülmektedir. Ayrıca Rami Mehmet Paşa sıbyan mektebi restitüsyon önerisi için hazırlanan projede aynı şekilde zemin**

kattan üst kata çıkışı sağlayacak merdivenin basamaklarının kesme taştan olması gerektiği önerilmiştir (Şekil 79). Bu merdiven vasıtasıyla derslik katına gelindiğinde mermer döşemeli bir hol ve bu alanda bulunan basık tuğla kemerli revaklar ile özgün sütunların korunmuş olduğu düşünülmektedir. Bu holden şu anda toplantı odası olarak kullanılan derslik alanına geçiş sağlanmaktadır. Derslik alanının üstü aynalı tonoz ile örtülüdür (Şekil 78).

Şekil 77: Ebubekir Ağa Sıbyan Mektebi (A.GÜVEN 2020)

Şekil 78: Dershane içten görünüm (KUDEB)

Şekil 79: 1.kata çıkan merdiven (KUDEB)

3.2.5. Elhac Süleyman Halife Sıbyan Mektebi

Fatih ilçesi Babahasan Mahallesi Horhor Caddesi üzerinde yer almaktadır. 1728 yılında Sultan 3.Ahmed zamanında inşa edildiği bilinmektedir. Mektebe giriş güneybatı cephesinden yani Yeşil tekke Sokak üzerinden basık kemerli ahşap tablalı çift kanatlı bir kapı ile sağlanmaktadır (Şekil 80). Zemin katı günümüzde odunluk, depo ve tuvalet olarak işlevlendirilmiştir. Giriş kapısının hemen yanından yapının içerisinden derslik katına geçişi sağlayan taş merdiven bulunmaktadır (Şekil 81). **Ayrıca Rami Mehmet Paşa sıbyan mektebi restitüsyon önerisi için hazırlanan projede aynı şekilde zemin kattan üst kata çıkışı sağlayacak merdivenin basamaklarının kesme taştan olması ve yapının içerisinden çıkılması gerektiği önerilmiştir.** Üst kata çıkıldığında günümüzde dernek başkanı odası ve mutfak olarak işlevlendirilen derslik katına ulaşılmaktadır. Derslik katının üzeri aynalı tonoz ile örtülmüştür. İki sıra tuğla bir sıra kesme taş almaşık duvar örgüsüne sahiptir Duvar örgüsü kirpi saçak ile son bulup üzerine ahşap kırma çatı oturtulmuştur. Güneydoğu cephesinde kesme küfeki taştan bir çeşmeside bulunmaktadır (Şekil 82). Güneybatı ve güneydoğu

cephelerinde 3 adet kuzeydoğu cephesinde ise 2 adet aynalı kemerli taş söveli demir lokma parmaklıklı ve ahşap doğramalı pencereleri yer almaktadır. Derslik katı birinci kat olarak kullanılmış olup bu katın döşemesi caddeye ve sokağa taş konsollarla tecavüzlü çıkma yapmaktadır. Güneydoğu duvarında yer alan tuğla kuş evi kısmen tahrip olmuş ve işlevini yitirmiştir.

Şekil 80: Elhac Süleyman Halife Sıbyan Mektebi (A.GÜVEN 2020)

Şekil 81: 1.kata çıkan taş merdiven (KUDEB)

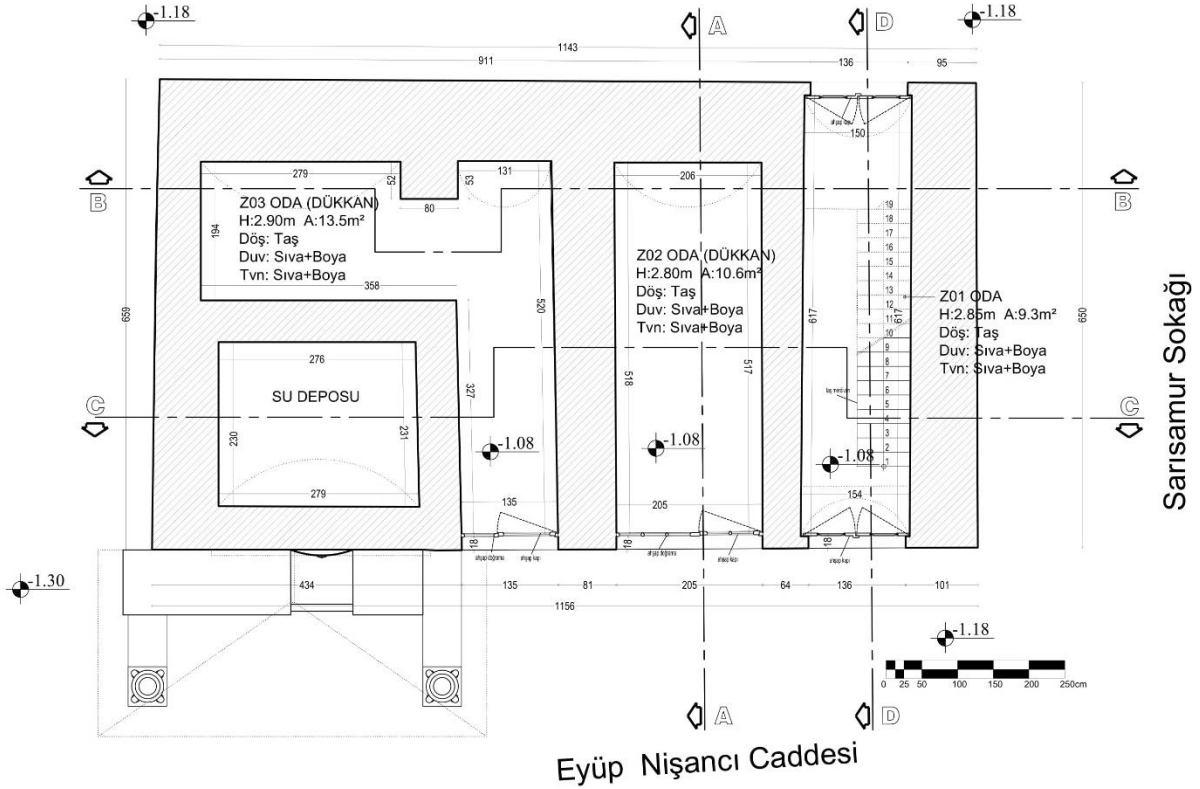

Şekil 82: Elhac Süleyman Halife Çeşmesi (A.GÜVEN 2020)

3.3. RAMİ MEHMET PAŞA SIBYAN MEKTEBİNİN KAT PLANLARI

Rami Mehmet Paşa Sıbyan Mektebi'nin restitüsyon çalışmasındaki kat planları; yapı üzerindeki izlere, mektebin tarihi fotoğraflarına, aynı dönemde benzer yapım tekniğiyle inşa edilmiş sıbyan mektebi örneklerine, mimari gerekliliklere ve şifai bilgilere bakıldığında günümüzdeki durumundan farklı olması gerektiği anlaşılmıştır. Ayrıca tuvalet ihtiyacı mektebin hemen bitişiğinde bulunan Nişanca Mustafa Paşa Camisi'nden karşılanabildiğinden ve yapıda herhangi bir iz bulunmadığından restitüsyon çizimlerinde tuvaletin yer almaması gerektiği düşünülmüştür.

3.3.1. Zemin Kat

Şekil 83: Rami Mehmet Paşa Sıbyan Mektebi Zemin Kat Restitüsyon Planı (A.GÜVEN 2020)

3.3.1.1. Z01 Oda

Rami Mehmet Paşa Sıbyan Mektebinin arşivlerden bulunan tarihi fotoğraflarına bakıldığında daha önceleri dışardan bir merdivenle üst kata çıkılmadığı bu sebeple içerden üst kata çıkan bir merdiven olması gerektiği anlaşılmaktadır. Ayrıca aynı dönem sıbyan mektebi örnekleri olan Zevki Kadın, Recai Mehmet Efendi, Reisülküttab İsmail Efendi, Ebubekir Ağa, Elhac Süleyman Halife Sıbyan mekteblerinin hepsinde merdivenin yapının

içerisinde olduğu görülmüştür. Bu sebeplerden restitüsyon önerisi hazırlanırken üst kata çıkan 19 basamaklı taş bir merdiven önerilmiştir.

Zevki Kadın ve Reisülküttab İsmail Efendi sıbyan mekteblerinin yakın çevresinde bulunan tarihi yapılardan dolayı bir külliye parçası mantığında çalışan mektebler olduğu ve ortak avluya açılan kapılarının olduğu görülmüştür. Bu sebeple Rami Mehmet Paşa sıbyan mektebinden Nişanca Mustafa Paşa Camisinin avlusuna açılan ahşap tablalı bir kapı olması gerektiği önerilmiştir.

Z01 odasının alanı 9.3 m² dir. Tavan yüksekliği 2.85 m, yer döşemesi taş, duvar ve tavanlara sıva + boya yapılması yapıdaki izler ve mimari gerekliliklerden dolayı önerilmiştir (Şekil 83).

3.3.1.2. Z02 Oda (Dükkan)

Z02 odasının alanı 10.6 m² dir. Tavan yüksekliği 2.80 m, yer döşemesi taş, duvar ve tavanlara sıva + boya yapılması yapıdaki izler ve mimari gerekliliklerden dolayı önerilmiştir (Şekil 83).

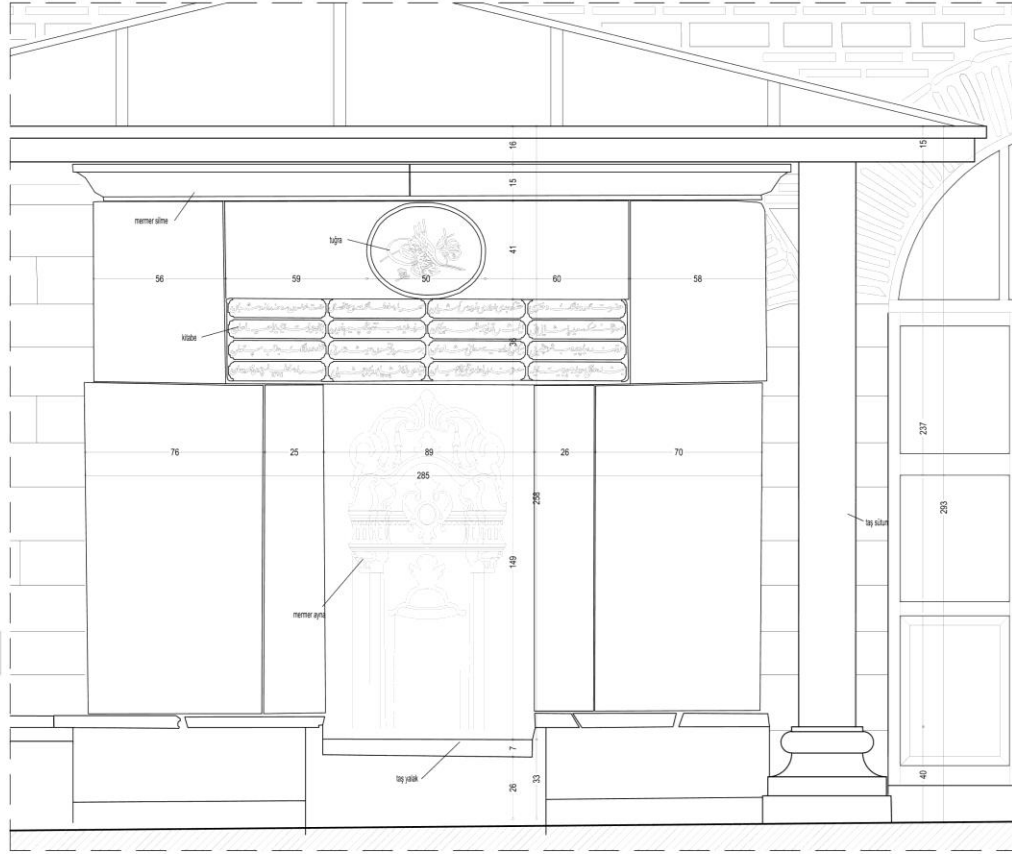
3.3.1.3. Z03 Oda (Dükkan)

Yapının bir bodrum katının bulunmaması ve sarnıç alanının da olmamasından dolayı, tarihi çeşmenin arkasında kalan dikdörtgen alanın bir bölümünün yapıdaki izlerden, 1969 tarihli İbrahim Bilen'in röle ve çalışmasından (Şekil 63, 64) ve cami derneği başkanından alınan şifai bilgilerden daha önceleri su deposu olarak kullanıldığı anlaşılmaktadır.

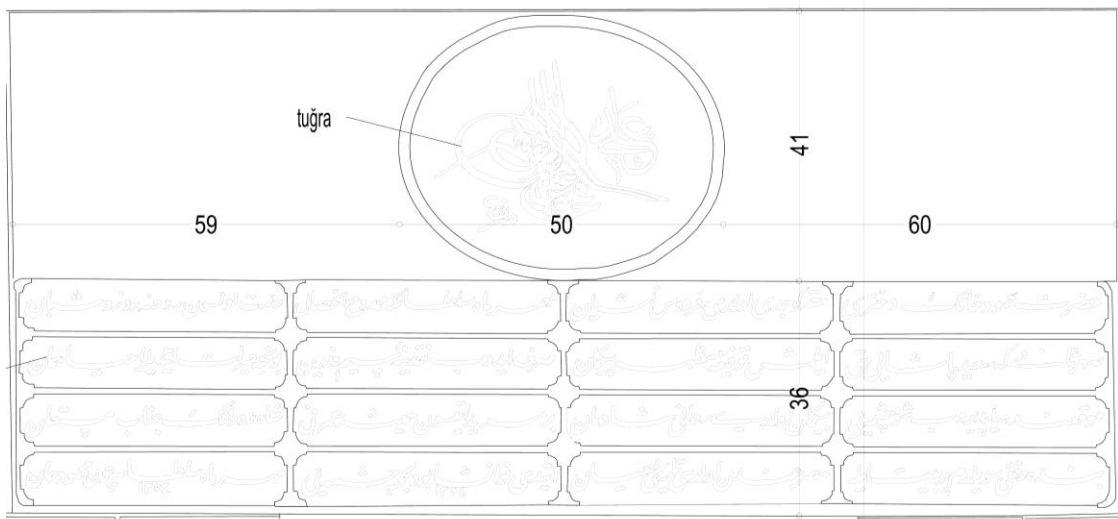
Su deposundan geriye kalan alan 13.5 m² dir. Tavan yüksekliği 2.90 m, yer döşemesi taş, duvar ve tavanlara sıva + boya yapılması yapıdaki izler ve mimari gerekliliklerden dolayı önerilmiştir (Şekil 83).

3.3.1.4. 2.Mahmut Çeşmesi

Sıbyan Mektebinin batı cephesinde yer alan ve kitabesinden duvarına bitişik olarak sonradan yapıldığı anlaşılan **2.Mahmut Çeşmesi'nin** eski fotoğrafında (Şekil 60) önden iki mermer ayaklı sütunla tutturulmuş çıkma bir saçak altındaki ayna taşı kabartma motiflerle süslü olduğu görülmüştür. Saçağın üstü kurşun kaplamadır. Restitüsyon projesi aslına uygun birebir olarak önerilmiştir (Şekil 84, 85).

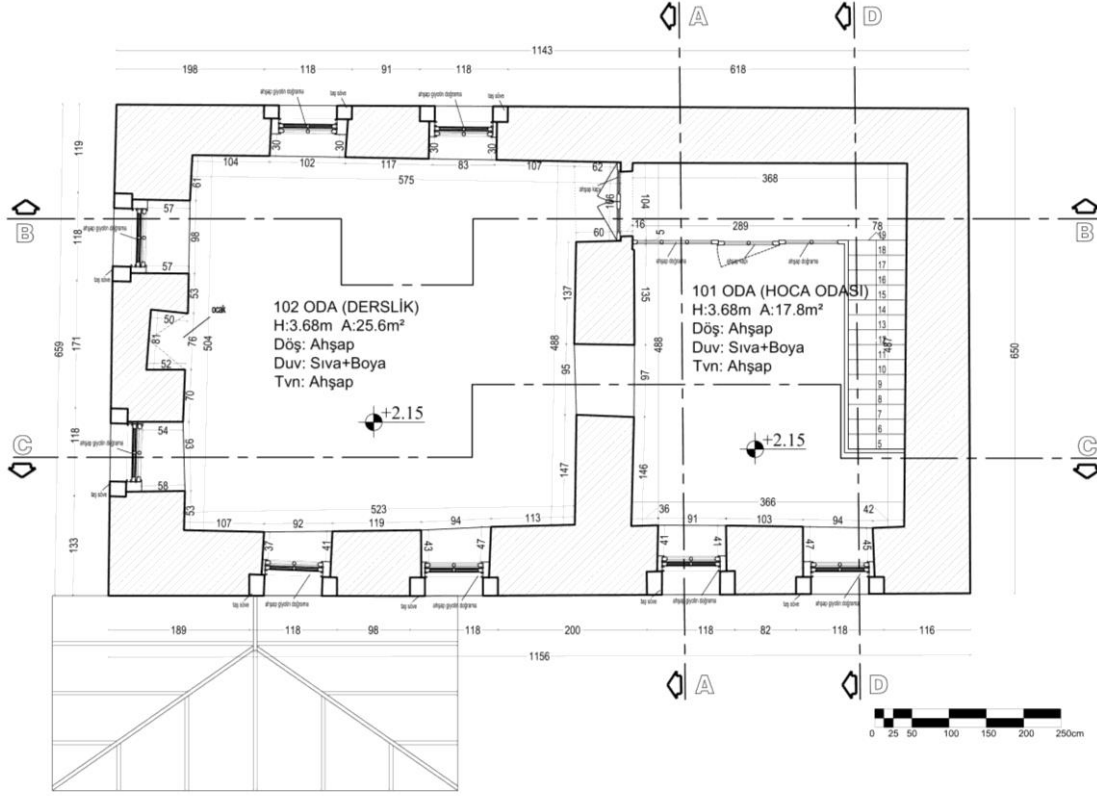

Şekil 84: 2.Mahmut Çeşmesi Restitüsyon Çalışması Ön Görünüşü (A.GÜVEN 2020)

Şekil 85: 2.Mahmut Çeşmesi Tuğrasının ve Kitabesinin Sayısallaştırılmış Görünüşü (A.GÜVEN 2020)

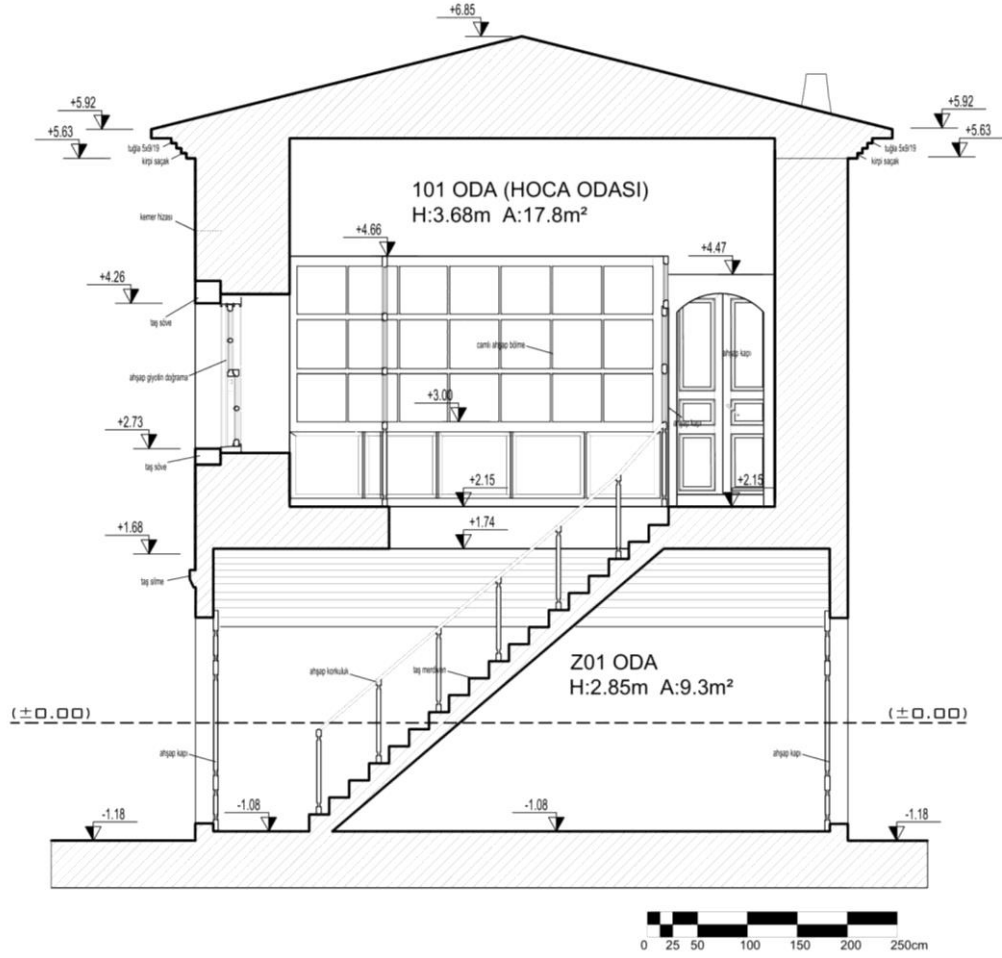
3.3.2. 1. Kat

Şekil 86: Rami Mehmet Paşa Sıbyan Mektebi 1. Kat Restitüsyon Planı (A.GÜVEN 2020)

3.3.2.1. 101 Oda (Hoca Odası)

Zevki Kadın Sıbyan Mektebinde olduğu gibi merdivenin üzerinde ahşap camekan bir bölümde yer almakta olup önceleri bu bölümün Sıbyan Mektebinin hocalarının odası olarak kullanıldığı düşünülmektedir. Bu anlamda Rami Mehmet Paşa Sıbyan Mektebinde Restitüsyon Çalışması'nda içerden önerilen merdivenin üstünde kalan 101 nolu odanın aynı şekilde olduğu düşünülmüştür (Şekil 71, 72, 87). 101 nolu odanın alanı 17.8 m² dir. Tavan yüksekliği 3.68 m, yer döşemesi ve tavan ahşap, duvarları sıva + boya yapılması yapıdaki izler ve mimari gerekliliklerden dolayı önerilmiştir. Bu alanda tarihi fotoğraflardan tespit edildiği üzere 2 adet pencere bulunmaktadır (Şekil 86).

Şekil 87: Merdiven Ve Öğretmen Odasının İlişkisini Gösteren DD Kesiti (A.GÜVEN 2020)

3.3.2.2. 102 Oda (Derslik)

Zevki kadın sıbyan mektebinde olduğu gibi taş söveli çift kanatlı ahşap tablalı bir kapı ile derslik bölümüne geçilmesi gerektiği görülmektedir (Şekil 70). 102 nolu odanın alanı 25.6 m² dir. Tavan yüksekliği 3.68 m, yer döşemesi ve tavan ahşap, duvarları sıva + boya yapılması yapıdaki izler ve mimari gerekliliklerden dolayı önerilmiştir. Bu odada tarihi fotoğraflardan ve yapıdaki izlerden elde edilen bilgilere göre 6 adet pencere ve 1 adet ocak bulunmaktadır (Şekil 86).

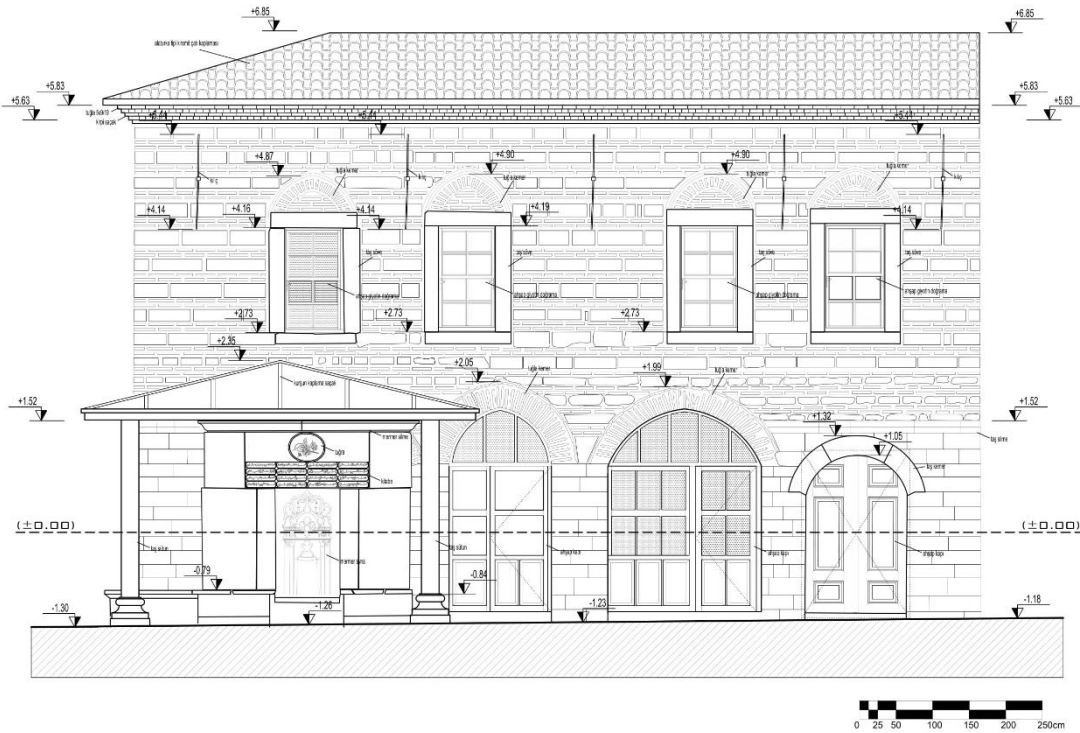
3.4. RAMİ MEHMET PAŞA SIBYAN MEKTEBİNİN CEPHELERİ

Yapının günümüzdeki mevcut durumunda cephelerinde görülemeyen fakat Eyüp Belediyesi Encümen Arşivinden alınan 1936 Tarihli Rami Mehmet Paşa Sıbyan Mektebinin batı ve kuzey cephelerini gösteren fotoğrafta, kemerlerin yatayda açılma hareketlerinin önlenmesi amacıyla düşey kuvvet poligonunu kemer kesitlerinin içinde bırakacak şekilde duvardan ve kemerlerden geçen **yatay gerji demirlerine** saplanan **cephe kılıçları**

görülmektedir. Restitüsyon çalışmasında bu cephe kılıçlarının tekrar görünür hale getirilmesi teklif edilmiştir (Şekil 62).

3.4.1. Doğu Cephesi

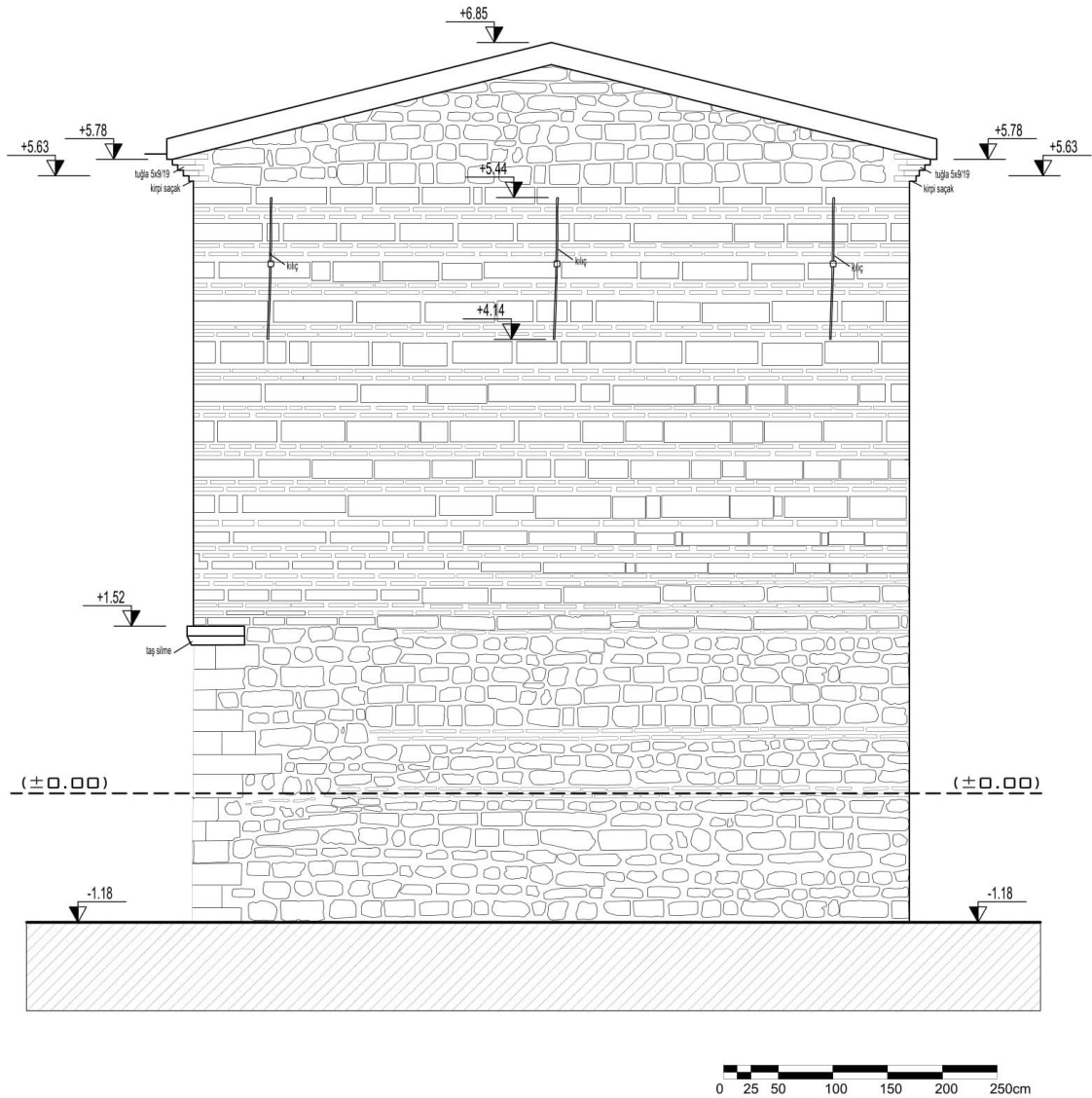
Mektebin doğu cephesinde yer alan K-1 (Şekil 45,46), K-2 (Şekil 45,47) olarak adlandırılan muhdes ek olan demir doğramalı cam kapılarının, aynı dönem sıbyan mektebi örneklerine bakıldığında ve odaların herhangi bir penceresi olmayışı ile mimari gereklilik sebebiyle ahşap tablalı ve camlı kapılarla değiştirilmeleri önerilmiştir. Ayrıca K-1 ve K-2 kapılarının üstünü örten muhdes ek saçığın kaldırılması gerektiği önerilmiştir. K-3 kapısının (Şekil 48) ise Zevki Kadın, Ebubekir Ağa, Elhac Süleyman Efendi Sıbyan Mekteblerinin ana giriş kapılarında olduğu gibi ahşap tablalı çift kanatlı bir kapı olması gerektiği önerilmiştir. Pencereilerin demir lokma parmaklıksız ahşap giyotin pencere olması gerektiği tarihi fotoğraflardan anlaşılmaktadır (Şekil 62). Bu cephede zemin katta 3 adet kapı ve üst kat hizasında 4 adet pencere bulunmaktadır (Şekil 88).

Şekil 88: Rami Mehmet Paşa Sıbyan Mektebi Doğu Cephesi Restitüsyon Çalışması
(A.GÜVEN 2020)

3.4.2. Kuzey Cephesi

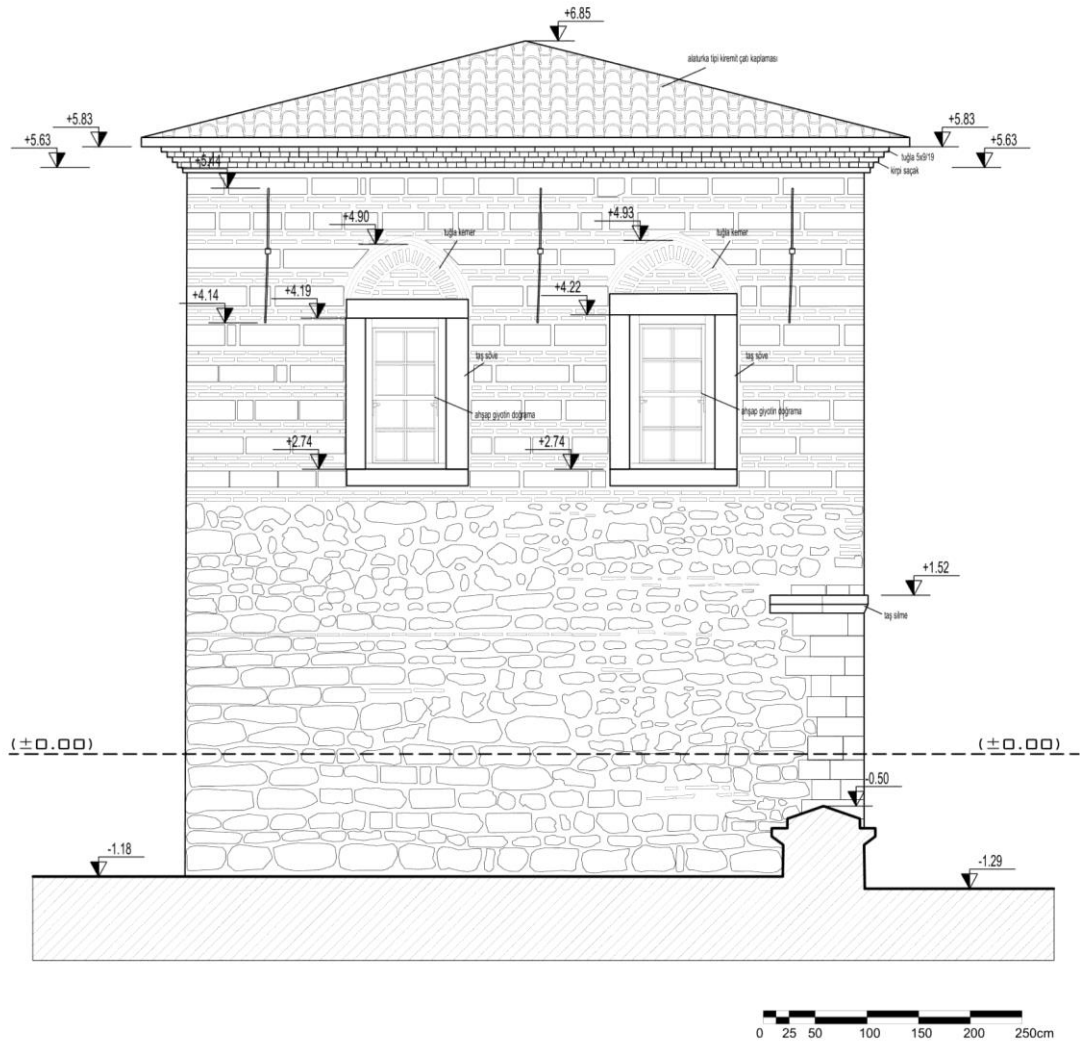
Yapının kuzey cephesinin tarihi fotoğraflarından (Şekil 62) herhangi bir kapı yada penceresinin olmadığı yani sağır olduğu, bu cephede 3 adet cephe kılıcının yer aldığı, duvarının kısmen 1 sıra kesme taş 2 sıra tuğla kismende moloz taş olarak örüldüğü, çatısının beşik çatı olduğu görülmüştür. Ayrıca tarihi fotoğraflarından ve aynı dönem sıbyan mektebi örneklerinden elde edilen bilgilerle dışarıda bulunan merdiveninde mektebin içine taşınması gerektiği anlaşılmış ve bu şekliyle restitüsyonu önerilmiştir (Şekil 89).

Şekil 89: Rami Mehmet Paşa Sıbyan Mektebi Kuzey Cephesi Restitüsyon Çalışması
(A.GÜVEN 2020)

3.4.3. Güney cephesi

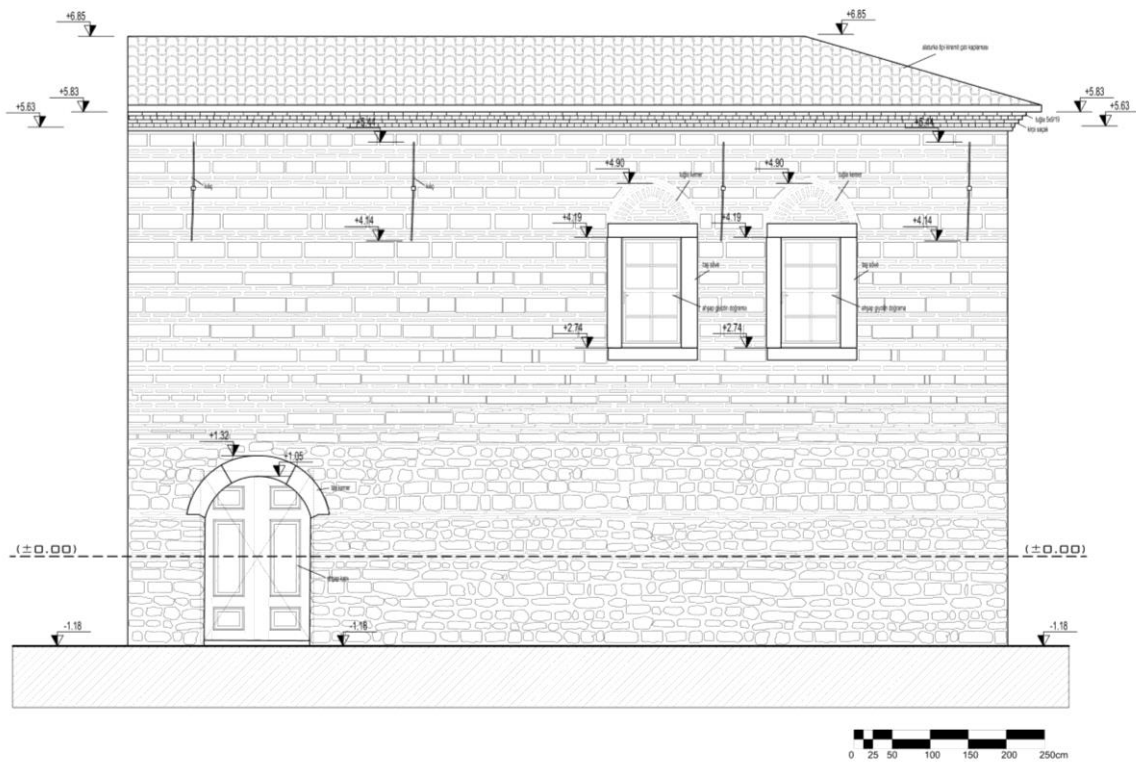
Yapının güney cephesinde yapı izlerinden elde edilen bilgiler ile tarihi fotoğraflarında (Şekil 62) olduğu gibi 2 adet demir lokma parmaklıksız ahşap giyotin penceresinin olduğu, mimari gereklilik gereği 3 adet cephe kılıcının yer aldığı, mevcut yapı izlerinden duvarının kısmen 1 sıra kesme taş 2 sıra tuğla kısımda moloz taş olarak örüldüğü, çatısının kırma çatı olup tarihi fotoğraflarından alaturka tipi kiremit çatı kaplaması olduğu görülmüş ve bu şekliyle restitüsyonu önerilmiştir (Şekil 90).

Şekil 90: Rami Mehmet Paşa Sıbyan Mektebi Güney Cephesi Restitüsyon Çalışması
(A.GÜVEN 2020)

3.4.4. Batı Cephesi

Yapının batı cephesinde yapı izlerinden elde edilen bilgiler ile 2 adet demir lokma parmaklıksız ahşap giyotin penceresinin olduğu, mimari gereklilik gereği 4 adet cephe kılıcının yer aldığı, mevcut yapı izlerinden duvarının kısmen 1 sıra kesme taş 2 sıra tuğla kısımda moloz taş olarak örüldüğü, çatısının kırma çatı olup tarihi fotoğraflarından (Şekil 62) alaturka tipi kiremit çatı kaplaması olduğu, aynı dönem sıbyan mektebi örnekleri incelendiğinde Nişanca Mustafa Paşa Camisinin avlusuna açılan 1 adet ahşap tablalı kapısının olması gerektiği anlaşılmış ve bu şekliyle restitüsyonu önerilmiştir (Şekil 91).

Şekil 91: Rami Mehmet Paşa Sıbyan Mektebi Batı Cephesi Restitüsyon Çalışması
(A.GÜVEN 2020)

4. RESTORASYON

4.1. RESTORASYON YAKLAŞIMI VE YASAL KABULLER

Rami Mehmet Paşa Sıbyan Mektebi; cephe özellikleri, plan ve niteliksiz ekleri bakımından incelendiğinde aslına uygun olmayan müdahalelere maruz kaldığı görülmüştür. 1969 sonrası yapılan restorasyonunda, kullanılan malzemeler, yapı elemanları ve günümüzde kullanılan işlevi yönüyle yapının özgün kimliğine zarar verilmiştir. Mektepte yapılacak olan onarım müdahalelerine ek olarak, bir işlev değişikliği de öngörülmektedir.

Yapıya ait tüm özgün öğeler ve detaylar nitelikleri değiştirilmeden korunacaktır. Yapıda yapılacak her türlü müdahalenin, yapıyla uyumlu, özgün malzemeye zarar vermeyen nitelikte olması gerekmektedir. Restorasyon projesinde, yapıya zaman içinde ilave edilen, yapıya fiziksel veya görsel açıdan zarar veren, yapının mimari bütünlüğünü bozan niteliksiz ekler ve müdahalelerden arındırılması ve müdahalelerin yapıya verdiği zararların mümkün olduğunca geri döndürülmesi amaçlanmıştır. Yapıda bu ve bundan sonraki onarımlar sırasında yeni taş kullanımı gerektiğinde, yapıdan alınmış olan orijinal taş malzeme analiz sonucuna göre belirlenen fiziksel ve mekanik özelliklere uyumlu taş kullanılacaktır. Restitüsyon çalışmasına uygun olarak bir restorasyon projesi geliştirilmiştir (Ahunbay, Tarihi Çevre Koruma ve Restorasyon, 2011).

- 13.04.1989 tarih ve 3534 sayılı kanun ile kabul edilen, 1975 Amsterdam Tüzüğü ve Deklarasyonu, 1976 Naitorobi Kararları ve 1985'te imzalanan Avrupa Mimari Mirasının Korunması Sözleşmesi,
- 21.07.1983 tarihinde kabul edilen 2863 sayılı T.C. Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu, (2004 tarihinde 5226 sayılı kanun ile değişikliğe uğramıştır)
- 24 Eylül 1967 tarih ve 3674 sayılı kararı ile kabul edilen, Mayıs 1964 yılında yayınlanan Uluslararası Venedik Tüzüğü Kararları,

Rami Mehmet Paşa Sıbyan Mektebi'nin restorasyon kararları yukarıda verilen yasal kabuller doğrultusunda verilmiştir.

4.2. İŞLEV

Osmanlının tarihi ve kültürel yapılarından biri olan sıbyan mektepleri zamanla kendi kullanım amaçlarını kaybetmektedir. Yapının mekansal bütünlüğüne zarar vermeyecek şekilde olumsuz işlevlerin yapıdan uzaklaştırılması ile yeni bir işlev araştırılması gerekmektedir. Restitüsyon önerisi hazırlanırken faydalanılan aynı dönem diğer sıbyan mekteplerinin genellikle vakıf binası yada kütüphane olarak işlevlendirildiği görülmüştür. (Ahunbay, 2004). Tüm müdahalelerde önemli olan husus özgün olanı koruyup gelecek nesillere aktarabilme ilkesidir. Yapının özgün kullanım amacı yani eğitim yapısı olduğu da göz önünde bulundurulduğunda günümüzde kütüphane olarak işlevlendirilmesi uygun bulunmuştur. Tuvalet ihtiyacı mektebin hemen bitişiğinde bulunan Nişanca Mustafa Paşa Camisi'nden karşılanabildiğinden ve yapıda herhangi bir iz bulunmadığından için restorasyon projesine konulmamıştır .

4.3. MÜDAHALE ÖNERİLERİ

- Yapı geneline uygulanan bütün muhdesler kaldırılacaktır.
- Sonradan yapıldığı belirlenen merdiven kaldırılmıştır. Restitüsyon önerisinde gösterildiği gibi içerden üst kata çıkış sağlanmaktadır.
- Cephe yüzeyinde oluşan bitkiler herbisit kullanılarak temizlenecektir.
- Cephe kılıçları restitüsyona dayalı olarak tekrar yerlerine yerleştirilecektir. Paslanmaya maruz kalmaması için iki kat antipas uygulanarak üzeri boyanacaktır.
- Çeşme sundurması restitüsyona dayalı olarak 1. sınıf meşeden imal edilecektir. Kurşun ile kaplanacaktır.
- Bütün duvar ve tavanlarda sıva raspası yapılacaktır. Açığa çıkacak duvar yüzeylerinin durumuna göre uygulama sırasında müdahale kararları alınacaktır. Duvarlarda gerekli onarımlar yapıldıktan sonra uygun bileşimde harçla yüzeyler yeniden sıvanacaktır.
- Taş sövelerde meydana gelen kirlenme ve karbon birikimi mekanik/kimyasal yöntemlerle temizlenecektir. Yüzey aşınması 5cm'den fazla olan sövelerde aynı cins malzemeyle bütünleme yapılacaktır. Eksik olan söveler aynı cins malzemeyle tamamlanacaktır.

- Almaşık teknikle örölmüş dış duvar yüzeylerinde derz onarımı yapılacaktır. 5cm'den fazla aşınma meydana gelmiş taş ve tuğla yüzeyler çürütme yöntemi uygulanarak aynı cins malzeme ile değıştirilecektir. Kirlenme ve karbon birikimi meydana gelmiş yüzeylerde mekanik-kimyasal yöntemlerle temizlik yapılacaktır.
- Bütün ahşap doğramalar için 1. sınıf emprenye edilmiş çam kullanılacaktır.
- Çatı restitüsyon doğrultusunda ahşap konsütrüksiyon üzeri alaturka kiremiti kaplanarak tamamen yeniden yapılacaktır. Çatıda su ve ısı yalıtım tedbirleri alınacaktır. Bütün dereler ve yağmur iniş boruları çinkodan imal edilecektir.
- Yerinde olmayan ve ya muhdes olan kapı ve pencereler restitüsyona dayalı olarak imal edilecektir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu çalışmada yapının rölöve çalışması ve hasar tespitleri ile inşa edildiği döneme ait İstanbul'da bulunan diğer Sıbyan Mektepleri de incelenerek yapıya ilişkin dönemsel restitüsyon çalışması yapılmış, yapının yeniden işlevlendirilme önerisi olarak restorasyon projesi çizilmiştir.

Döneminin mimarisini yansıtan mektep, plan şeması ve yapım tekniğiyle özgünlüğünü koruması açısından tarihi bir belge niteliğindedir. Yapının cephelerini oluşturan kapı, pencere, taşıyıcı işlevdeki taş ve bağlayıcı özellikteki horasan harcı, çatı gibi mimari elemanlarının zaman içerisinde özgün niteliklerini kayb ettikleri görülmektedir. Yapının bozulma sürecinin durdurulması, mevcut hasarlarının giderilmesi ve özellikle niteliksiz eklerden arındırılması ile özgün form ve izlerinin gelecek nesillere aktarılabilmesi için iyileştirme çalışmaları yapılması gereği görülmektedir.

Yapının gelecek nesillere özgünlüğünü ve mimari kimliğini kaybetmeden taşınması için restorasyonunun yapılması gerekmektedir. Bu öneri ile yapının mevcut durumunun iyileştirilmesi, kaybolmuş elemanlarının eski fotoğraflarından , karşılaştırmalı çalışmalardaki bilgilere dayanarak, geleneksel malzeme ve detayları kullanarak yapılan tamamlamalarla özgün haline dönüştürülmesi önerilmektedir. Bir tarihi eserin korunmasının en iyi yolu onun özgün işleviyle veya yakın bir işlevde kullanılmasıyla sağlanabilir. Bu nedenle Rami Mehmed Paşa Sıbyan Mektebinin kültürel kimliği ve bulunduğu çevre değerlendirildiğinde üst katının kütüphane alt katının kitabevi olarak yeniden kullanıma açılması önerilmiştir.

KAYNAKÇA

- AHISHALI, R. (2007). Rami Mehmed Paşa. R. AHISSALI içinde, *TOV İslam Ansiklopedisi* (s. 449-451). İstanbul: Türk Diyanet Vakfı.
- Ahunbay, Z. (2004). Osmanlılar'da Mektep Mimarisi. *Dünden Bugüne İstanbul Ansiklopedisi* (Cilt 29, s. 7-9). içinde İstanbul.
- Ahunbay, Z. (2011). *Tarihi Çevre Koruma ve Restorasyon*. İstanbul: Yapı Endüstri Merkezi .
- AKAKUŞ, R. (1973). R. AKAKUŞ içinde, *Eyüp Sultan ve Mukaddes Emanetler* (s. 209). İstanbul: Fatih Yayınevi.
- AKGÜNDÜZ, H. (1997). *Klasik Dönem Osmanlı Medrese Sistemi*. İstanbul: Ulusal Yayınları.
- Aksoy, Ö. (1968). İ.T.Ü. Mimarlık Fakültesi Doktora Tezi. *Osmanlı Devri İstanbul Sıbyan Mektepleri Üzerine Bir İnceleme*. içinde İstanbul: İsmail Akgün Matbaası.
- BALTACI, C. (1976). C. BALTACI içinde, *XV-XVI. Asırlarda Osmanlı Medreseleri / Teşkilat - Tarih* (s. 203). İstanbul: İrfan Matbaası.
- Baltacı, C. (2004). Osmanlılar'da Mektep. *Türk Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi* (Cilt 29, s. 5-8). içinde İstanbul.
- ÇETİN, A. (1981). İstanbuldakı Tekke, Zaviye ve Hankahlar. *Vakıflar Dergisi*, 13(587).
- EGEMEN, A. (1993). *İSTANBUL'UN ÇEŞME VE SEBİLLERİ*. İstanbul: Arıtan Yayınevi.
- ERGİN, O. (1945). *Fatih İmareti Vakfiyesi*. İstanbul: İstanbul Belediyesi Yayınları.
- KILINÇ, N. (2002). XVIII. Yüzyılda Osmanlılarda Eğitim ve Sıbyan Mektepleri Üzerine bir İnceleme. *Yüksek Lisans Tezi*. İstanbul: Mimar Sinana Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- KOÇER, H. (1987). *Türkiye'de Modern Eğitimin Doğuşu*. Ankara: Uzman Yayınları.
- ÖZ, T. (1997). Aşçıbaşı Ahmet Ağa Cami. T. ÖZ içinde, *İstanbul Camileri* (s. 124). Ankara: Türk Tarih Kurumu.
- ÖZÖN, M. (1959). *Osmanlıca- Türkçe Sözlük*. İstanbul: İnkılap Kitapevi.
- SAKAOĞLU, N. (1991). *Osmanlı Eğitim Tarihi*. İstanbul: İletişim Yayınları.

- SÜREYYA, M. (1311). M. SÜREYYA içinde, *Sı̄cil-i Osmani yahud Tezkire-i Meşahir-i Osmaniyye*. İstanbul: Matba-ı Amire.
- TANIŞIK, İ. H. (1943). *İstanbul Çeşmeleri*. İSTANBUL: Antikite ve Müzeler Müdürlüğü Yayınları.
- TANMAN, M. B. (2010). M. B. TANMAN içinde, *Türk İslam Anslikopedisi* (s. 39 (62-64)). Ankara: Türk Diyanet Vakfı.
- ULUÇAY, M. Ç. (2011). Nazperver Camii. M. Ç. ULUÇAY içinde, *Padişahların Kadınları ve Kızları* (s. 44). İstanbul: Ötüken Neşriyat.
- URAZ, M. (1968). M. URAZ içinde, *Peçevi Tarihi I. Cilt* (s. 30). İstanbul: Neşriyat Yurdu.
- Url-1 <<http://www.eyupsultan.bel.tr/tr/main/pages/rami-mehmet-pasa-sibyan-mektebi/1010>>, erişim tarihi 24.11.2019.

EKLER

EK 1: RÖLÖVE ÇİZİMLERİ

EK 2: RESTİTÜSYON PROJESİ

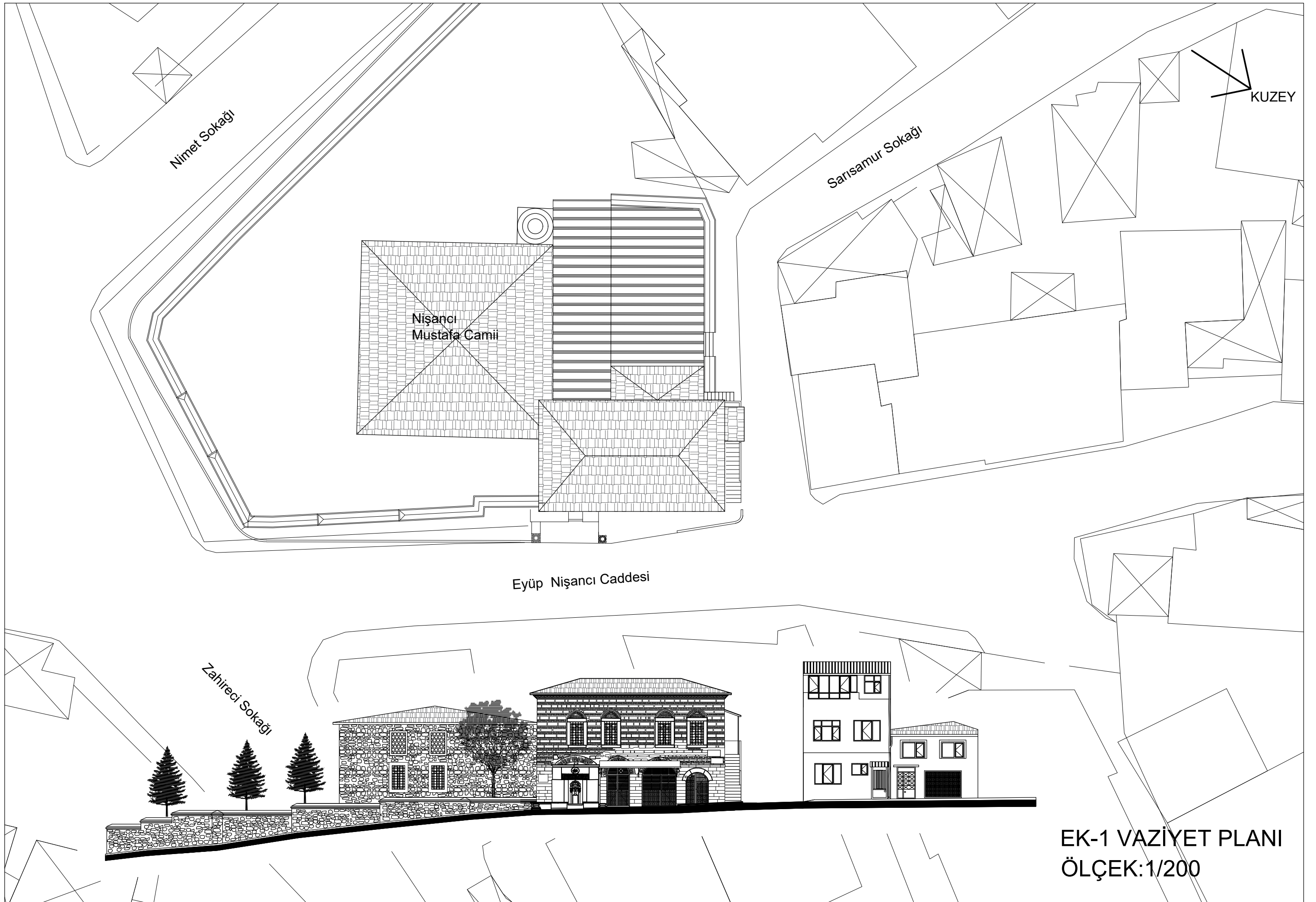
EK 3: RESTORASYON PROJESİ

FATİH SULTAN MEHMET VAKIF ÜNİVERSİTESİ
MÜHENDİSLİK VE FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MİMARİ KORUMA VE RESTORASYON BÖLÜMÜ

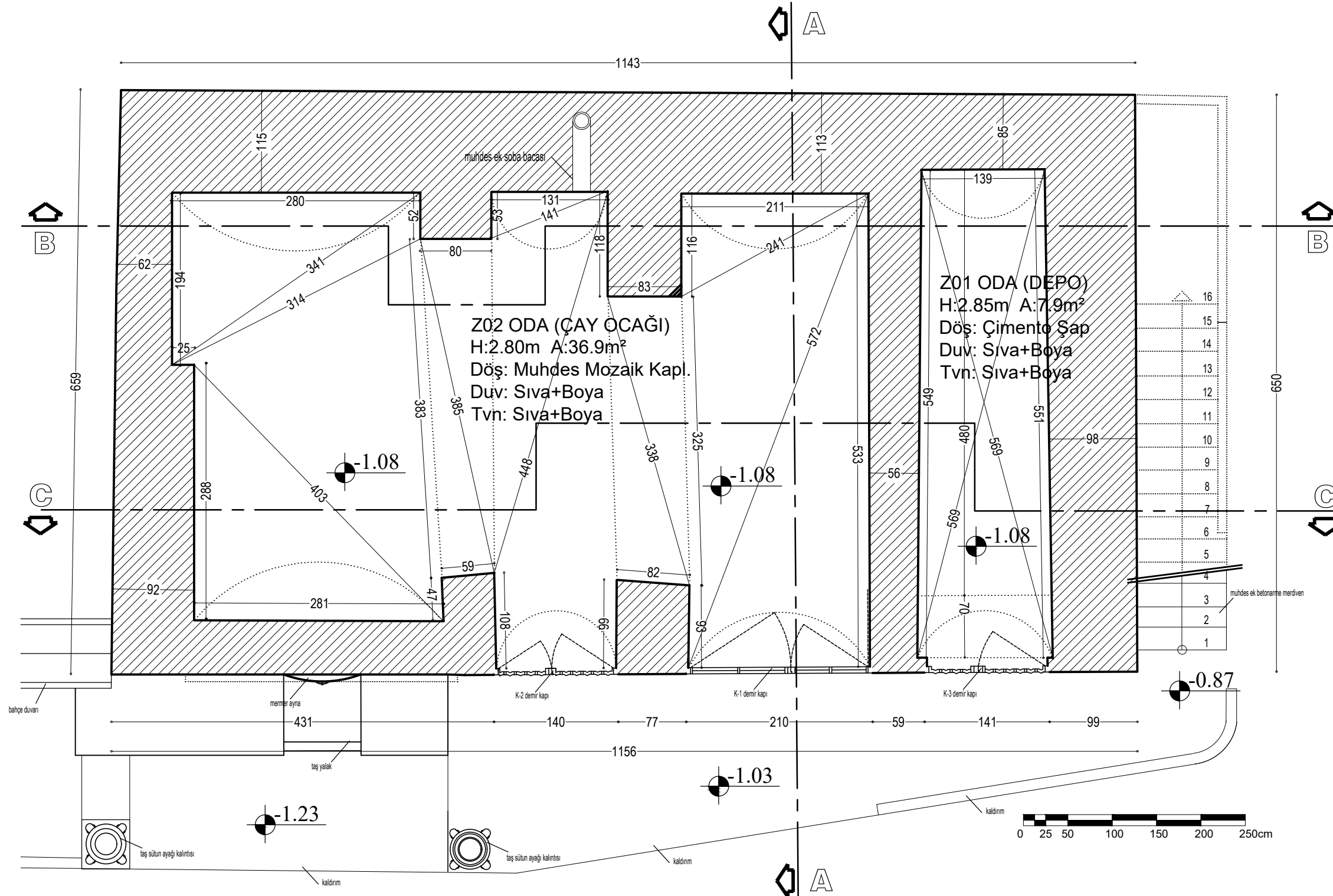
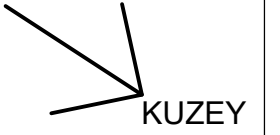
EK-1 RÖLÖVE

İL	İSTANBUL
İLÇE	EYÜPSULTAN
MAHALLE	NİŞANCA
CADDE	EYÜP NİŞANCA CADDESİ
PAFTA	F21C24B1DGREG
ADA	149
PARSEL	12

RAMİ MEHMET PAŞA SIBYAN MEKTEBİ KORUMA PROJESİ

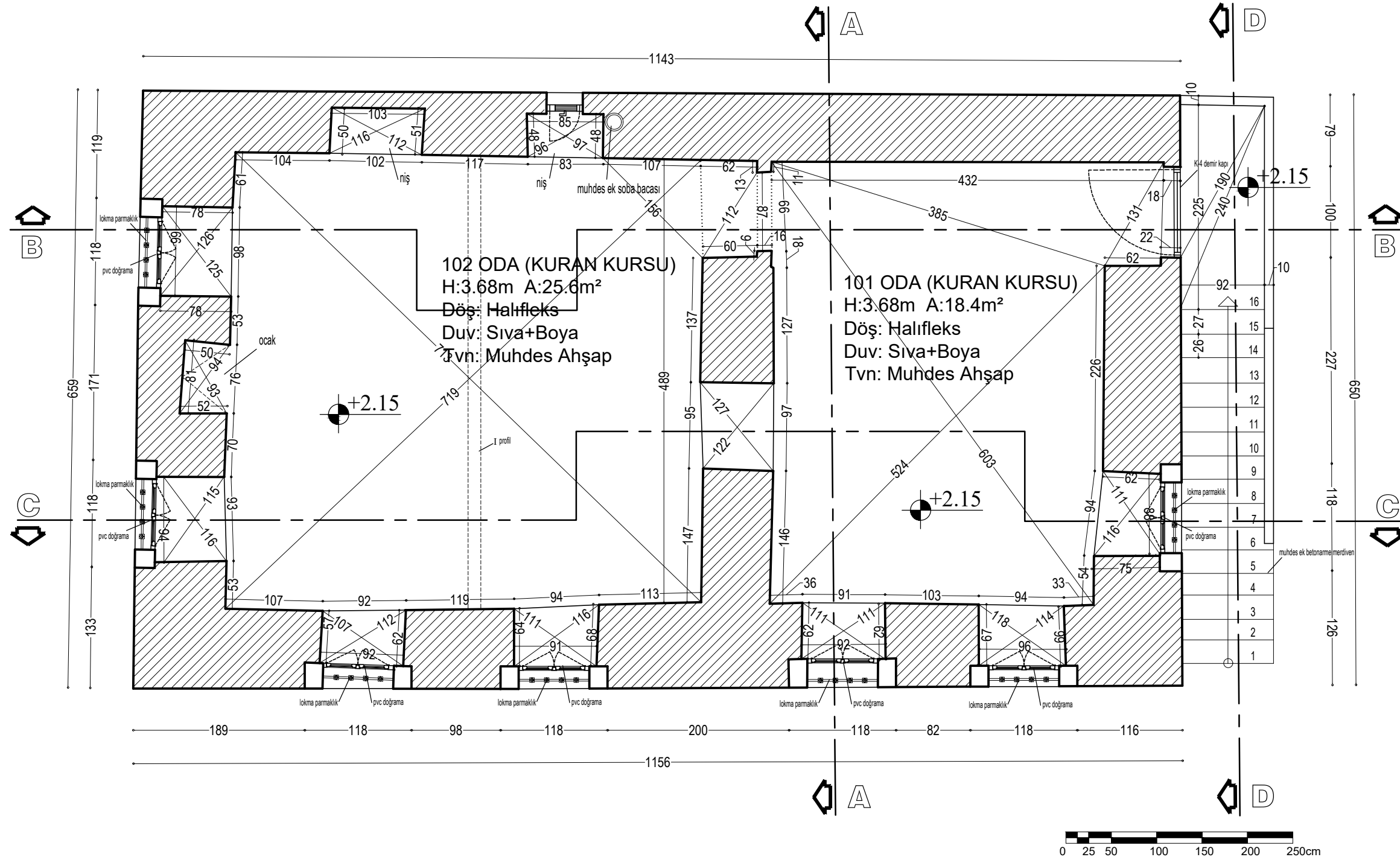
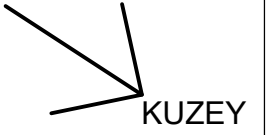
EK-1 VAZİYET PLANI
ÖLÇEK:1/200

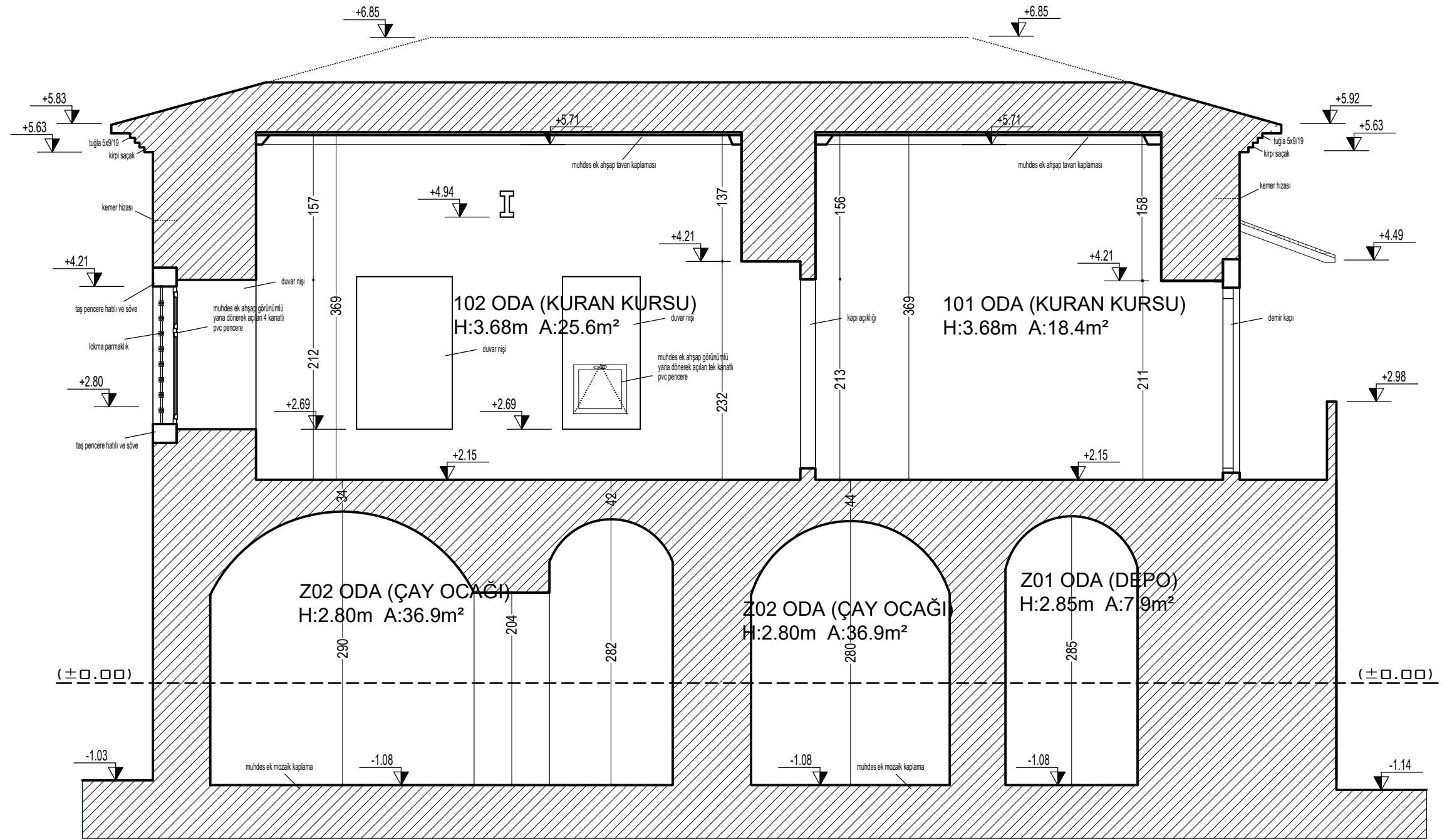
Sarısamur Sokağı

Eyüp Nişancı Caddesi

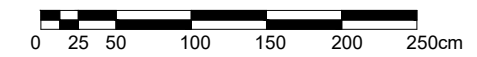
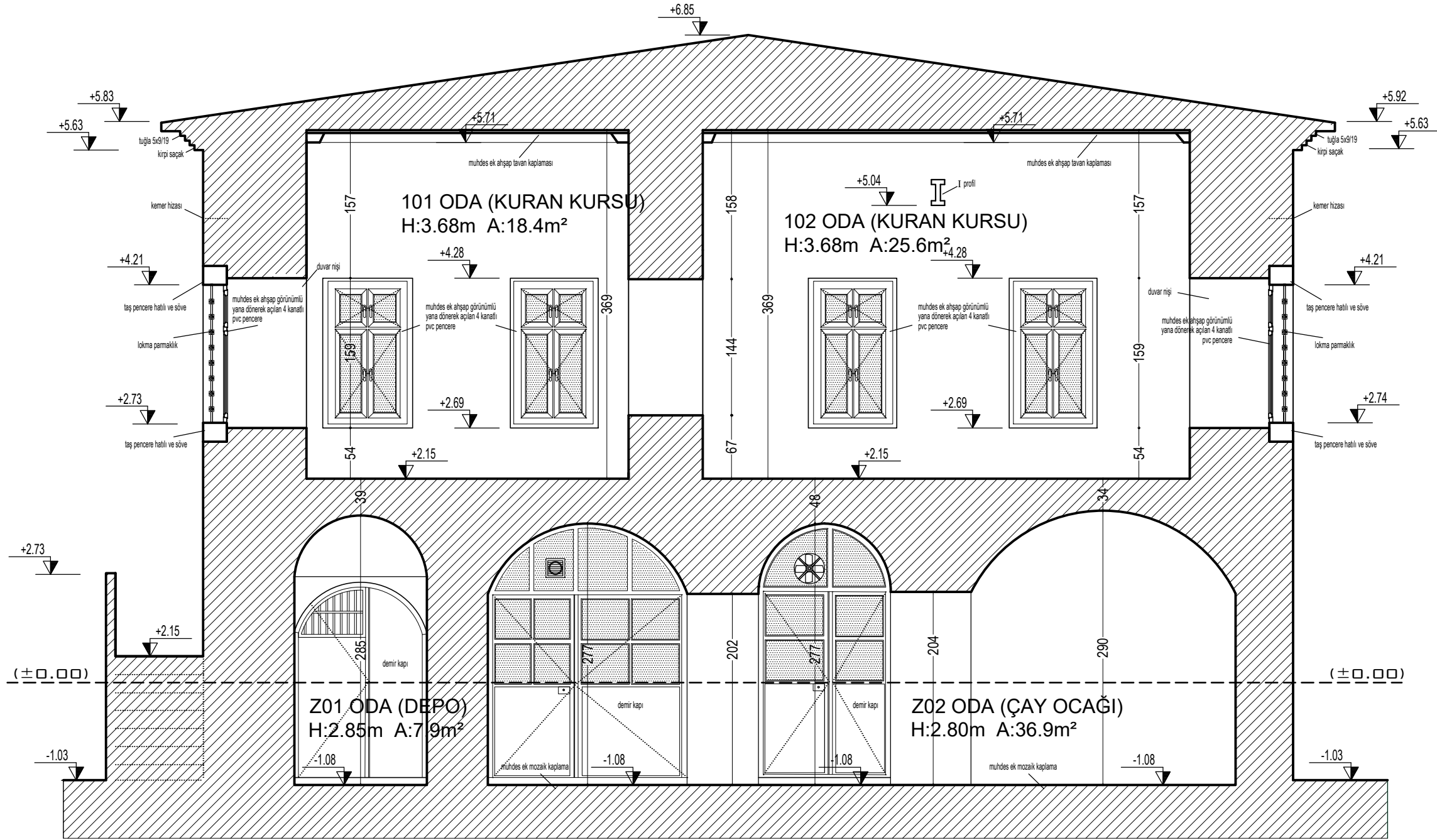
EK-1 ZEMİN KAT PLANI
ÖLÇEK:1/50

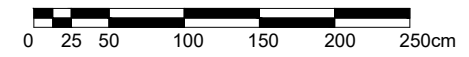
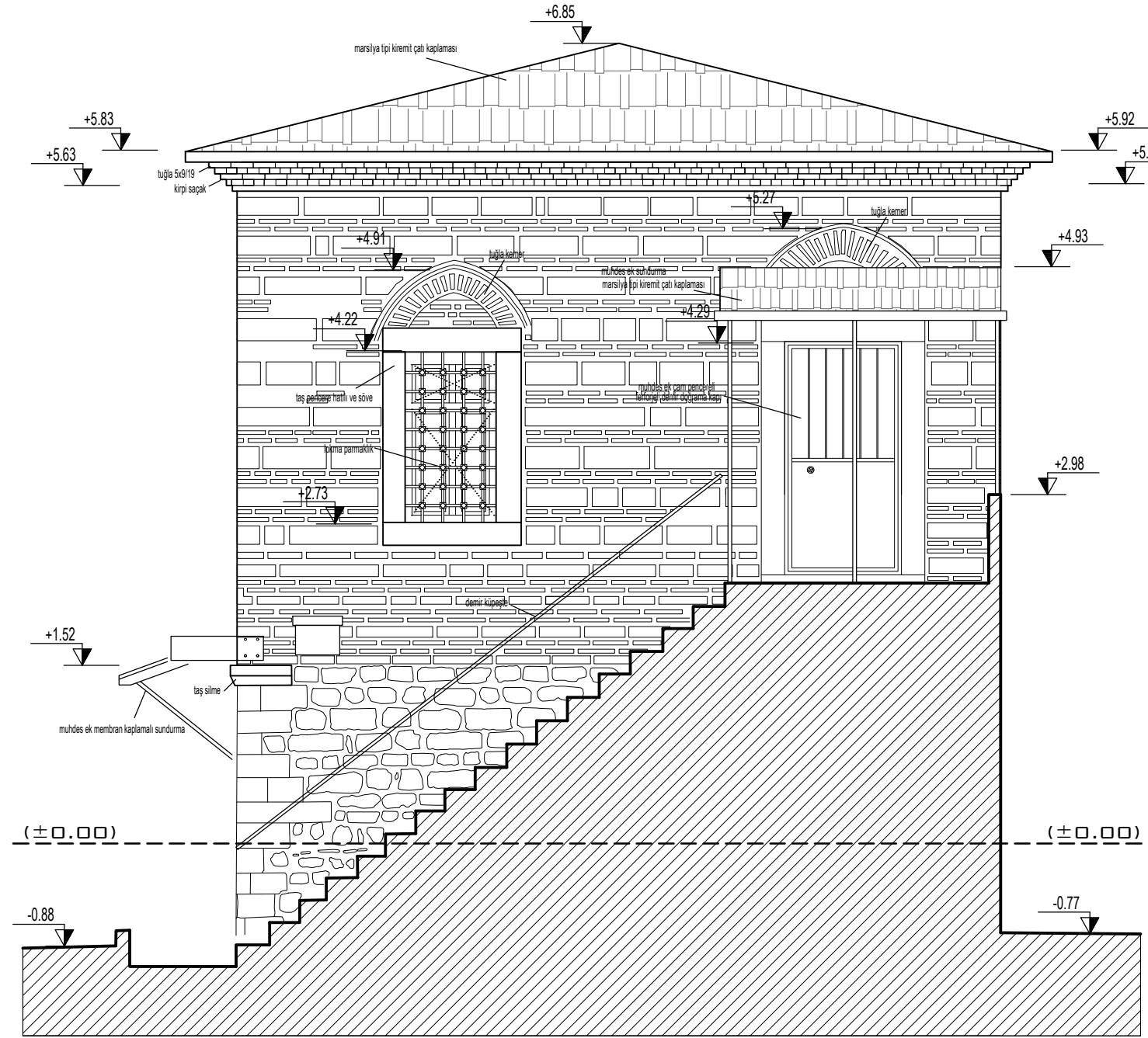
EK-1 1 . KAT PLANI
ÖLÇEK:1/50

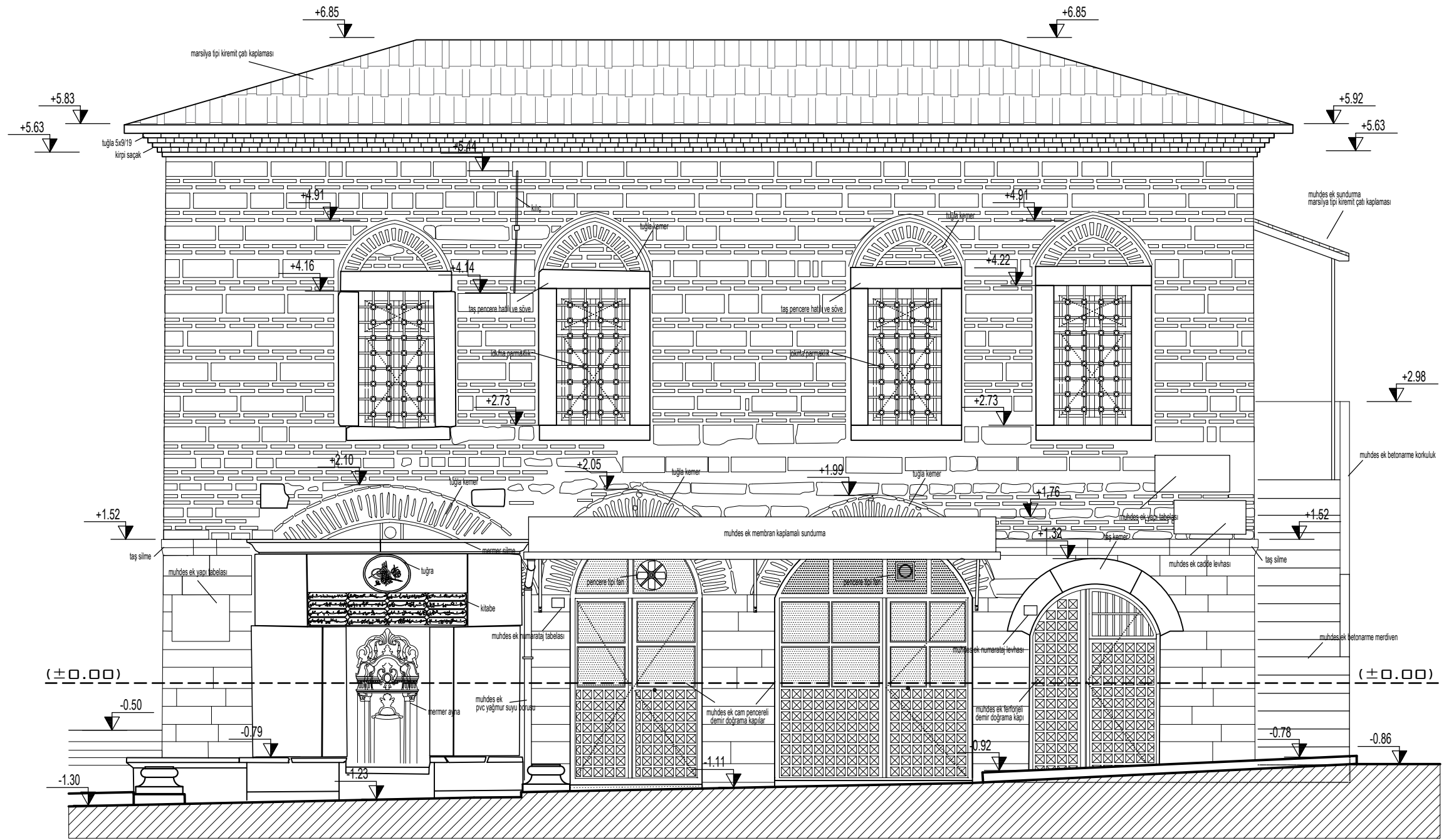
EK-1 B-B KESİTİ
ÖLÇEK:1/50

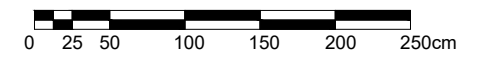
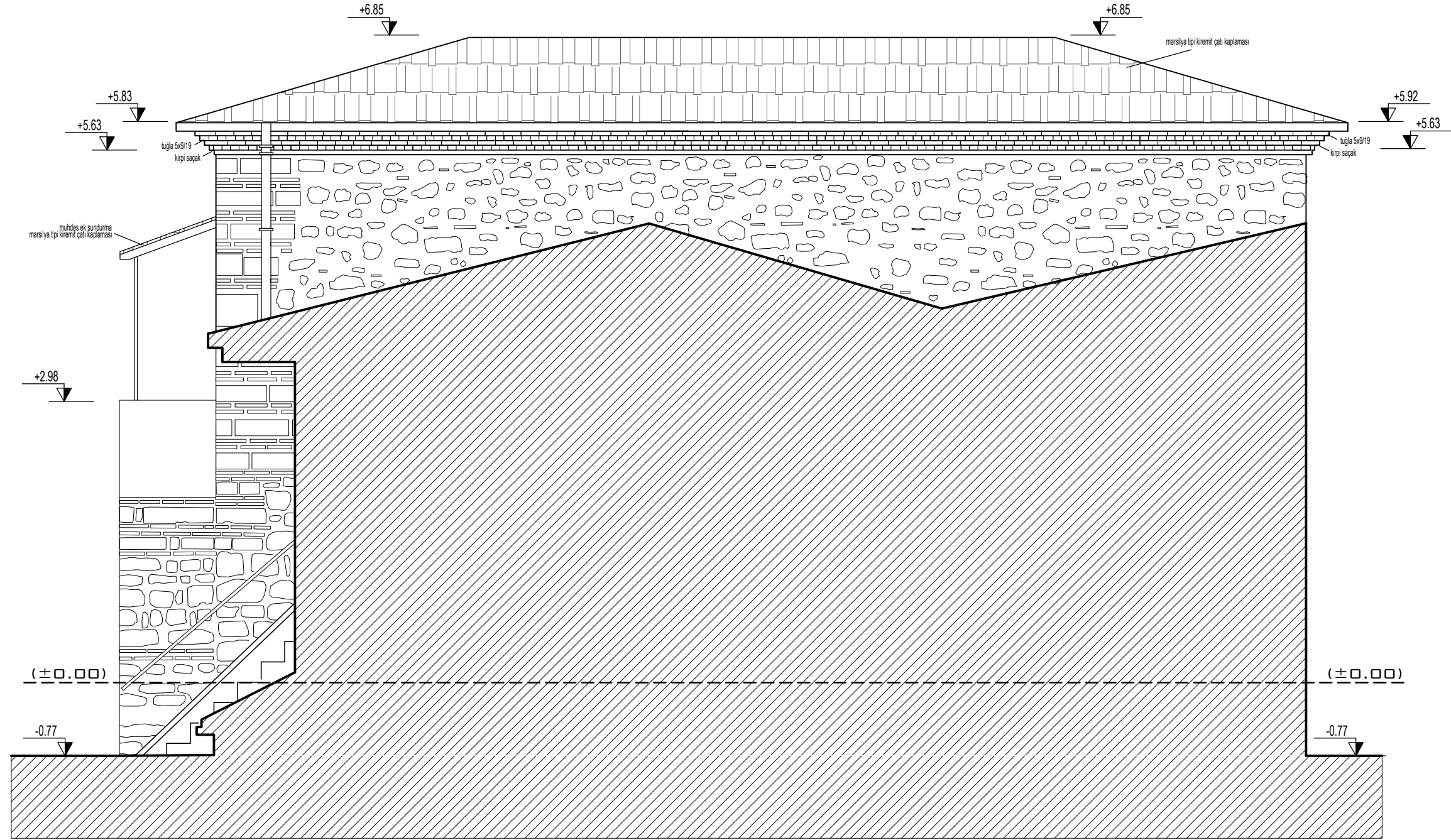
EK-1 C-C KESİTİ
ÖLÇEK:1/50

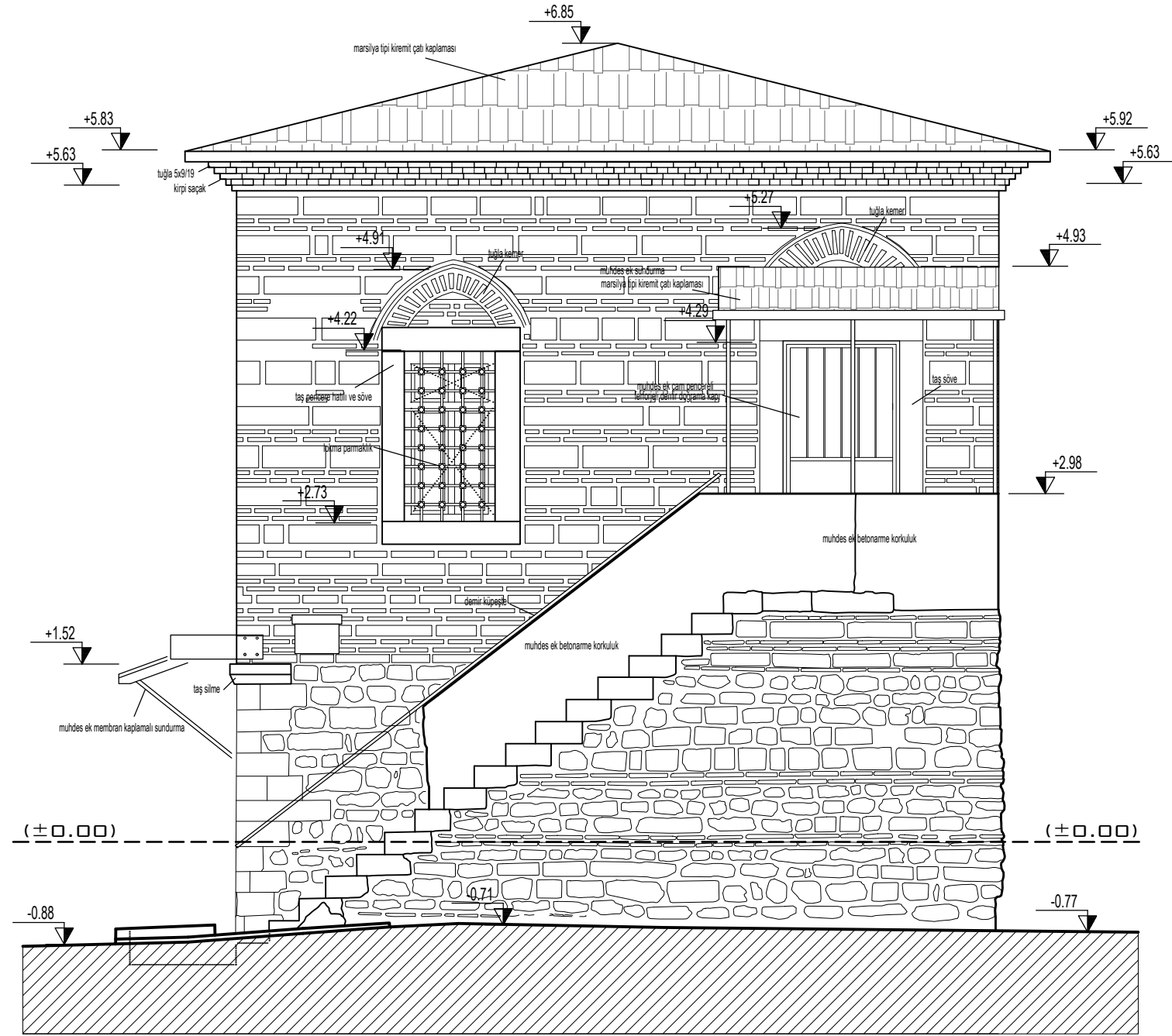
EK-1 D-D KESİTİ
ÖLÇEK:1/50

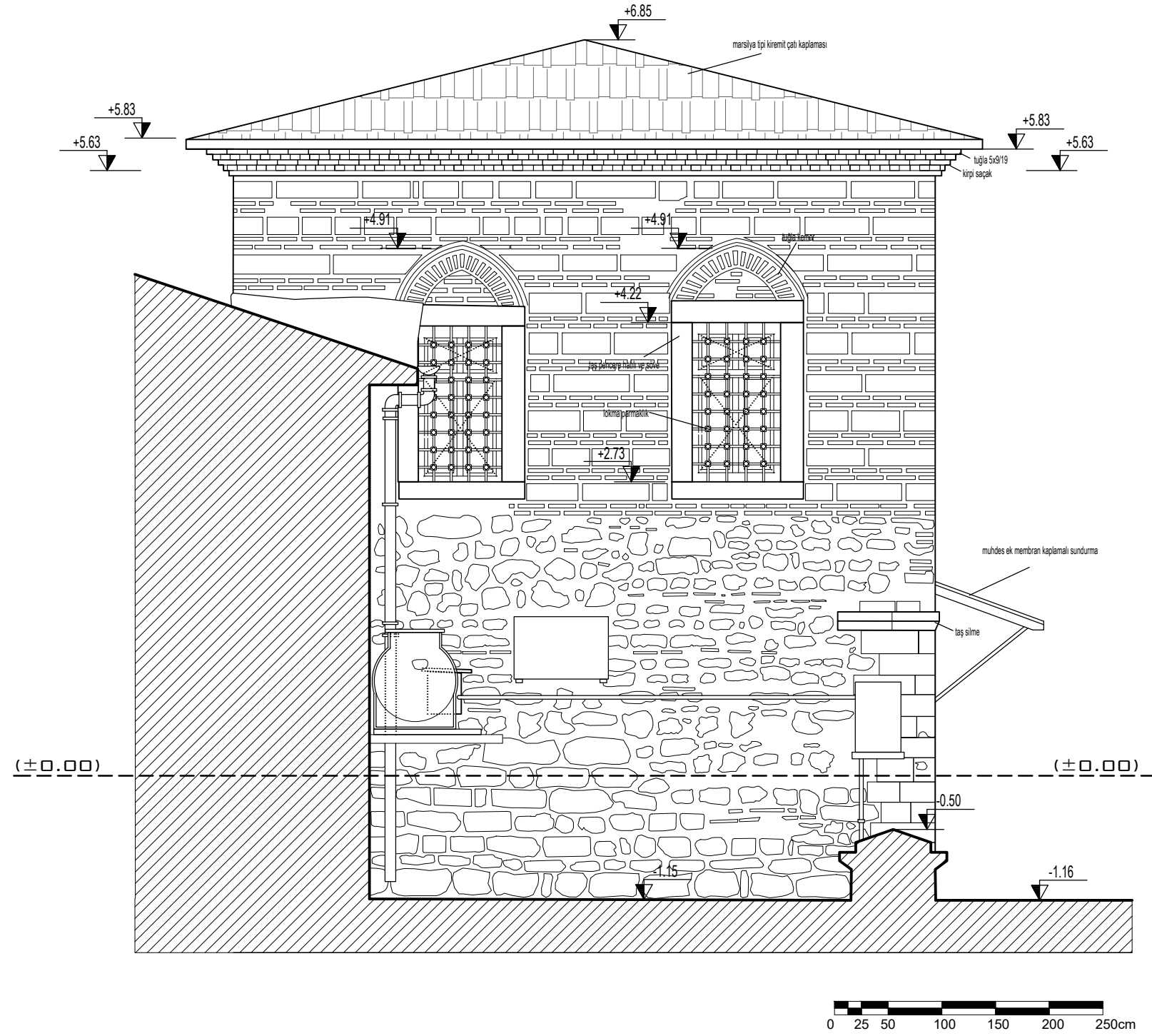
EK-1 DOĞU CEPHESİ
ÖLÇEK: 1/50

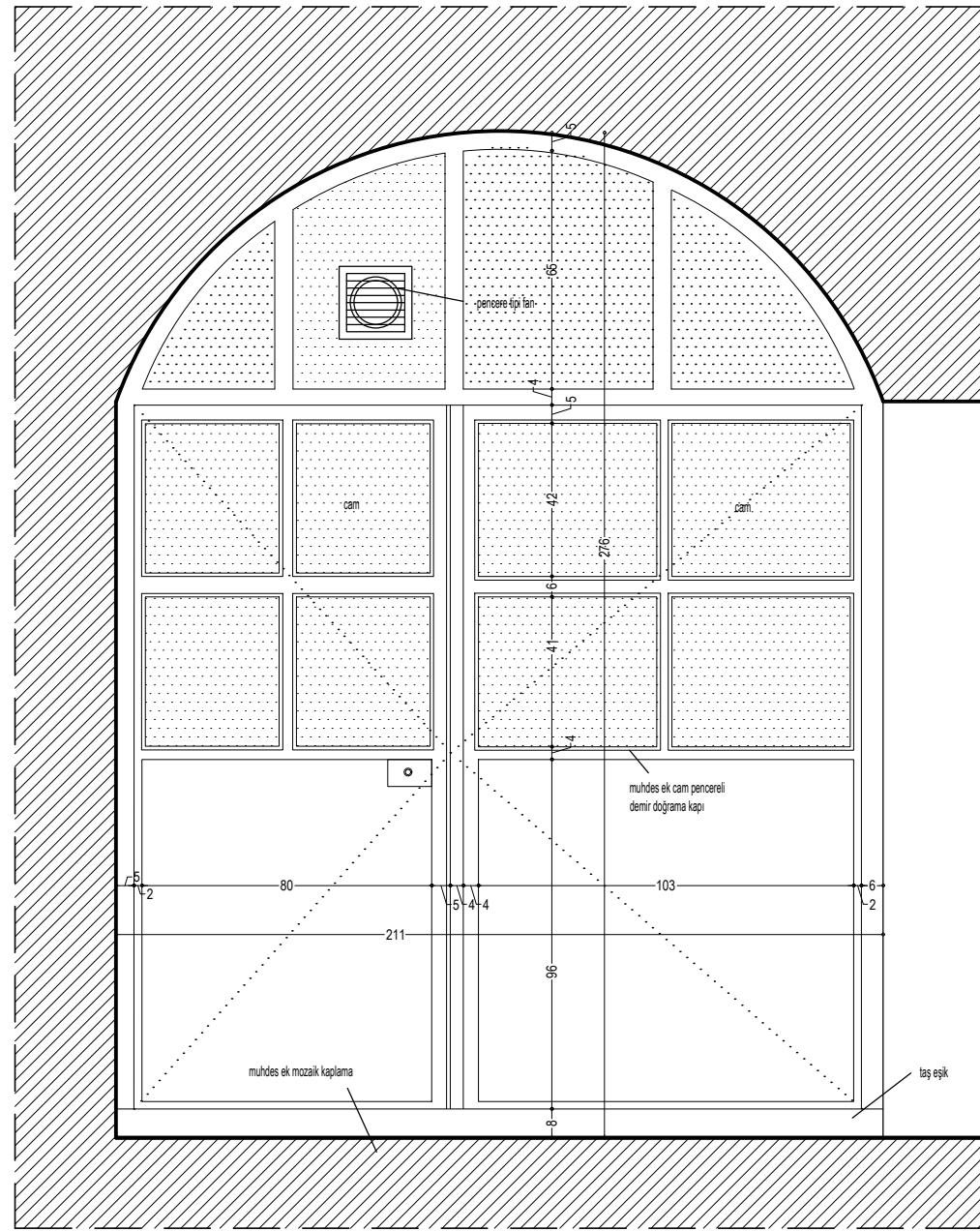
EK-1 BATI CEPHESİ
ÖLÇEK:1/50

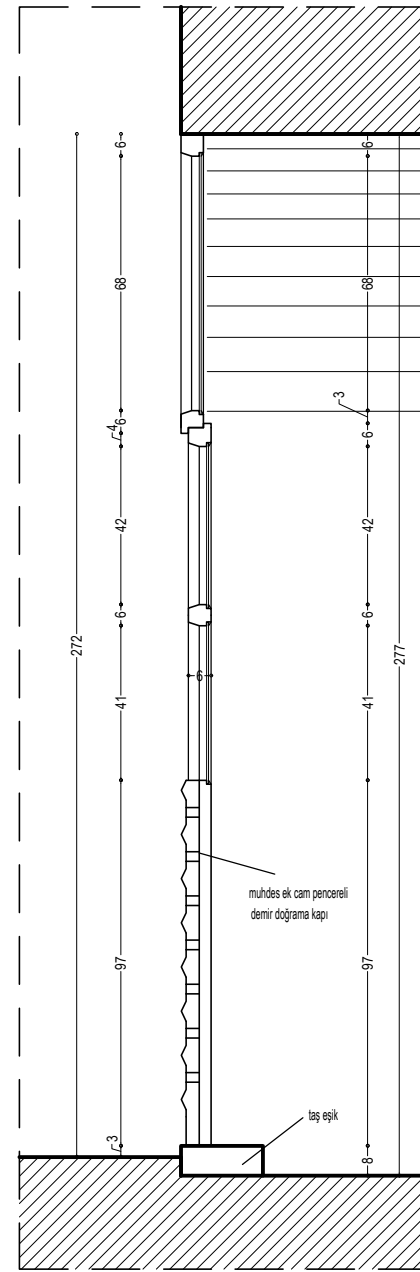
EK-1 KUZHEY CEPHESİ
ÖLÇEK:1/50

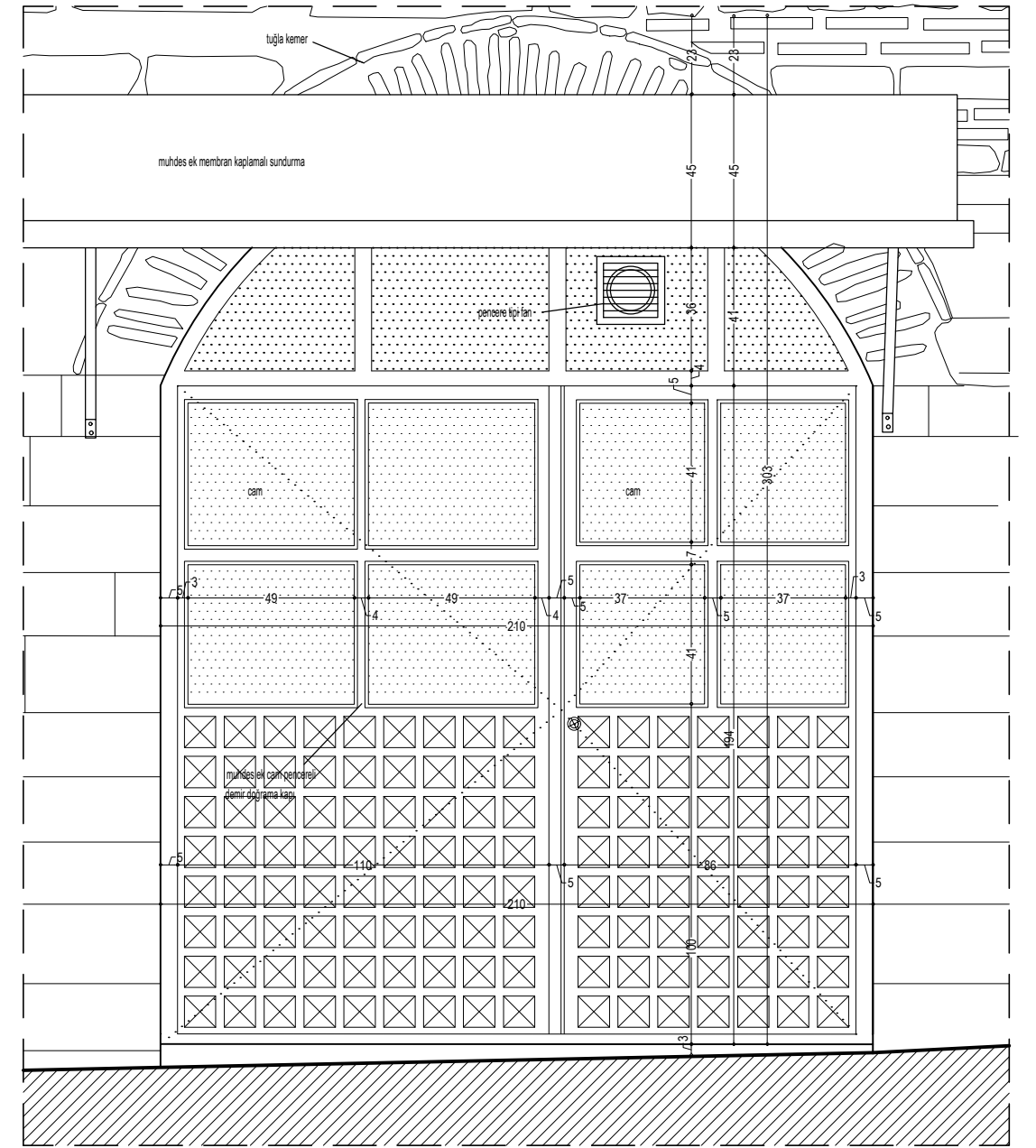
EK-1 GÜNEY CEPHESİ
ÖLÇEK:1/50

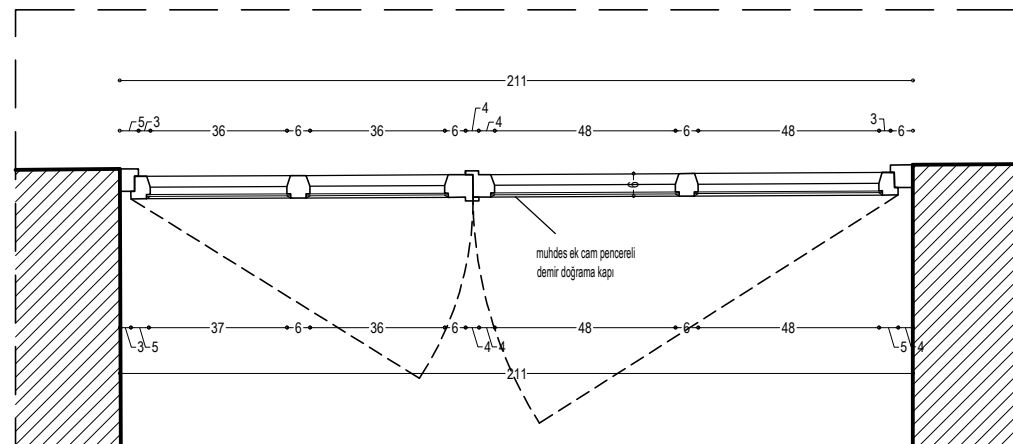
İÇ GÖRÜNÜŞ ÖLÇEK:1/20

KESİT ÖLÇEK:1/20

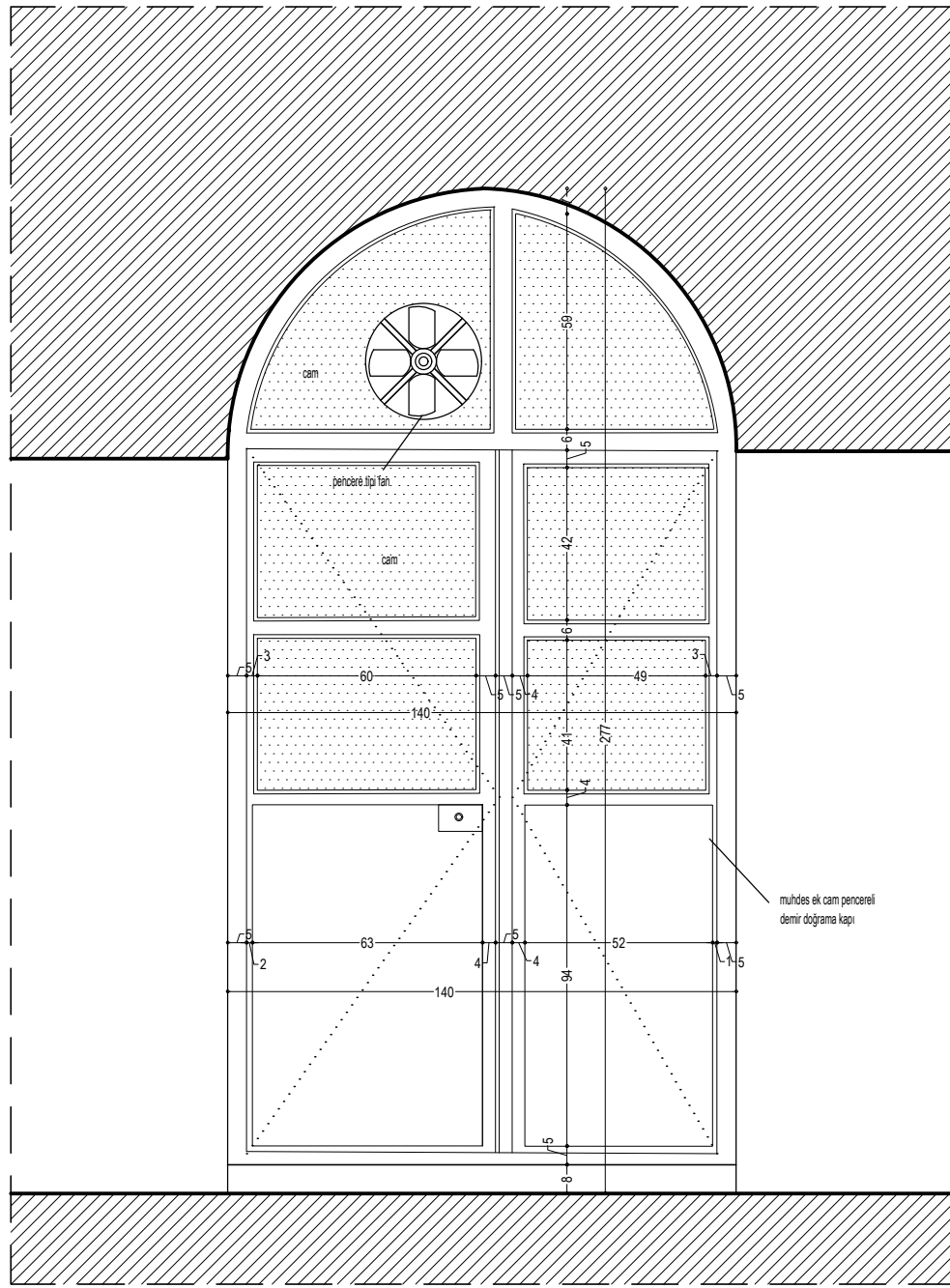
DIŞ GÖRÜNÜŞ ÖLÇEK:1/20

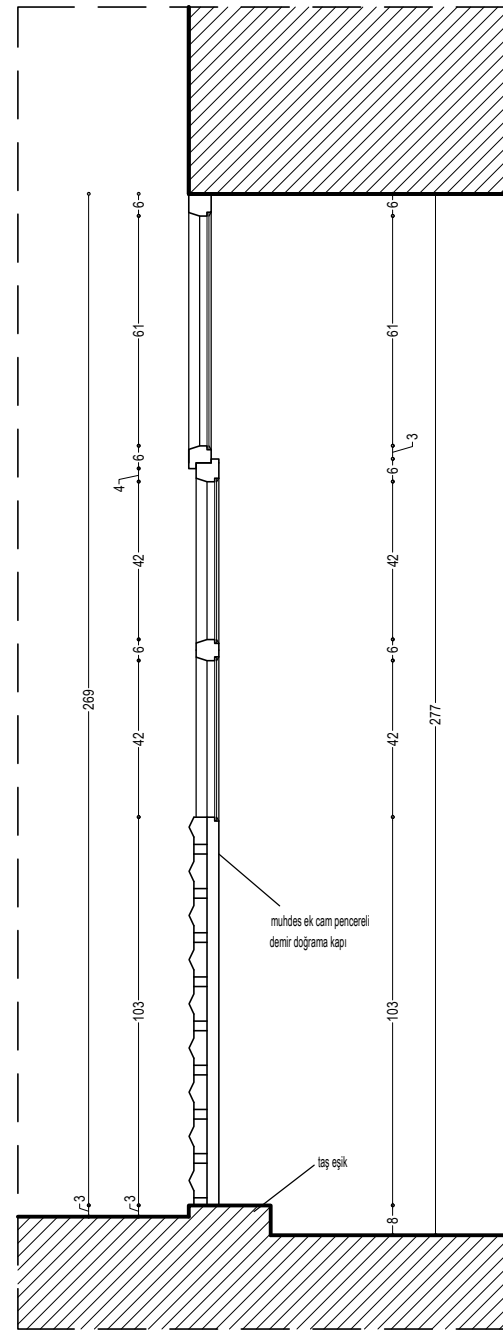
PLAN ÖLÇEK:1/20

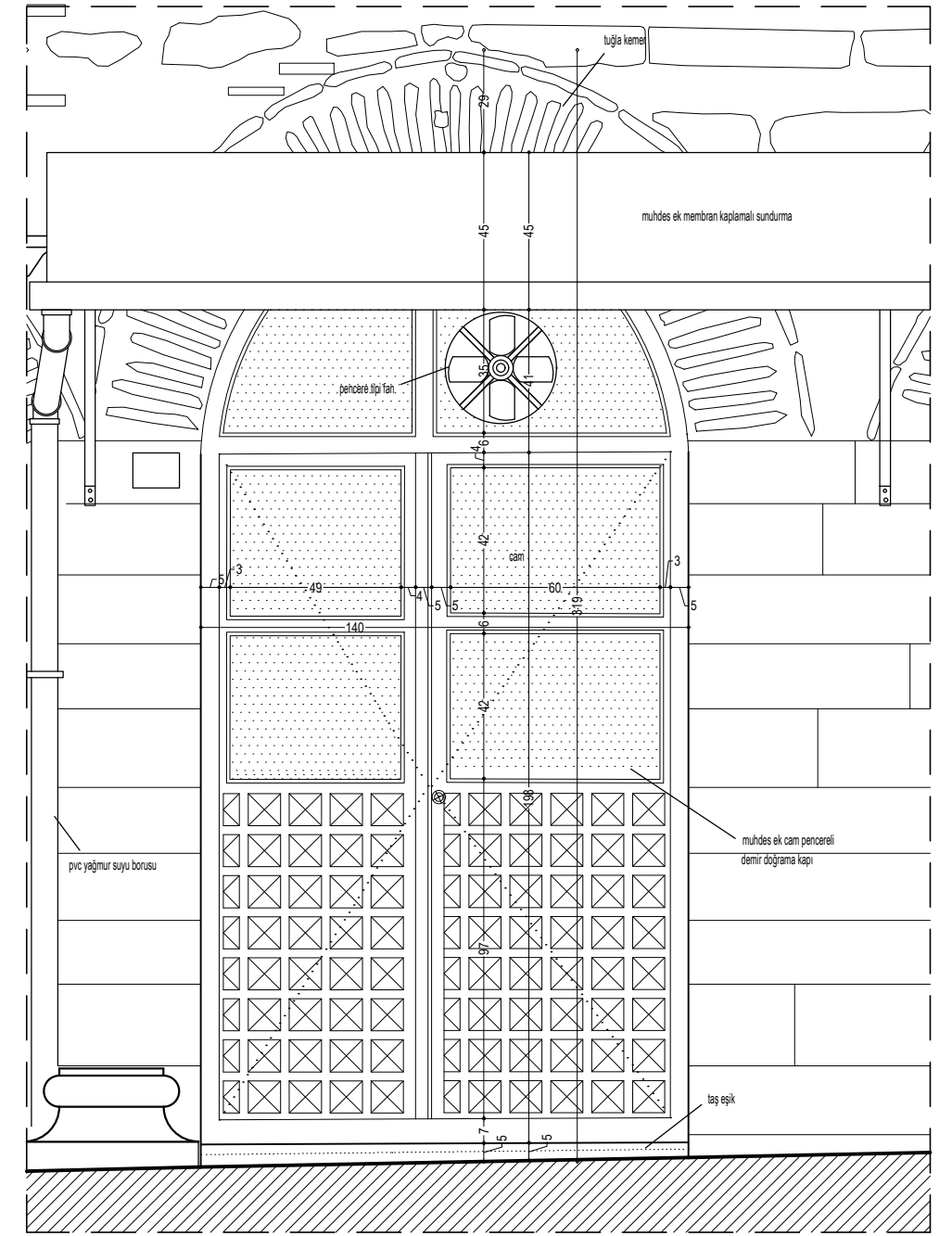
EK-1 K-1 KAPISI DETAYLAR
ÖLÇEK:1/20

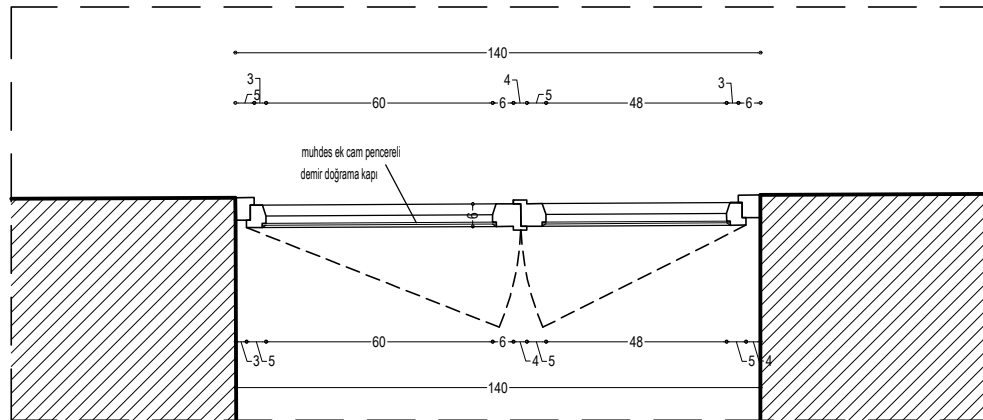
İÇ GÖRÜNÜŞ ÖLÇEK:1/20

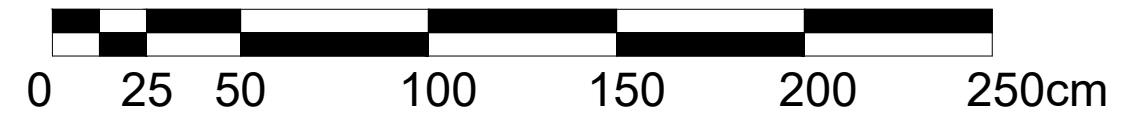
KESİT ÖLÇEK:1/20

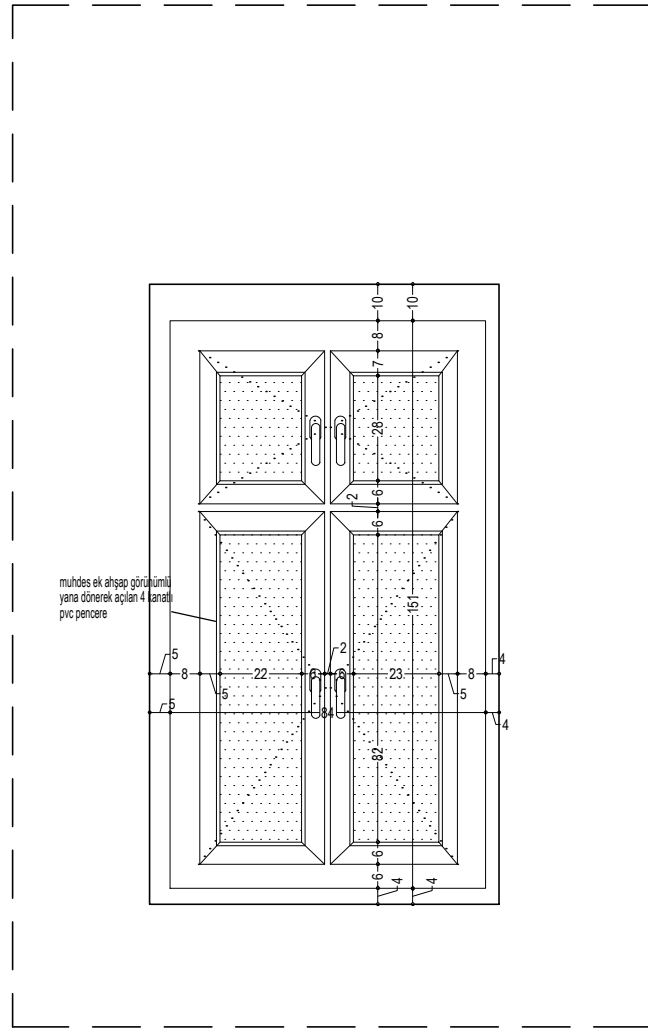
DIŞ GÖRÜNÜŞ ÖLÇEK:1/20

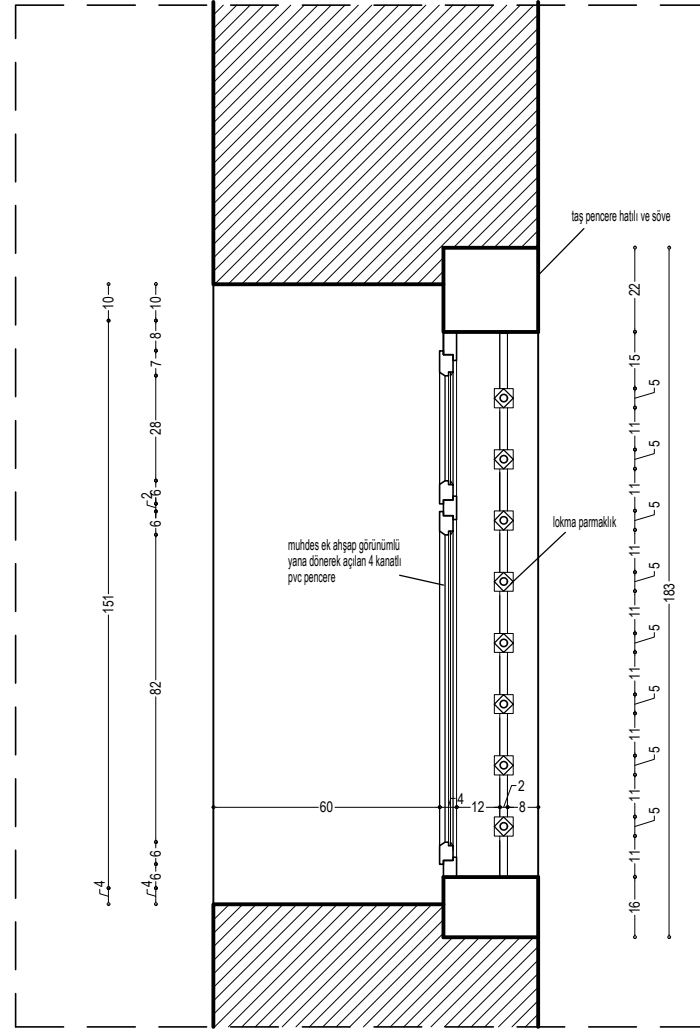
PLAN ÖLÇEK:1/20

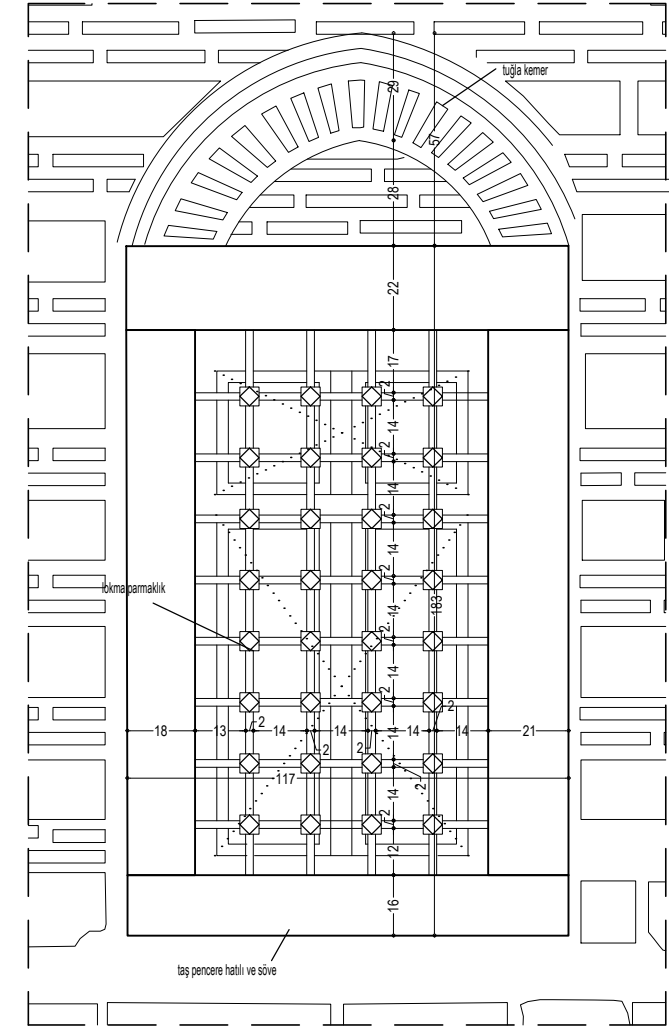
EK-1 K-2 KAPISI DETAYLAR
ÖLÇEK:1/20

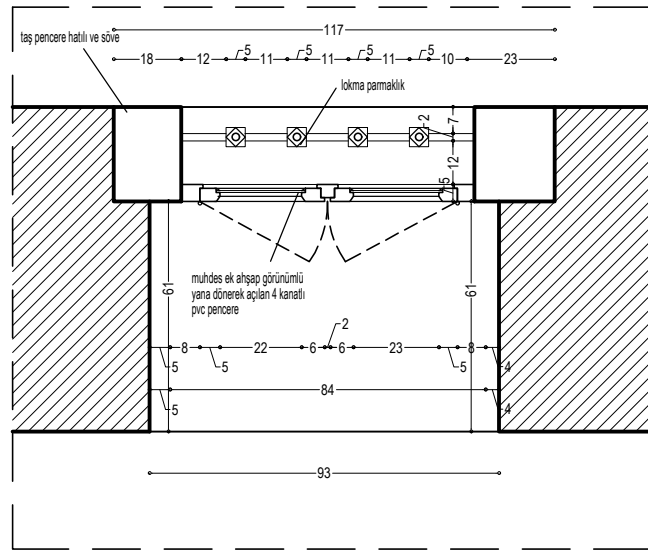
İÇ GÖRÜNÜŞ ÖLÇEK:1/20

KESİT ÖLÇEK:1/20

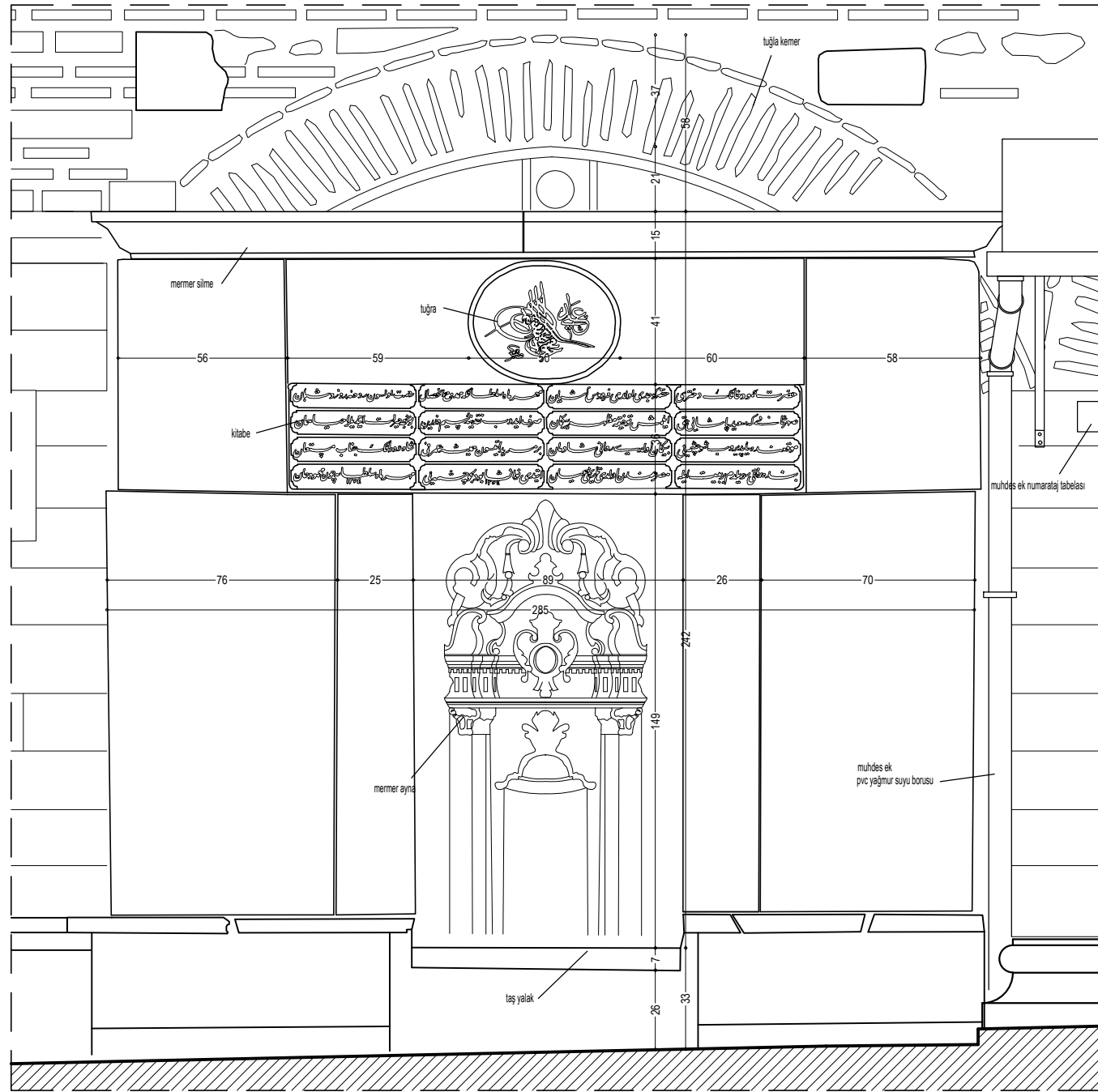
DIŞ GÖRÜNÜŞ ÖLÇEK:1/20

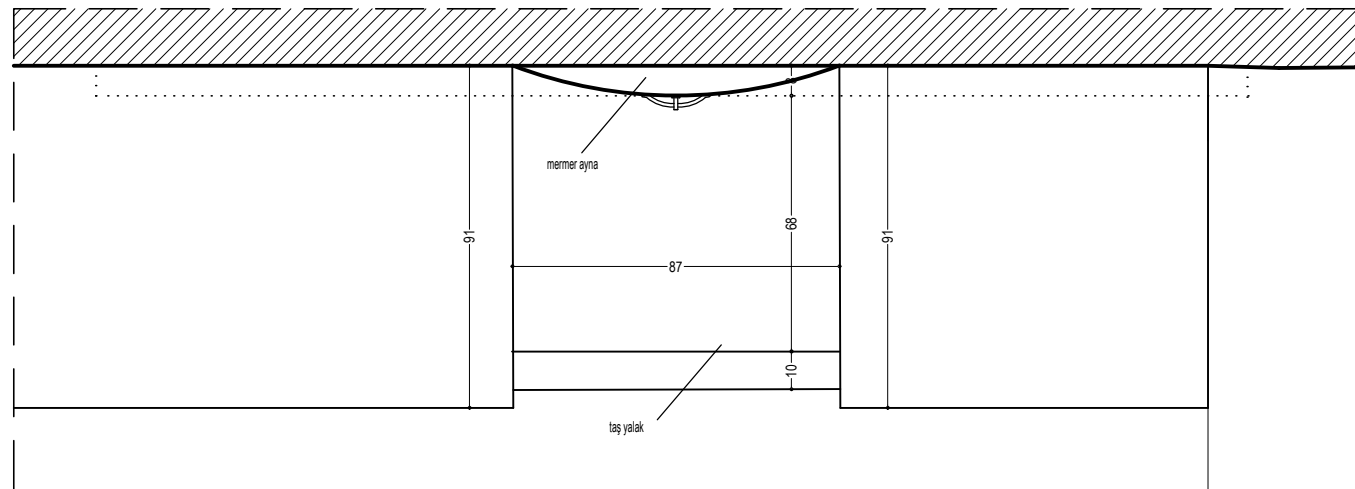
PLAN ÖLÇEK:1/20

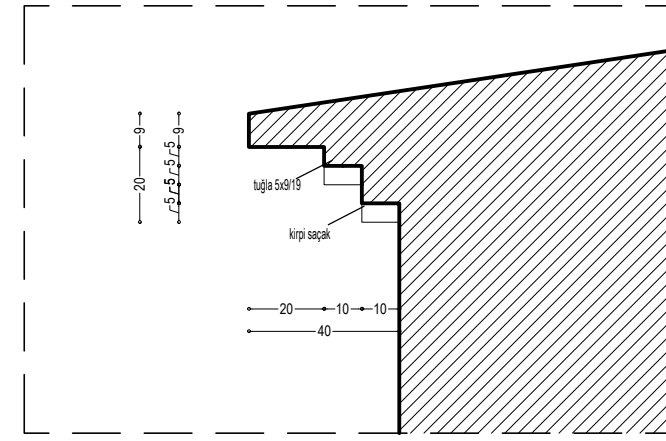
EK-1 PENCERE DETAYLARI
ÖLÇEK:1/20

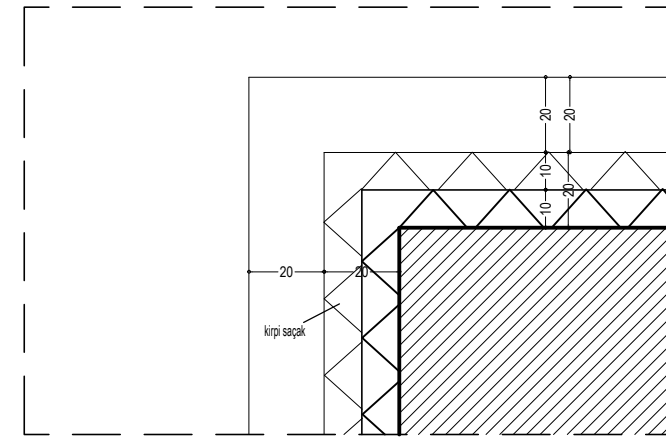
GÖRÜNÜŞ ÖLÇEK:1/20

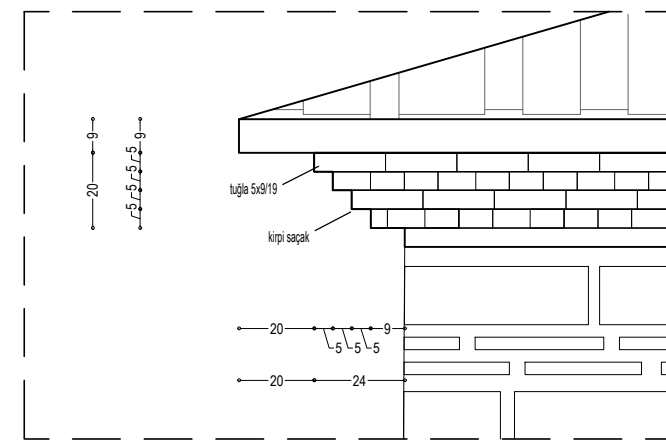
PLAN ÖLÇEK:1/20

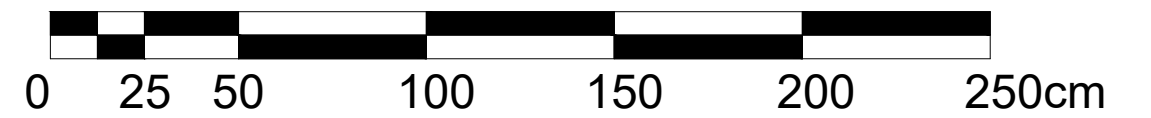
KESİT ÖLÇEK:1/20

PLAN ÖLÇEK:1/20

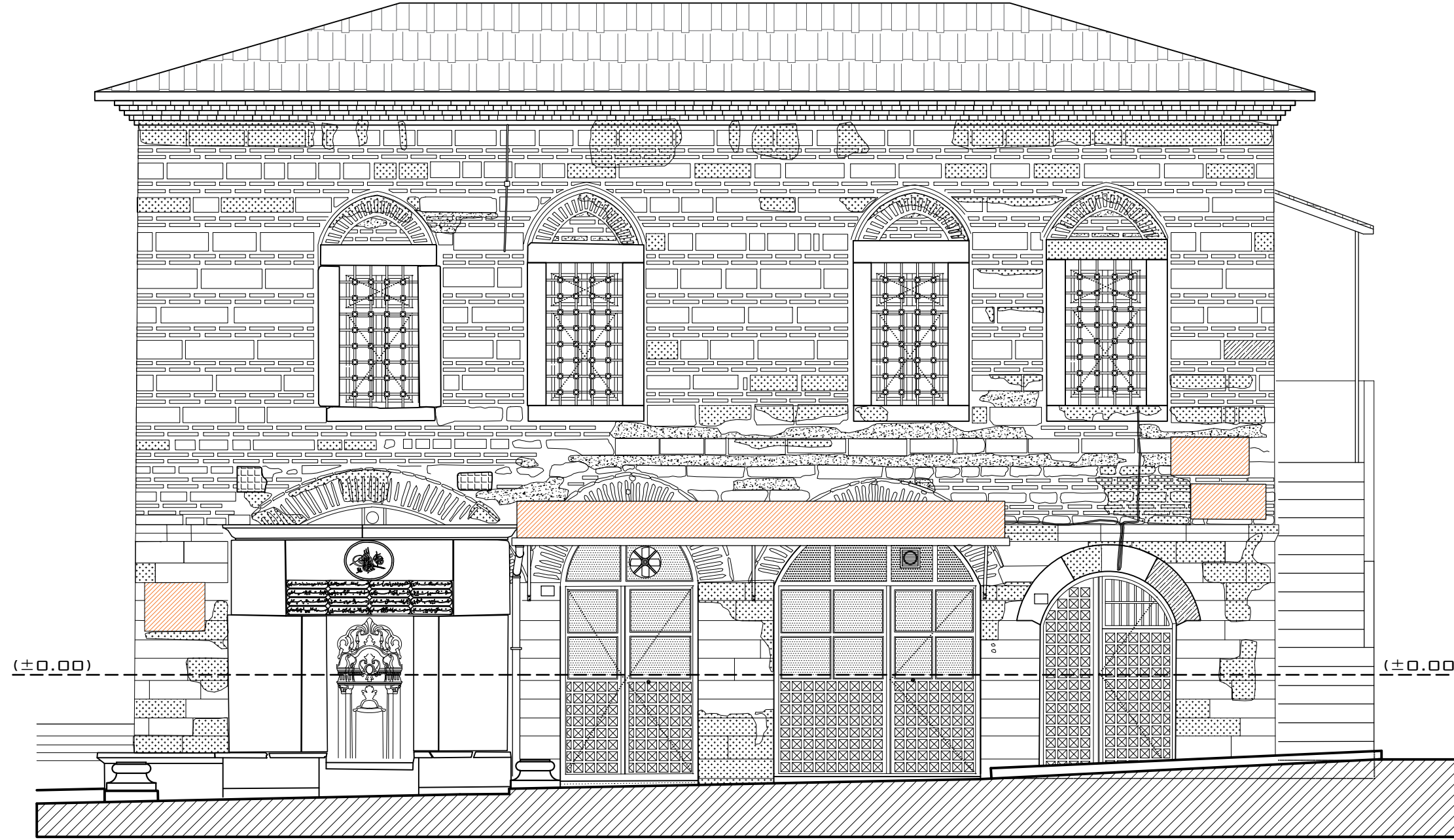
GÖRÜNÜŞ ÖLÇEK:1/20

EK-1 ÇEŞME VE KİRPİ SAÇAK DETAYLARI
ÖLÇEK:1/20

HASAR LEJANDI

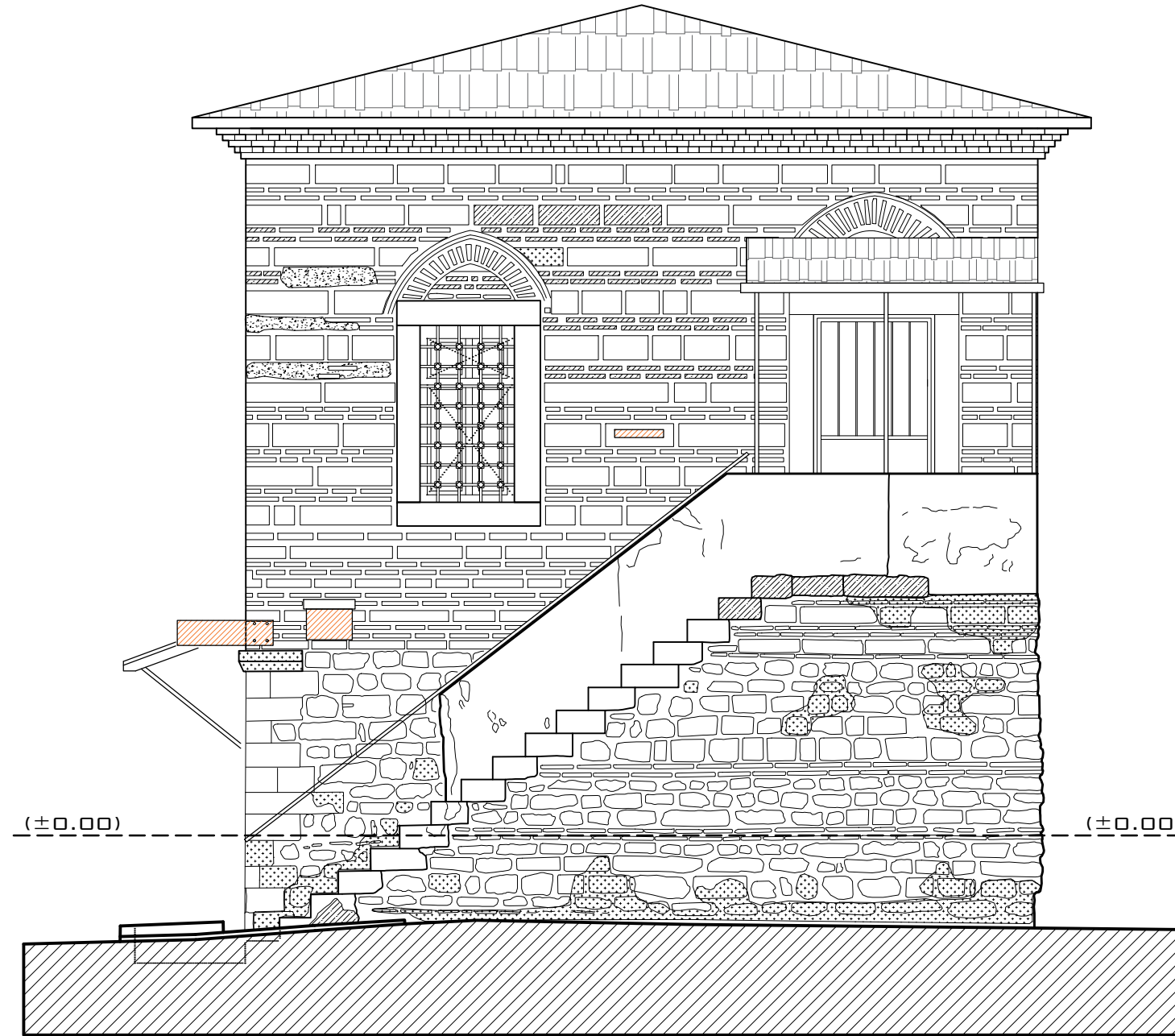
- YÜZEY KİRLİLİĞİ
- SIVA DÖKÜLMESİ
- YÜZEY KAYBI
- PARÇA KOPMASI
- MUHDES MALZEME

EK-1 HASAR - DOĞU
CEPHESİ ÖLÇEK:1/50

HASAR LEJANDI

- YÜZEY KİRLİLİĞİ
- SIVA DÖKÜLMESİ
- YÜZEY KAYBI
- PARÇA KOPMASI
- MUHDES MALZEME

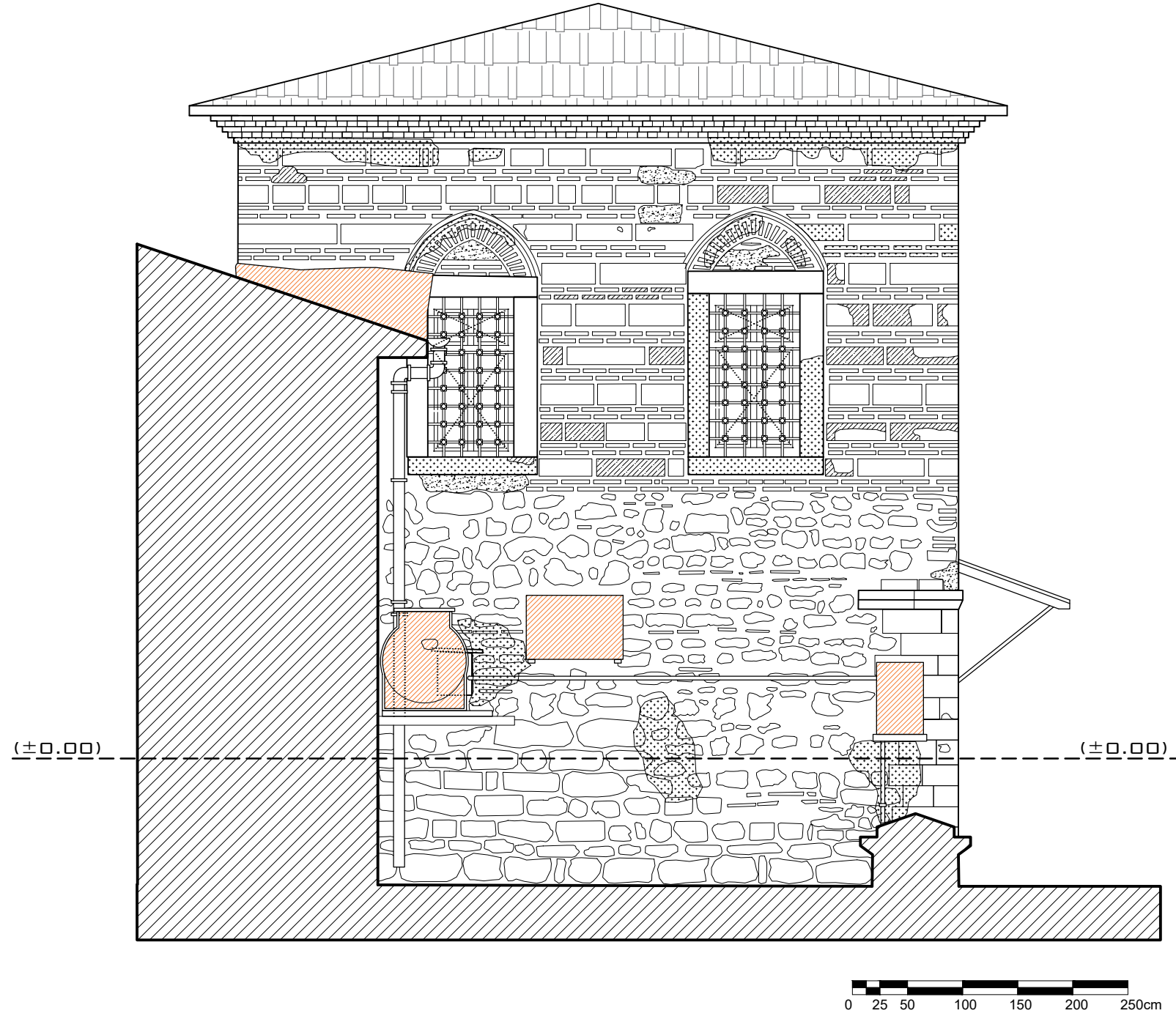

0 25 50 100 150 200 250cm

EK-1 HASAR - KUZEY
CEPHESİ ÖLÇEK:1/50

HASAR LEJANDI

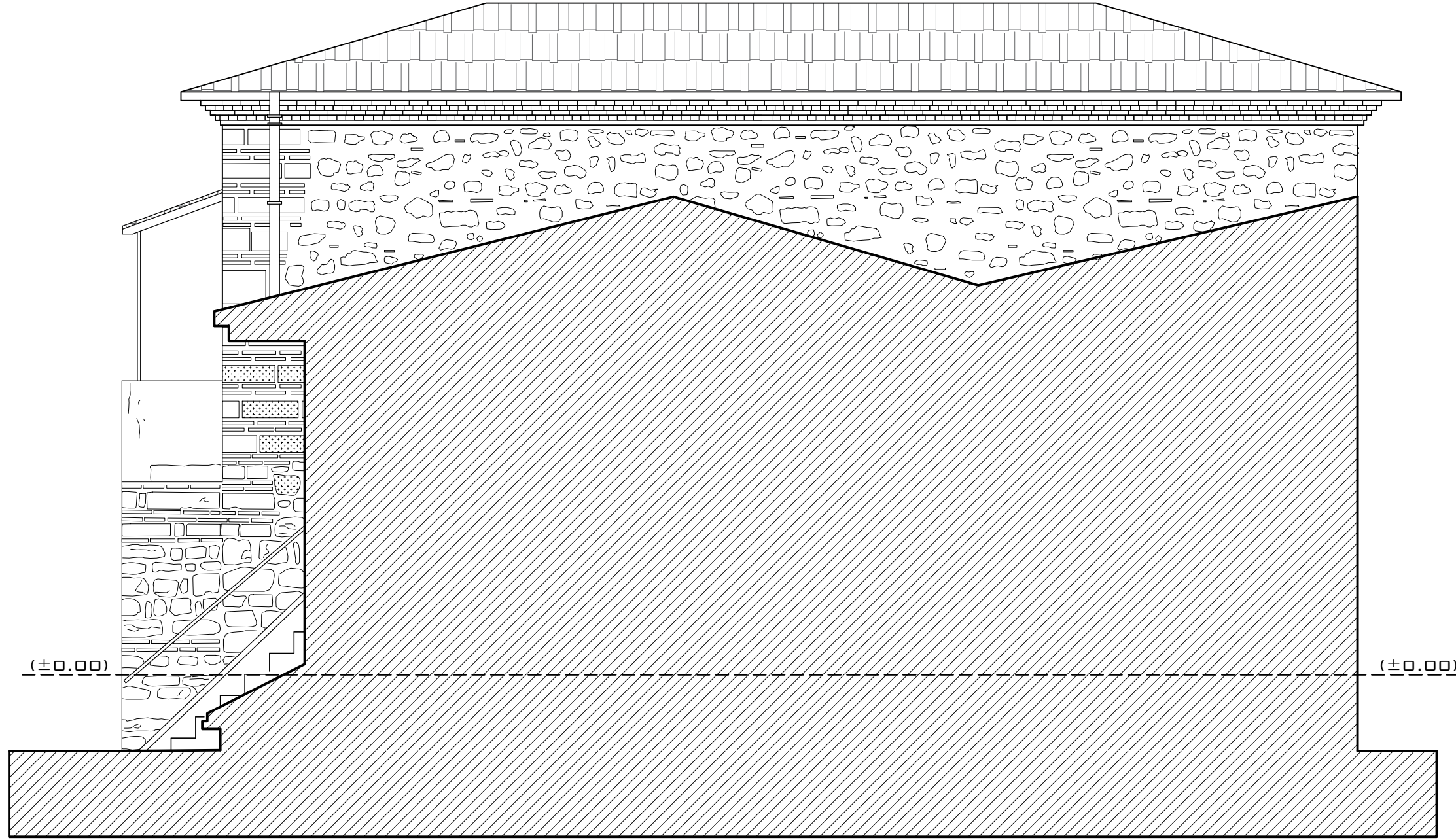
- YÜZEY KİRLİLİĞİ
- SIVA DÖKÜLMESİ
- YÜZEY KAYBI
- PARÇA KOPMASI
- MUHDES MALZEME

EK-1 HASAR - GÜNEY
CEPHESİ ÖLÇEK:1/50

HASAR LEJANDI

- YÜZEY KİRLİLİĞİ
- SIVA DÖKÜLMESİ
- YÜZEY KAYBI
- PARÇA KOPMASI
- MUHDES MALZEME

0 25 50 100 150 200 250cm

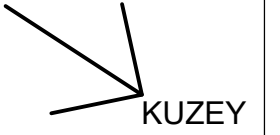
EK-1 HASAR - BATI
CEPHESİ ÖLÇEK:1/50

FATİH SULTAN MEHMET VAKIF ÜNİVERSİTESİ
MÜHENDİSLİK VE FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MİMARİ KORUMA VE RESTORASYON BÖLÜMÜ

EK-2 RESTİTÜSYON

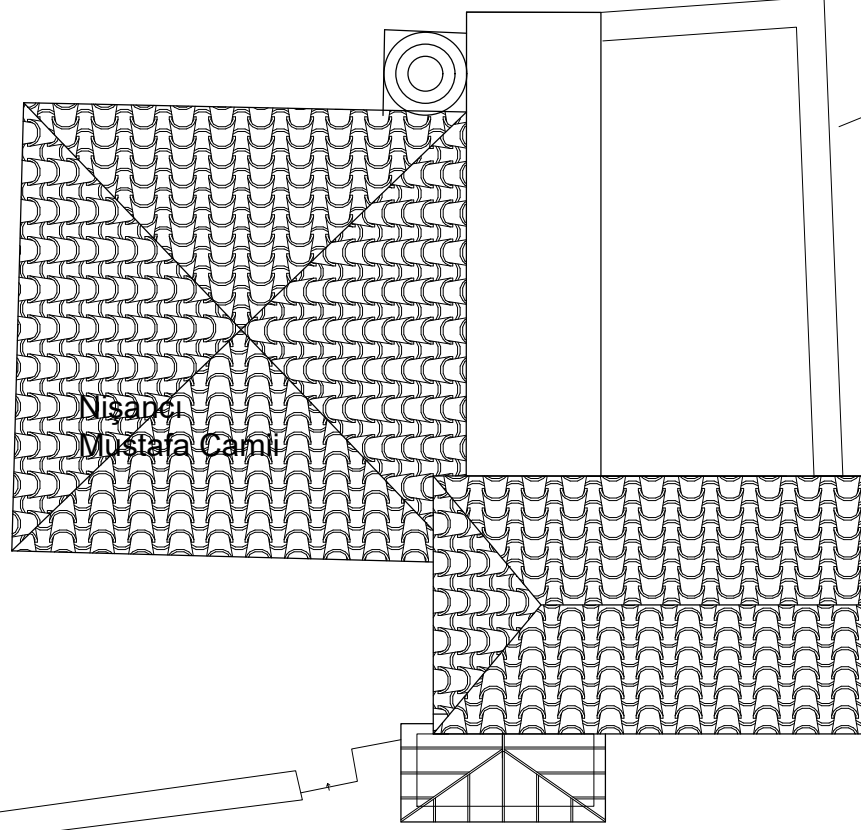
İL	İSTANBUL
İLÇE	EYÜPSULTAN
MAHALLE	NİŞANCA
CADDE	EYÜP NİŞANCA CADDESİ
PAFTA	F21C24B1DGREG
ADA	149
PARSEL	12

RAMİ MEHMET PAŞA SIBYAN MEKTEBİ KORUMA PROJESİ

Nimet Sokağı

Sarısamur Sokağı

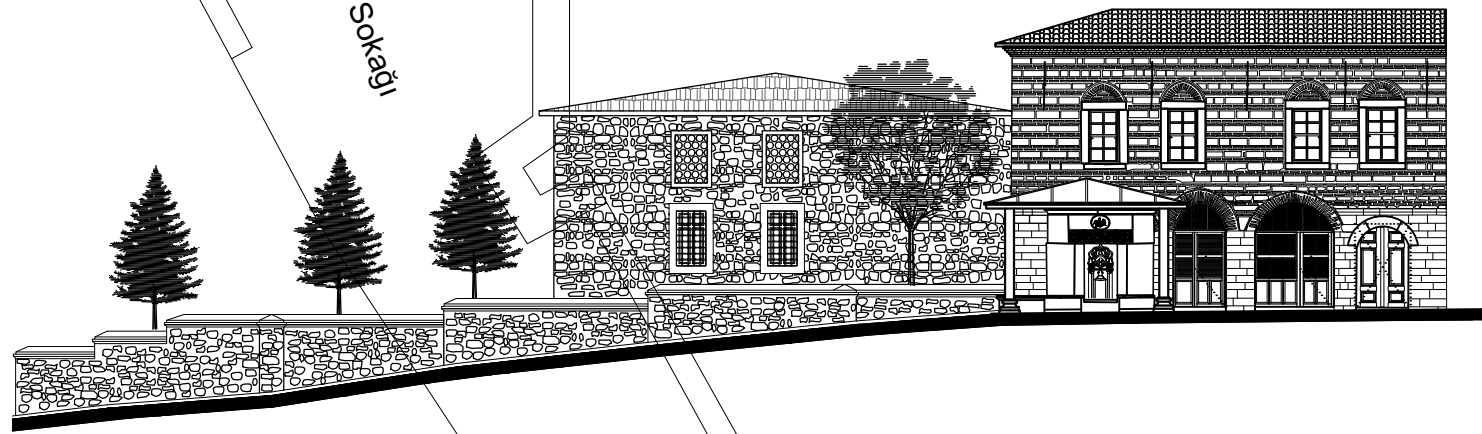

Nişancı
Mustafa Camii

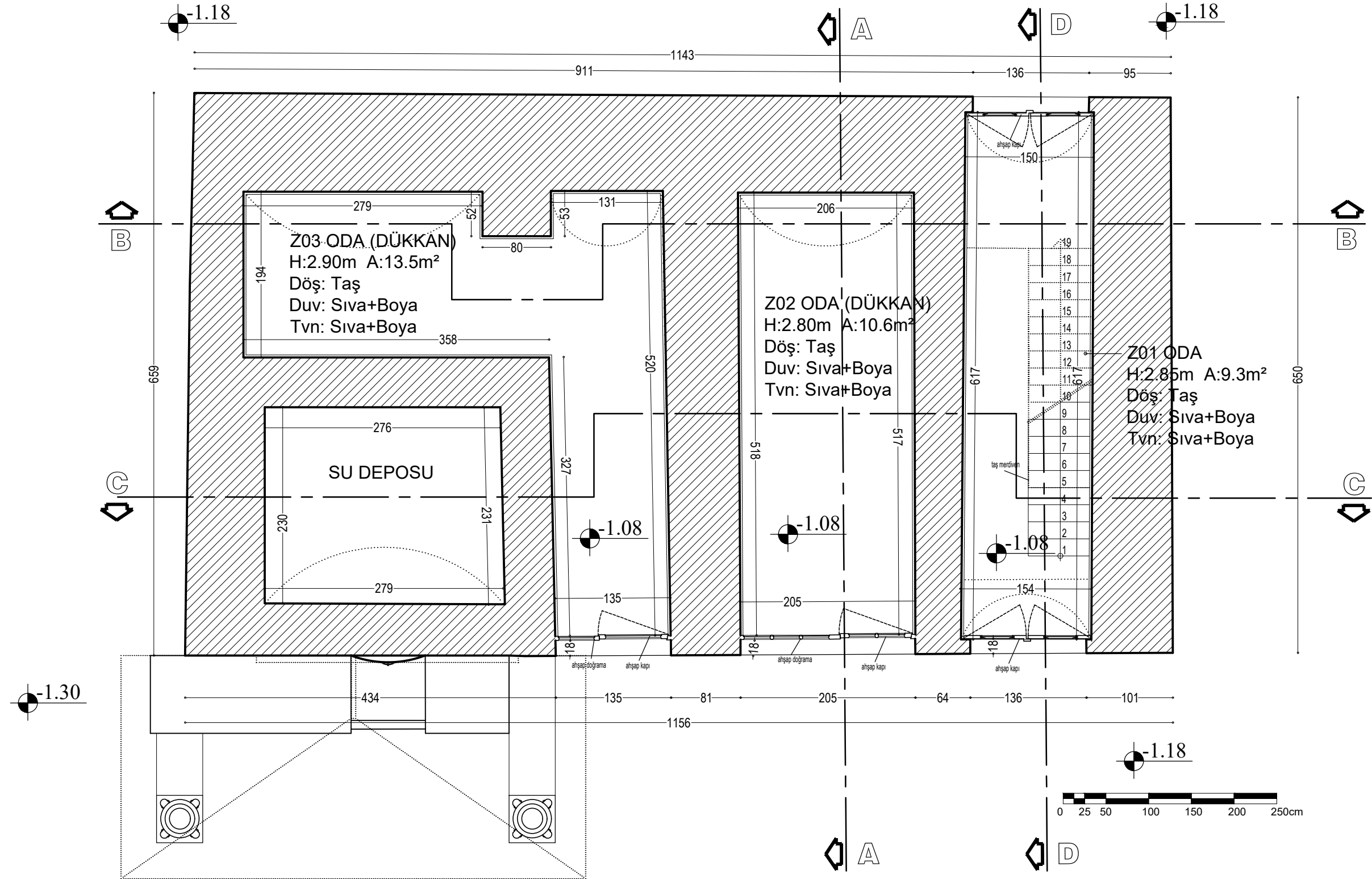
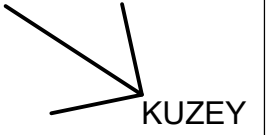
Nişanca Caddesi

Eyüp Nişancı Caddesi

Zahireci Sokağı

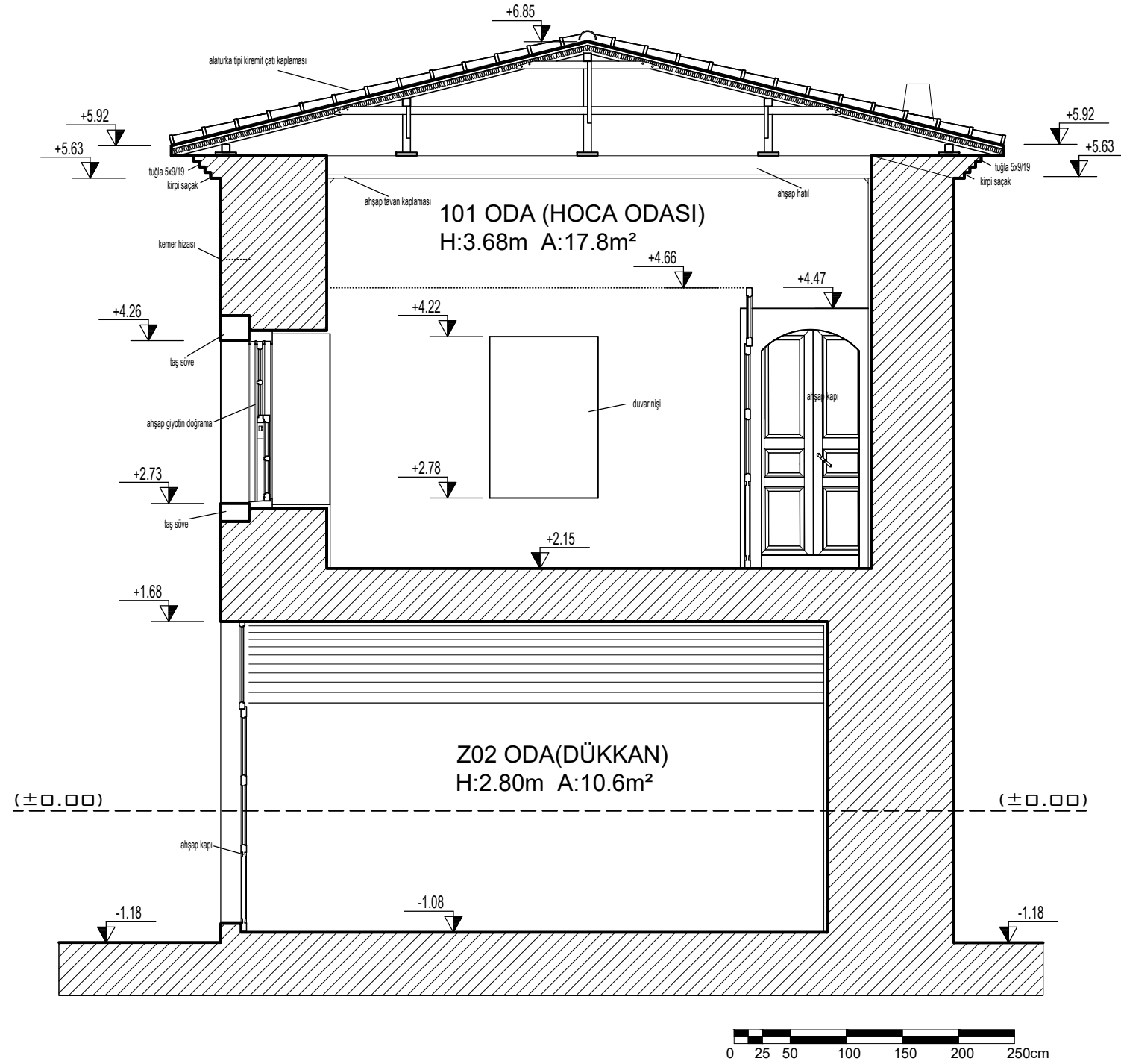
EK-2 VAZİYET PLANI
ÖLÇEK:1/200

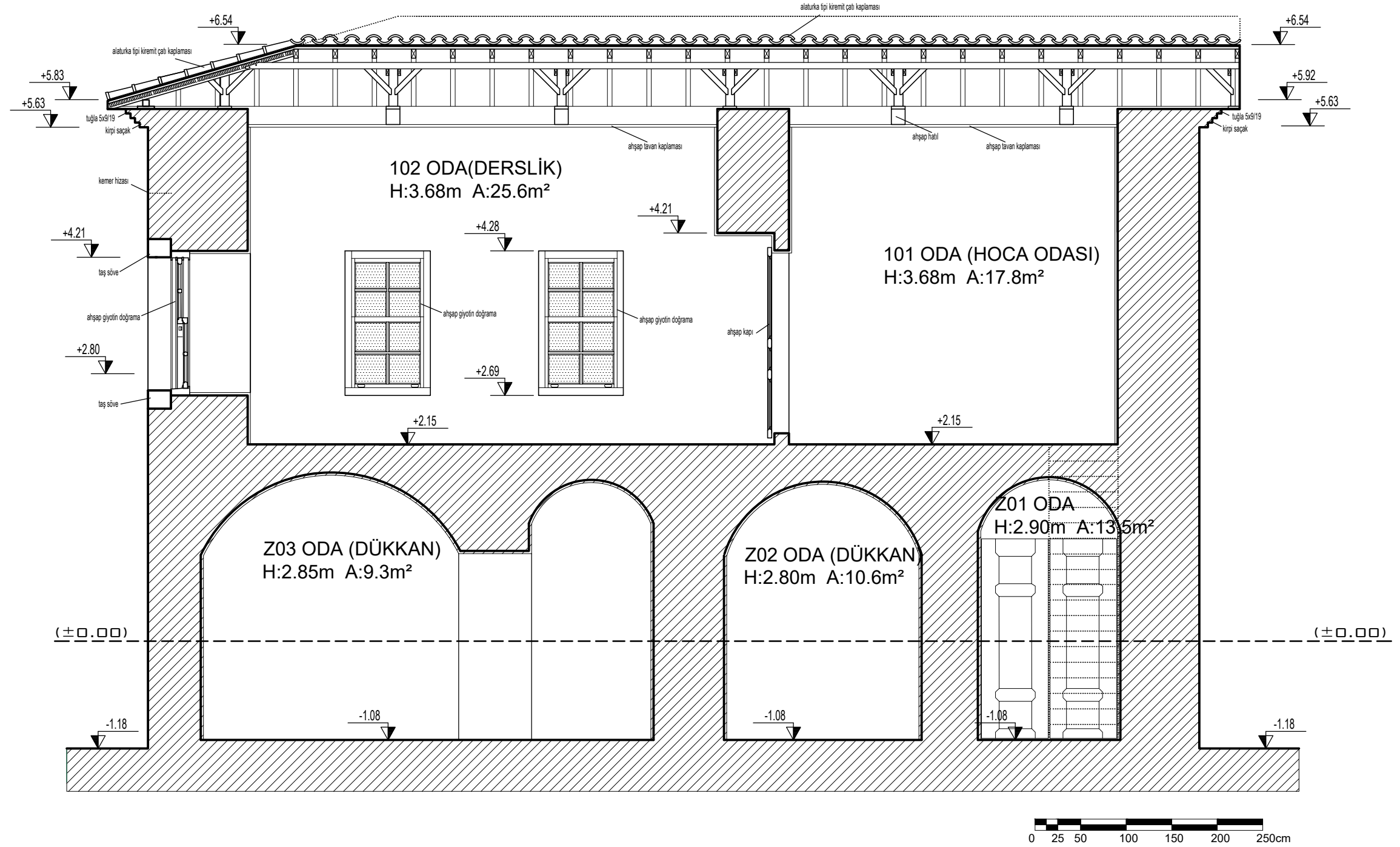
Sarısamur Sokağı

Eyüp Nişancı Caddesi

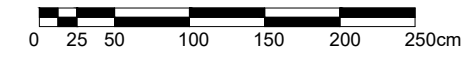
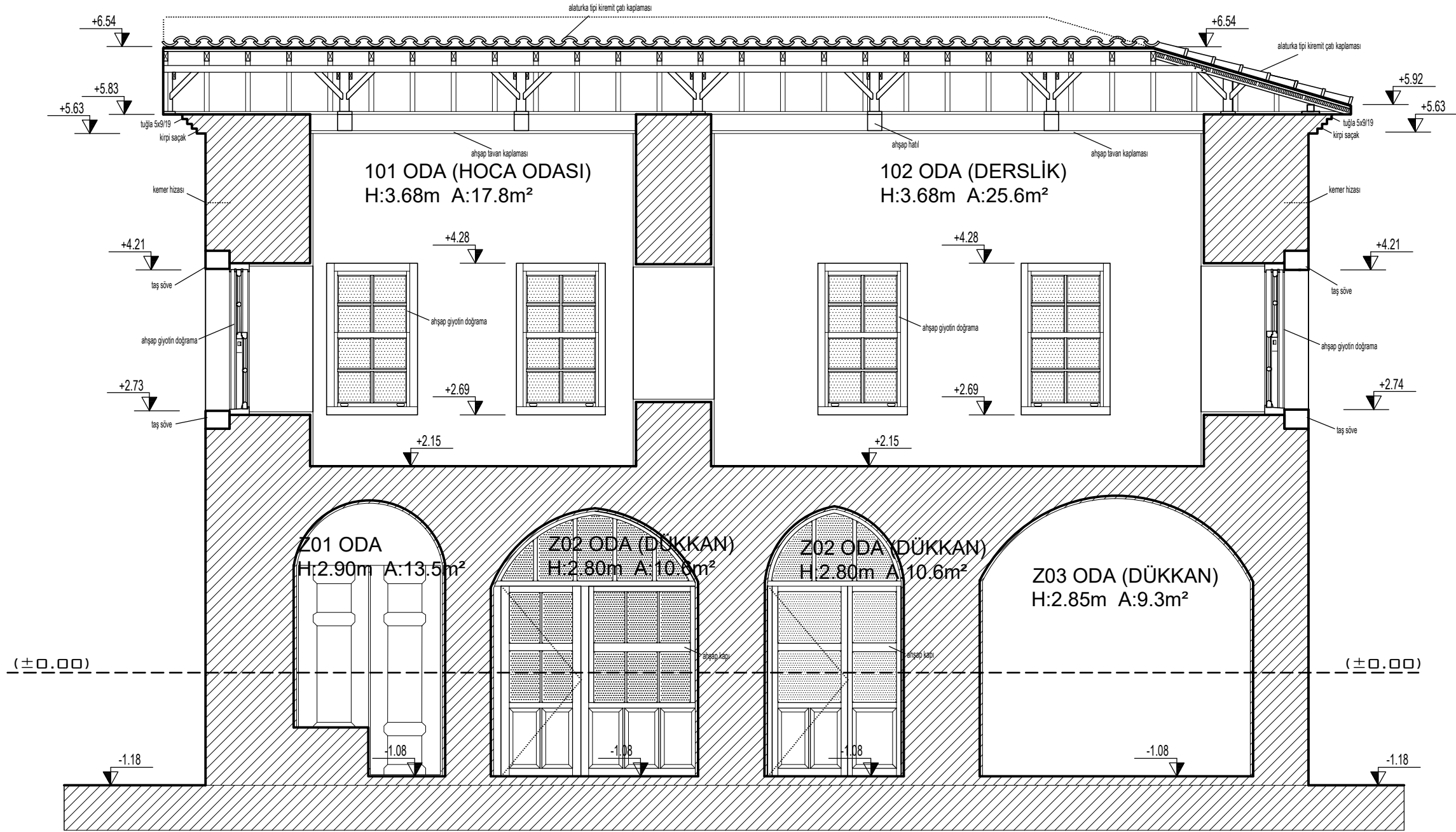
EK-2 ZEMİN KAT PLANI
ÖLÇEK:1/50

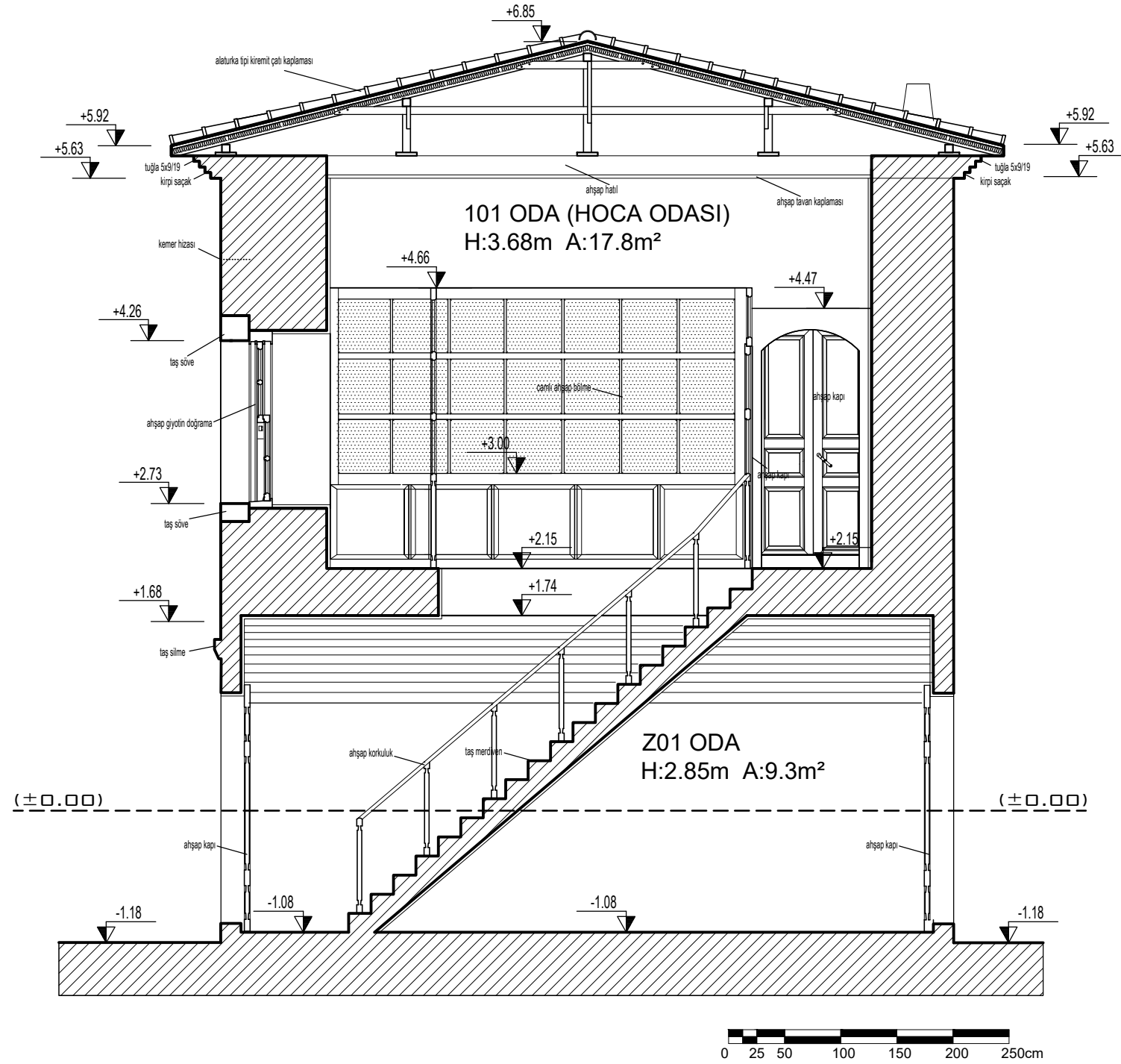
EK-2 A-A KESİTİ
ÖLÇEK:1/50

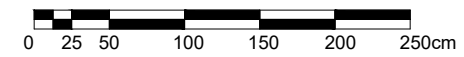
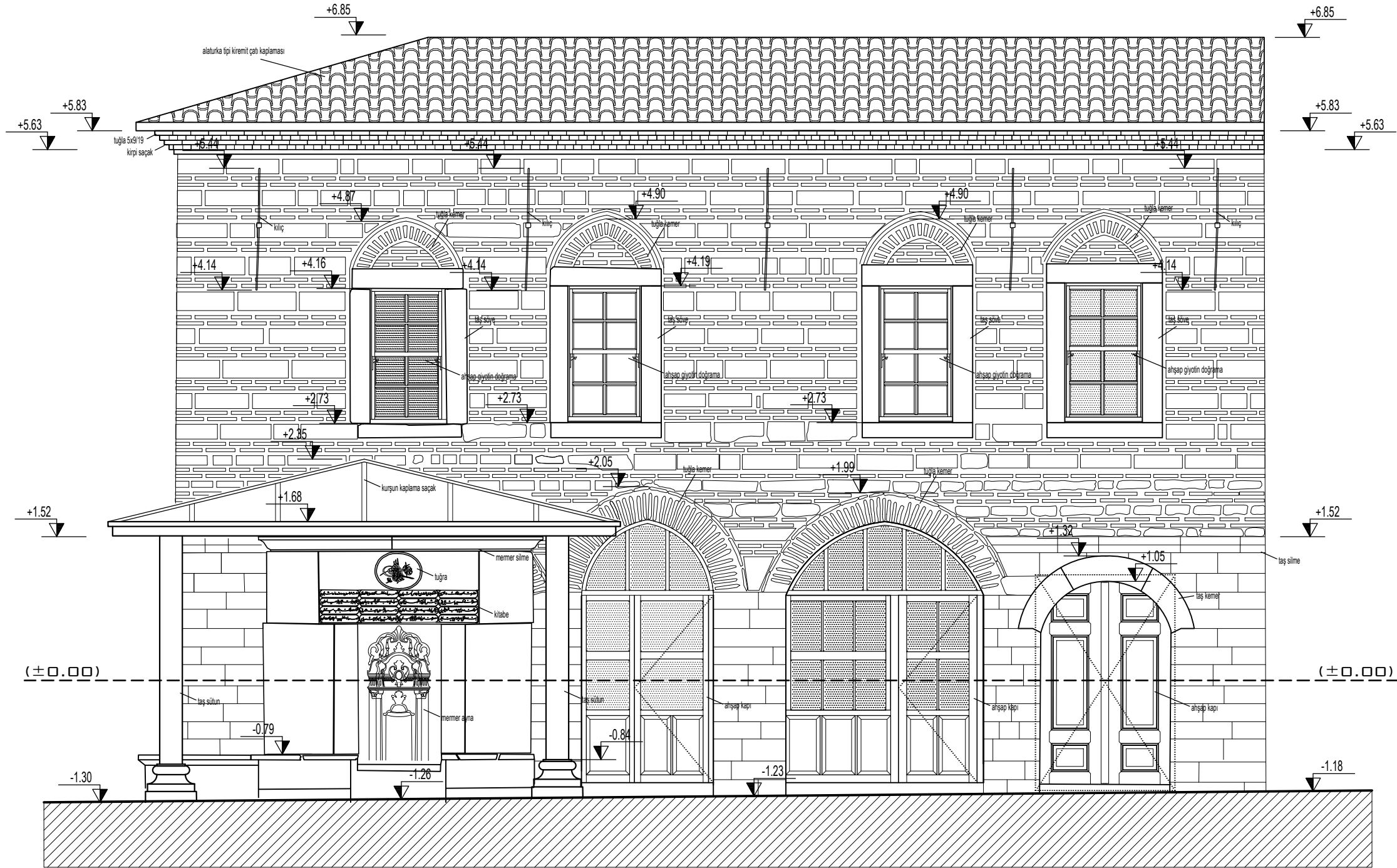
EK-2 B-B KESİTİ
ÖLÇEK:1/50

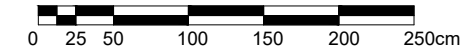
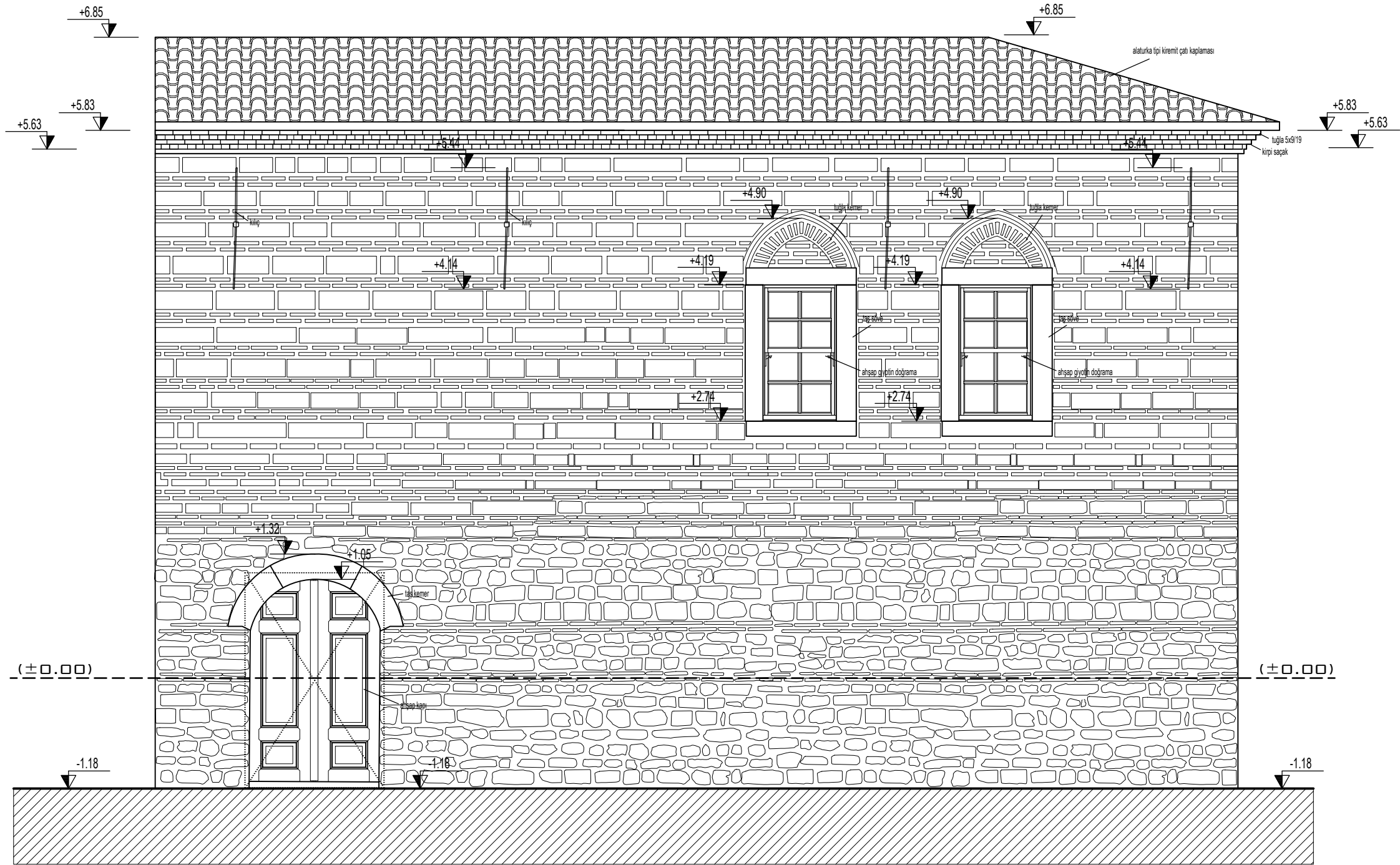
EK-2 C-C KESİTİ
ÖLÇEK:1/50

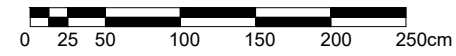
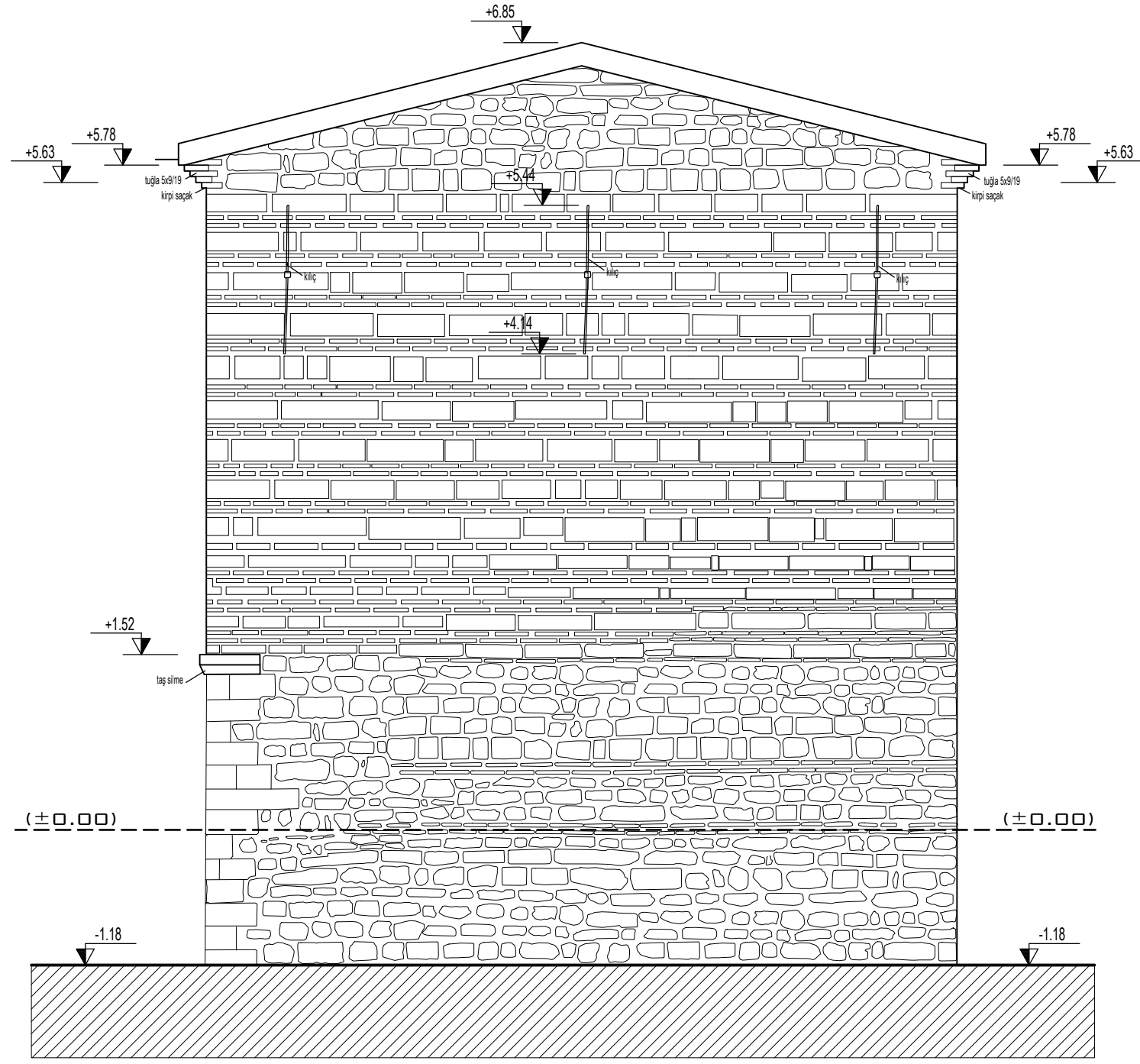
EK-2 D-D KESİTİ
ÖLÇEK:1/50

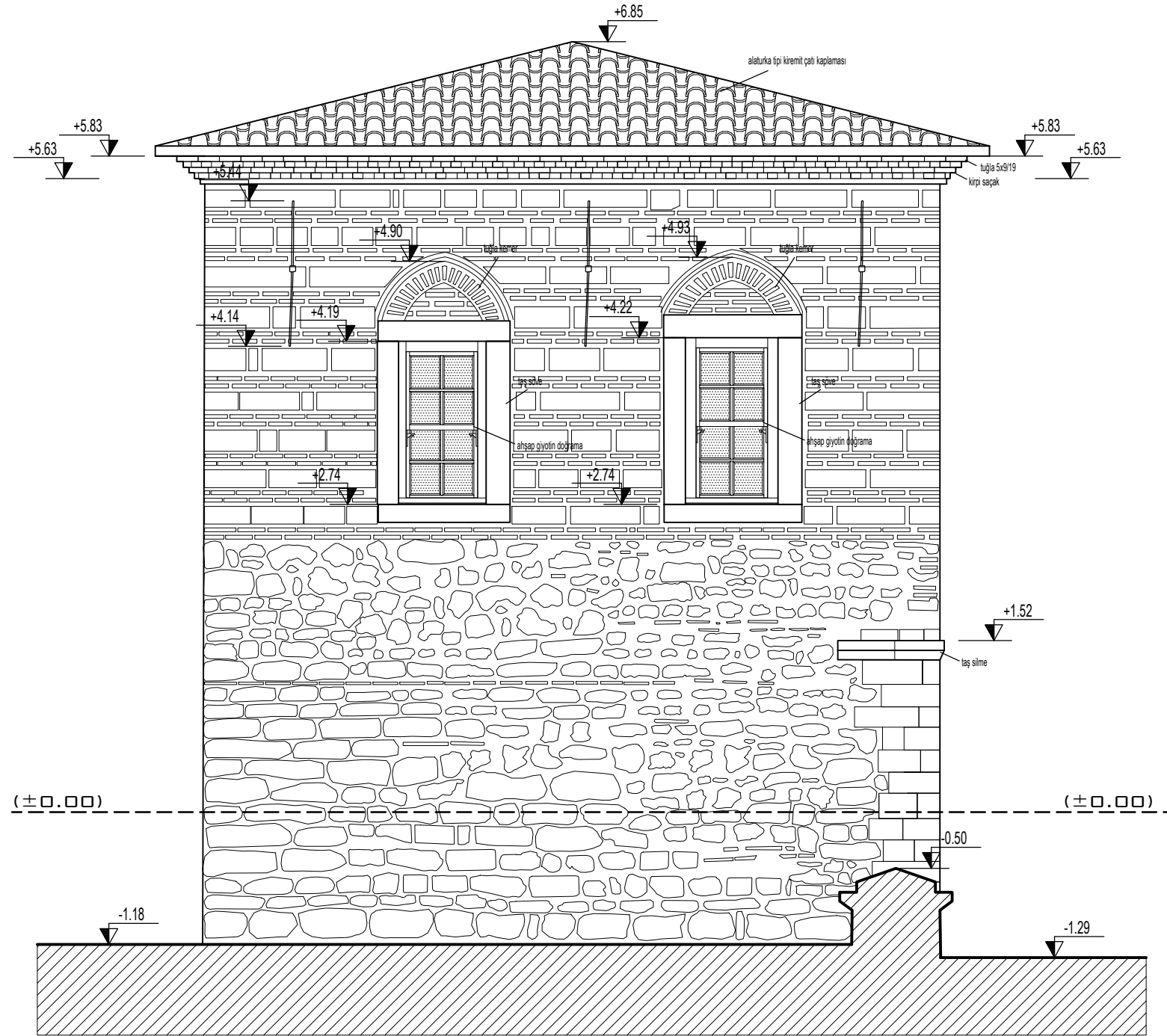
EK-2 DOĞU CEPHESİ
ÖLÇEK:1/50

EK-2 BATI CEPHESİ
ÖLÇEK:1/50

EK-2 KUZHEY CEPHESİ
ÖLÇEK:1/50

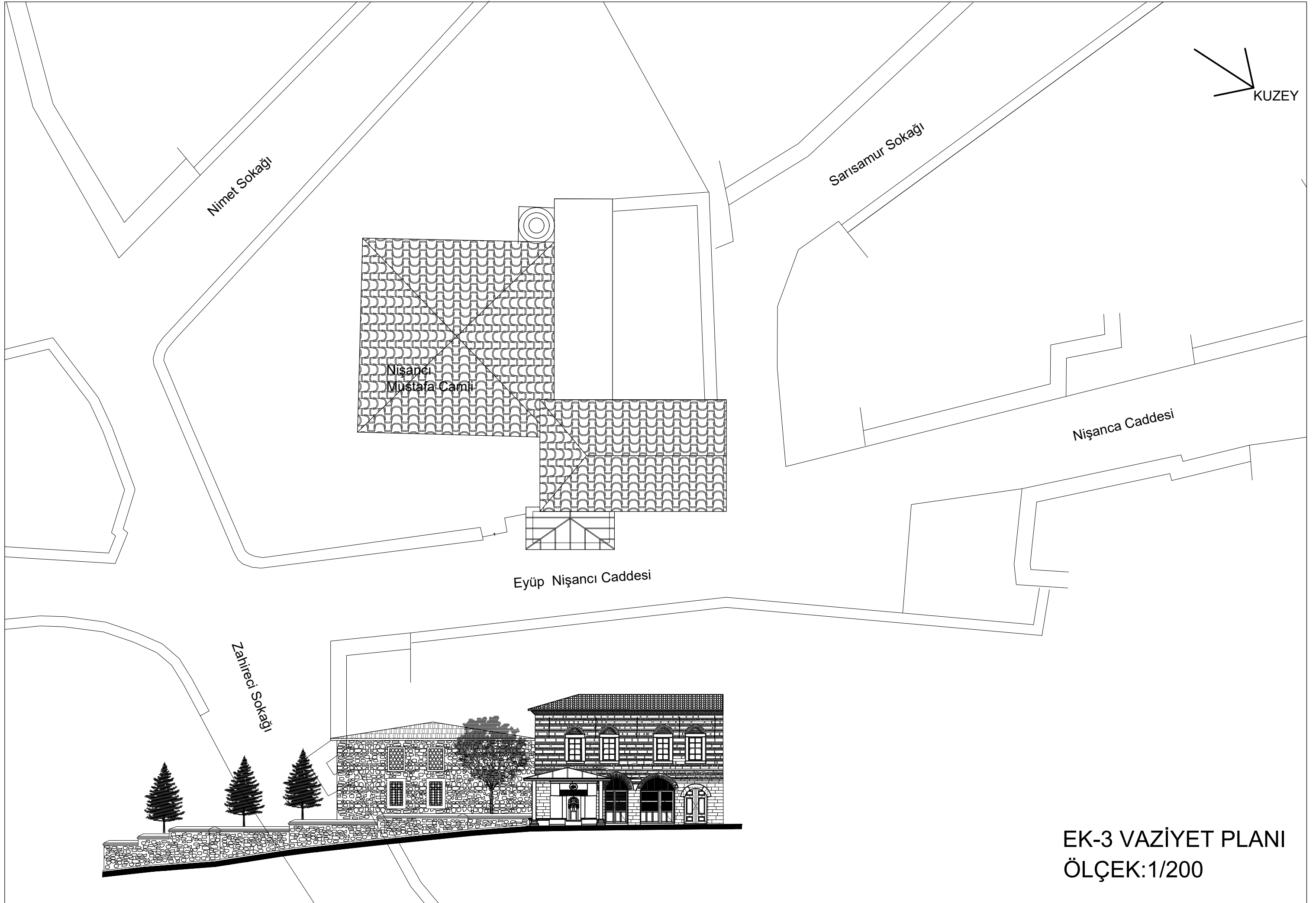
EK-2 GÜNEY CEPHESİ
ÖLÇEK:1/50

FATİH SULTAN MEHMET VAKIF ÜNİVERSİTESİ
MÜHENDİSLİK VE FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MİMARİ KORUMA VE RESTORASYON BÖLÜMÜ

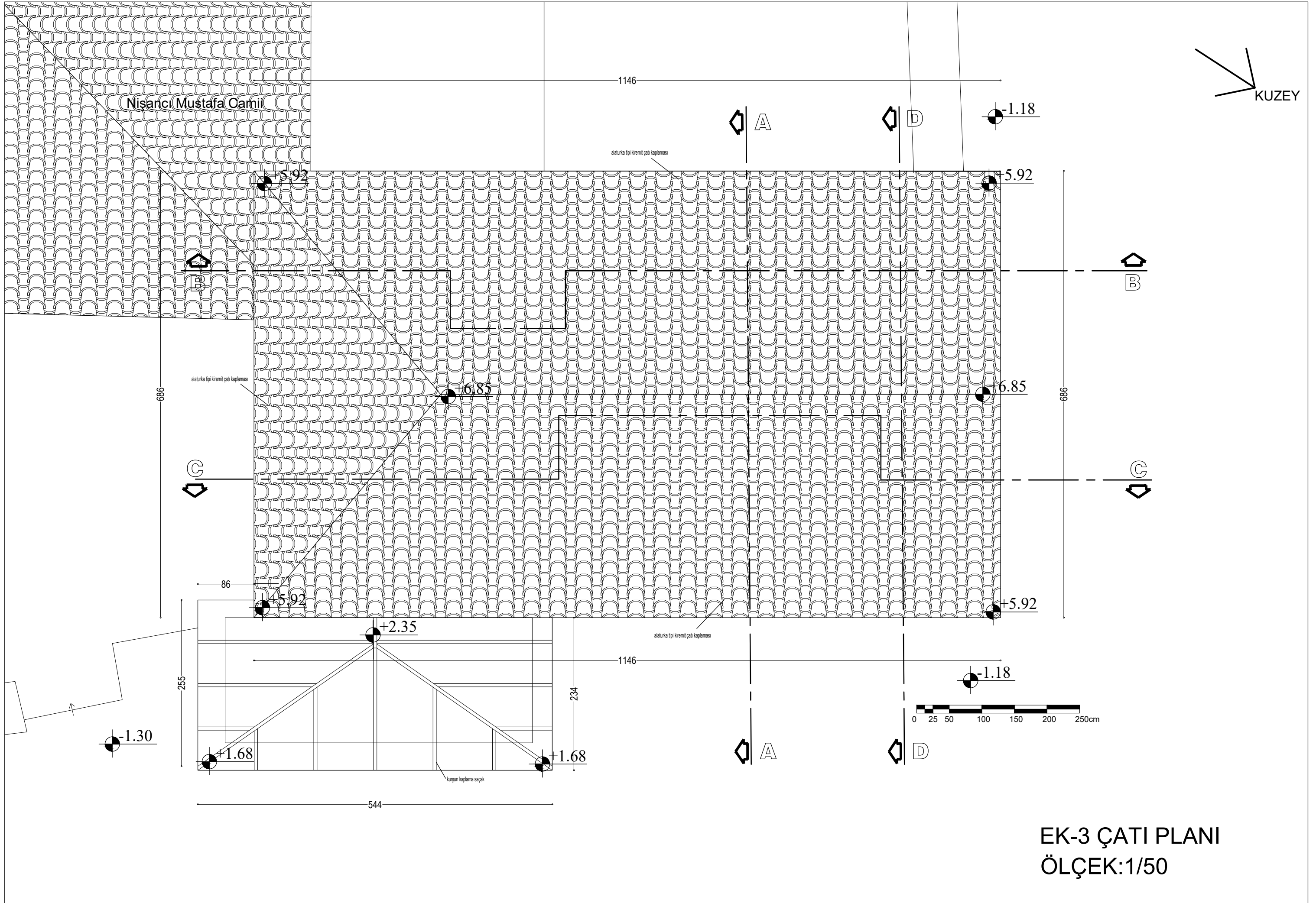
EK-3 RESTORASYON

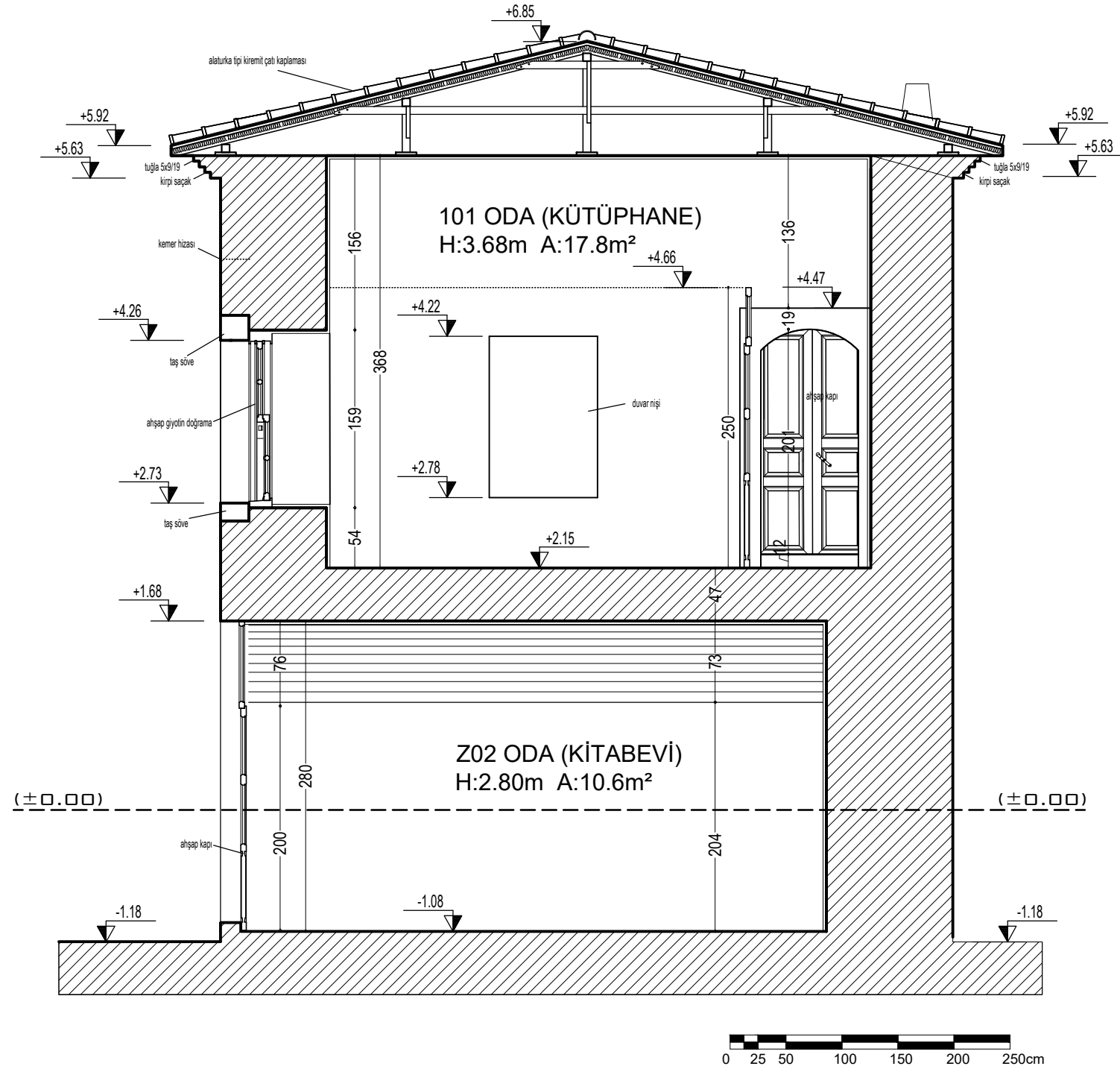
İL	İSTANBUL
İLÇE	EYÜPSULTAN
MAHALLE	NİŞANCA
CADDE	EYÜP NİŞANCA CADDESİ
PAFTA	F21C24B1DGREG
ADA	149
PARSEL	12

RAMİ MEHMET PAŞA SIBYAN MEKTEBİ KORUMA PROJESİ

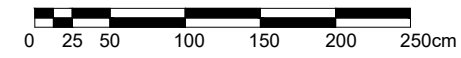
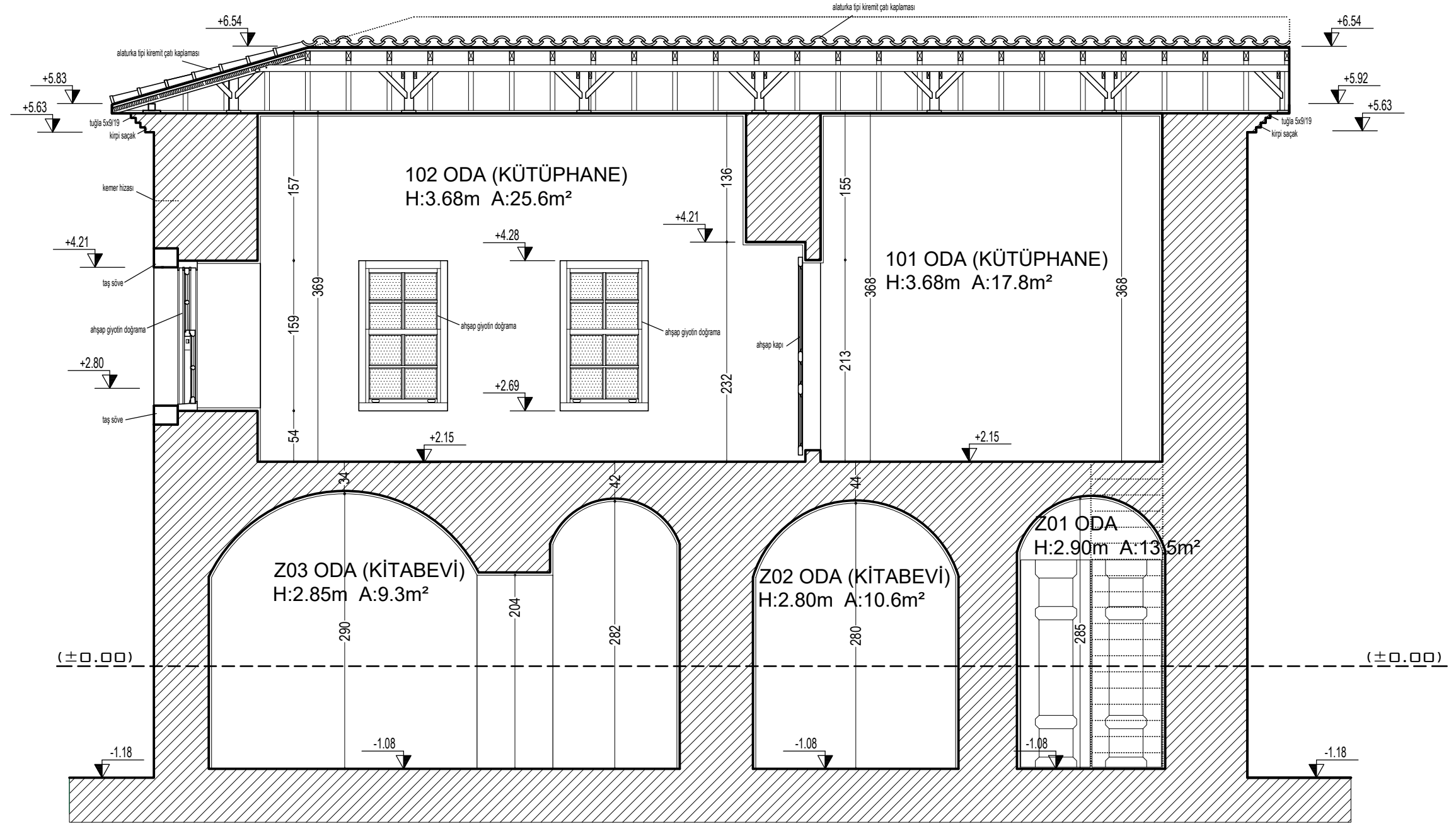

EK-3 VAZİYET PLANI
ÖLÇEK:1/200

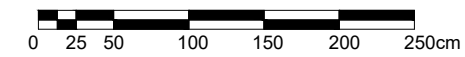
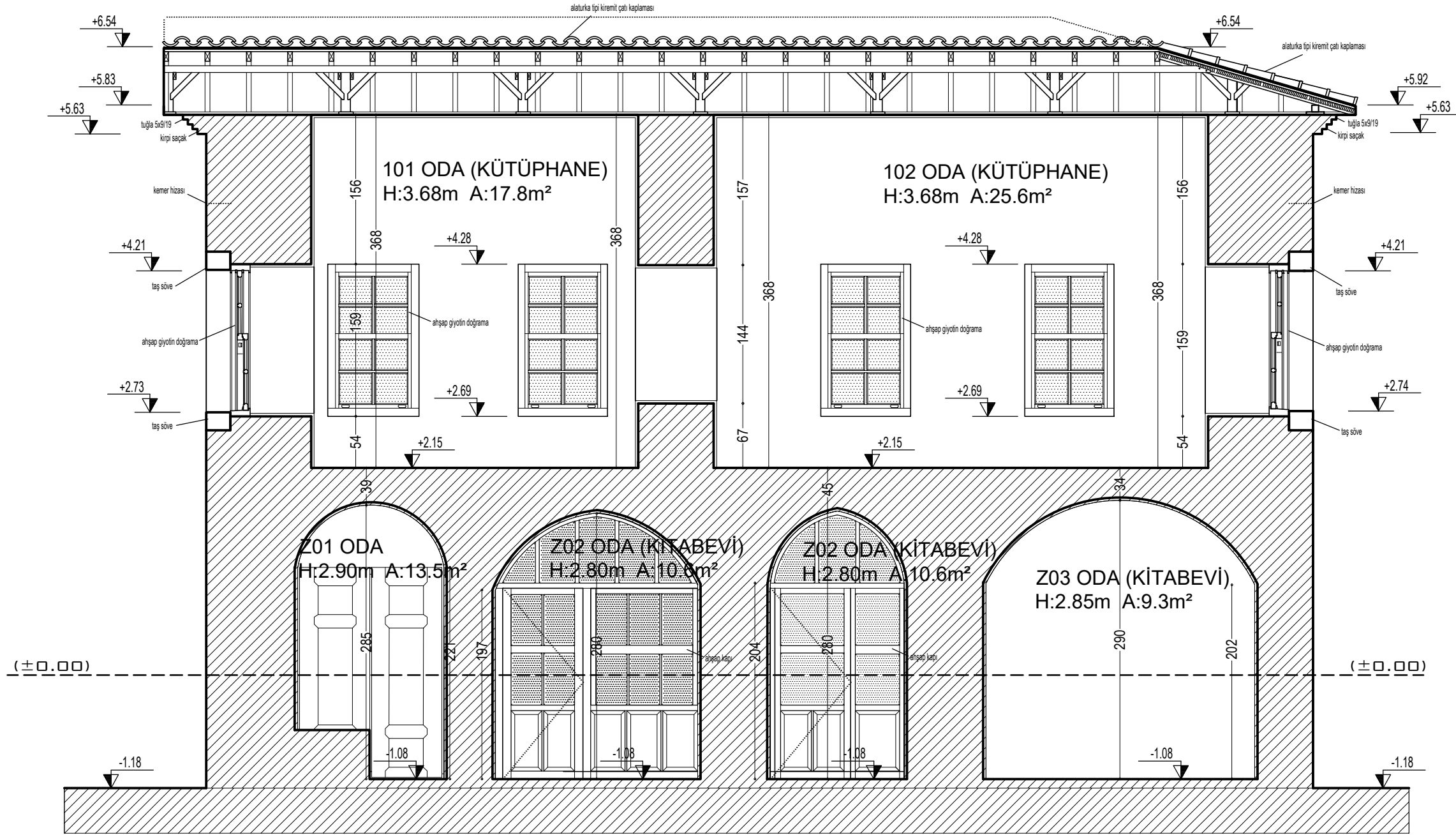

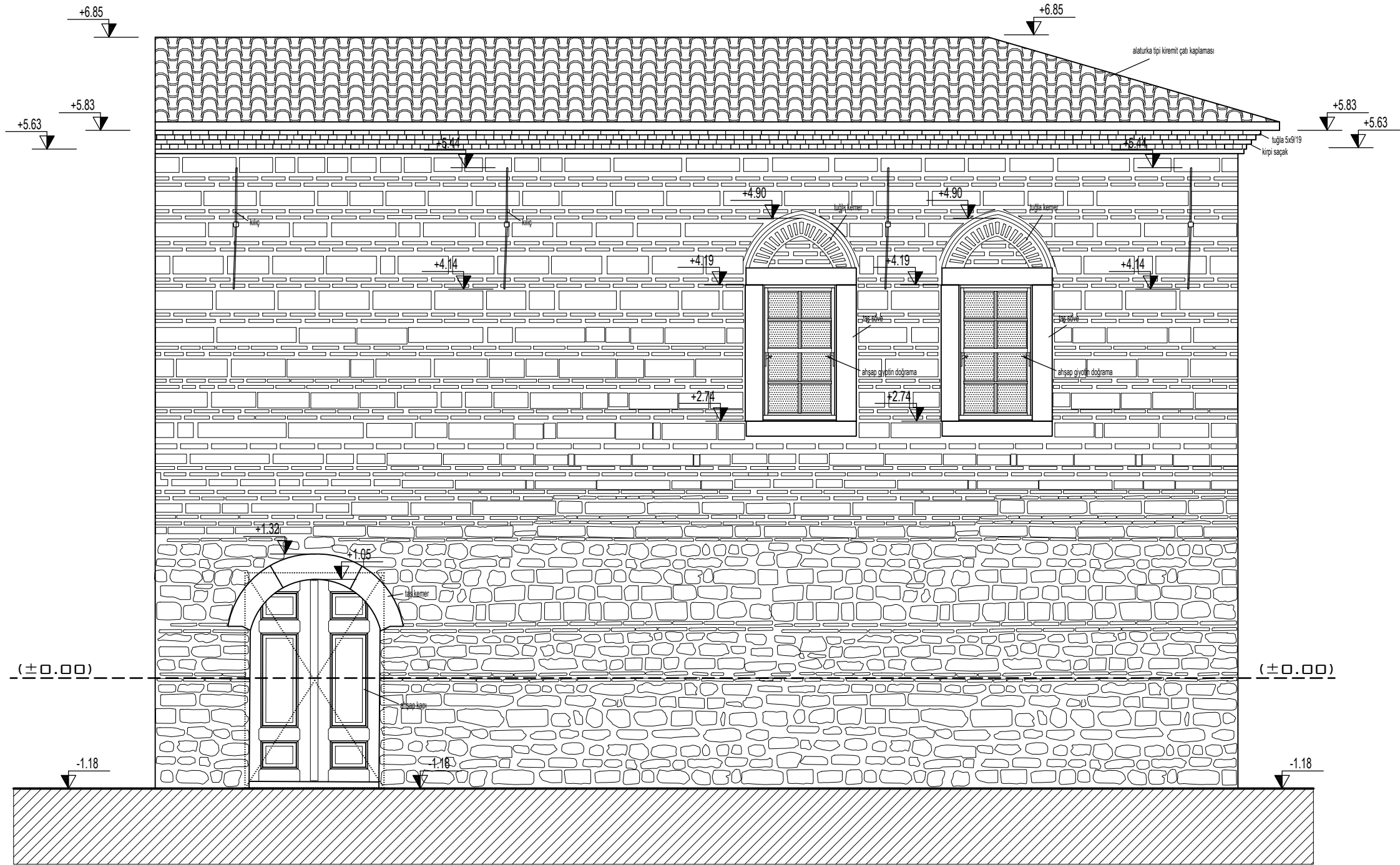
EK-3 A-A KESİTİ
ÖLÇEK:1/50

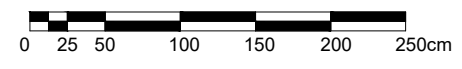
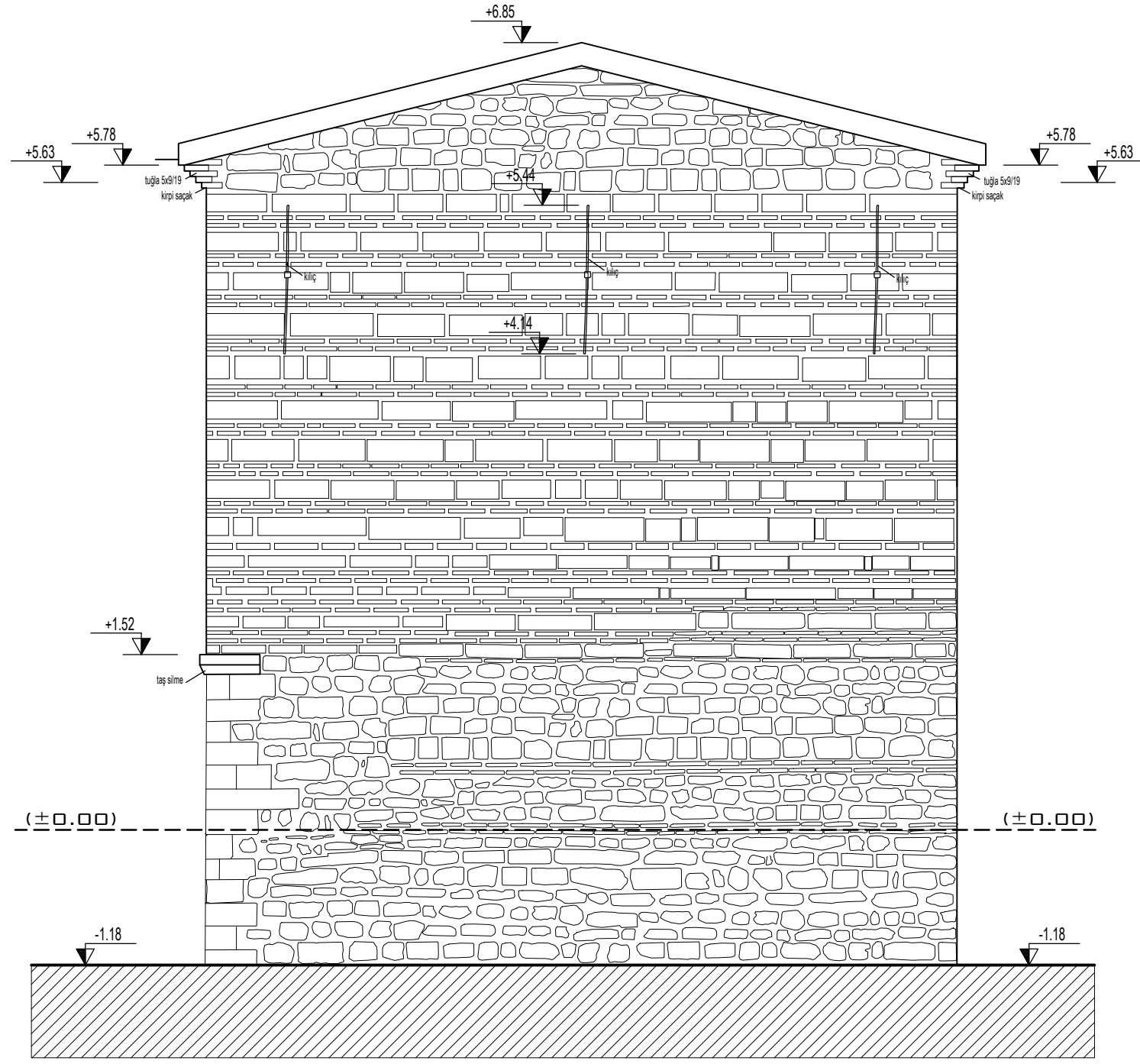
EK-3 B-B KESİTİ
ÖLÇEK:1/50

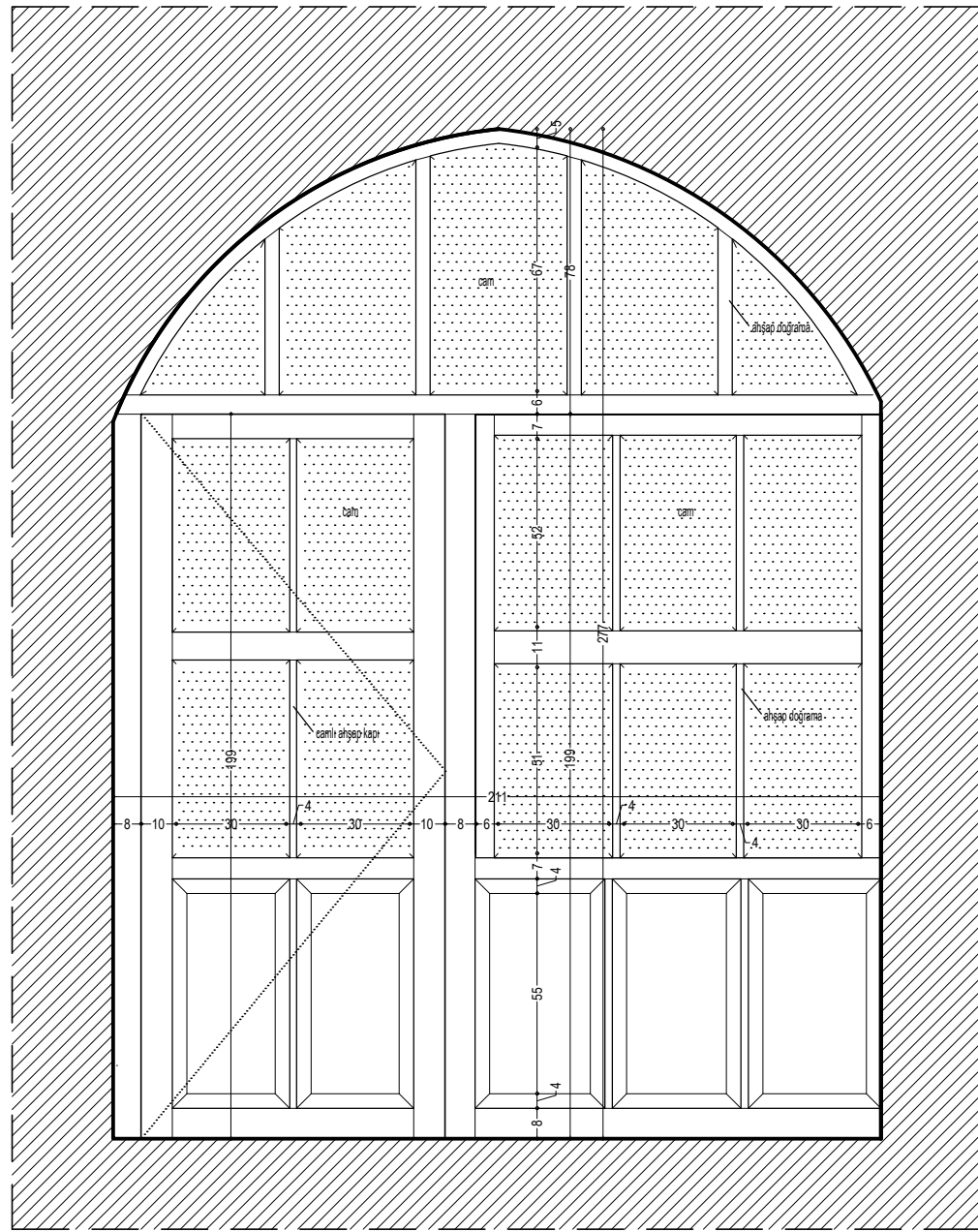
EK-3 C-C KESİTİ
ÖLÇEK:1/50

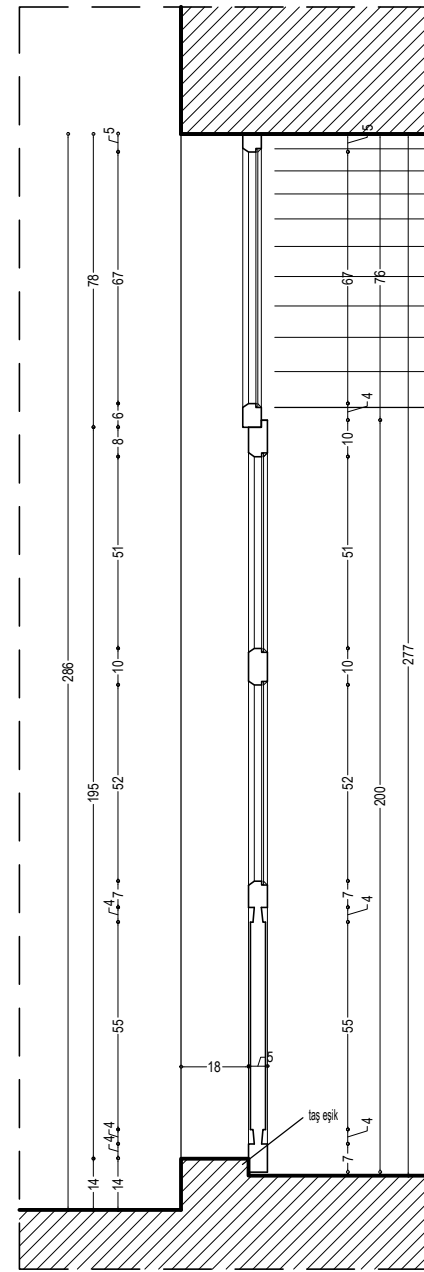
EK-3 BATI CEPHESİ
ÖLÇEK:1/50

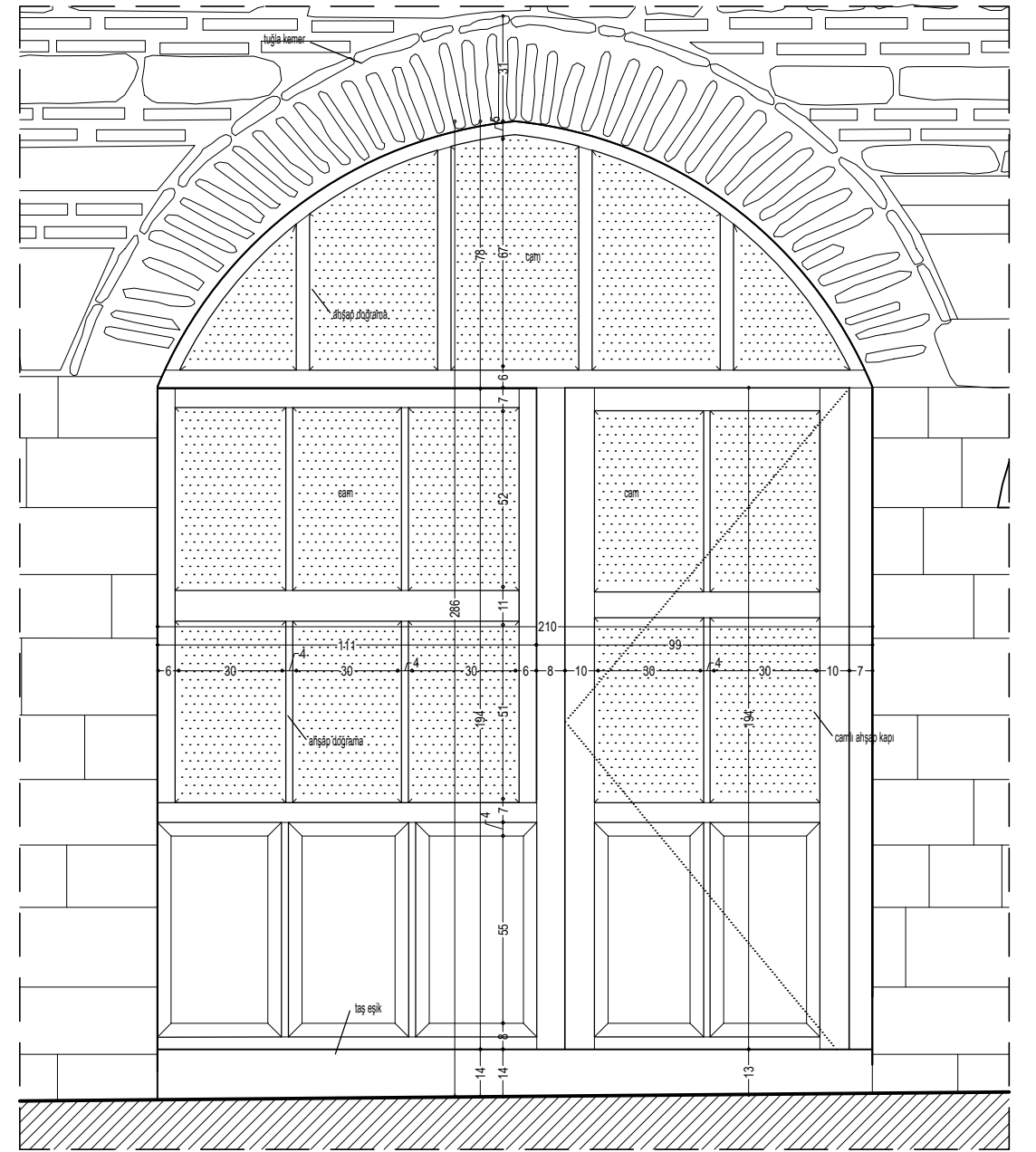
EK-3 KUZHEY CEPHESİ
 ÖLÇEK:1/50

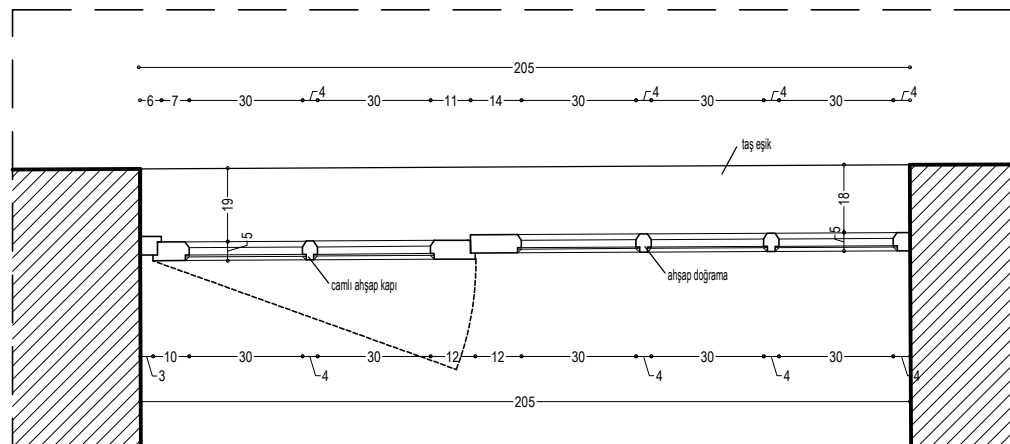
İÇ GÖRÜNÜŞ ÖLÇEK:1/20

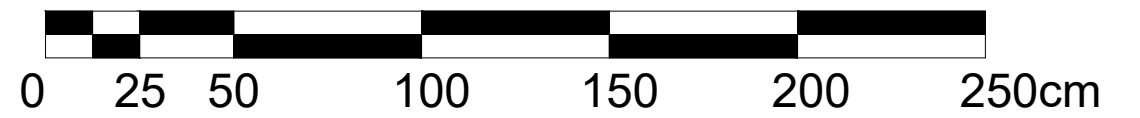
KESİT ÖLÇEK:1/20

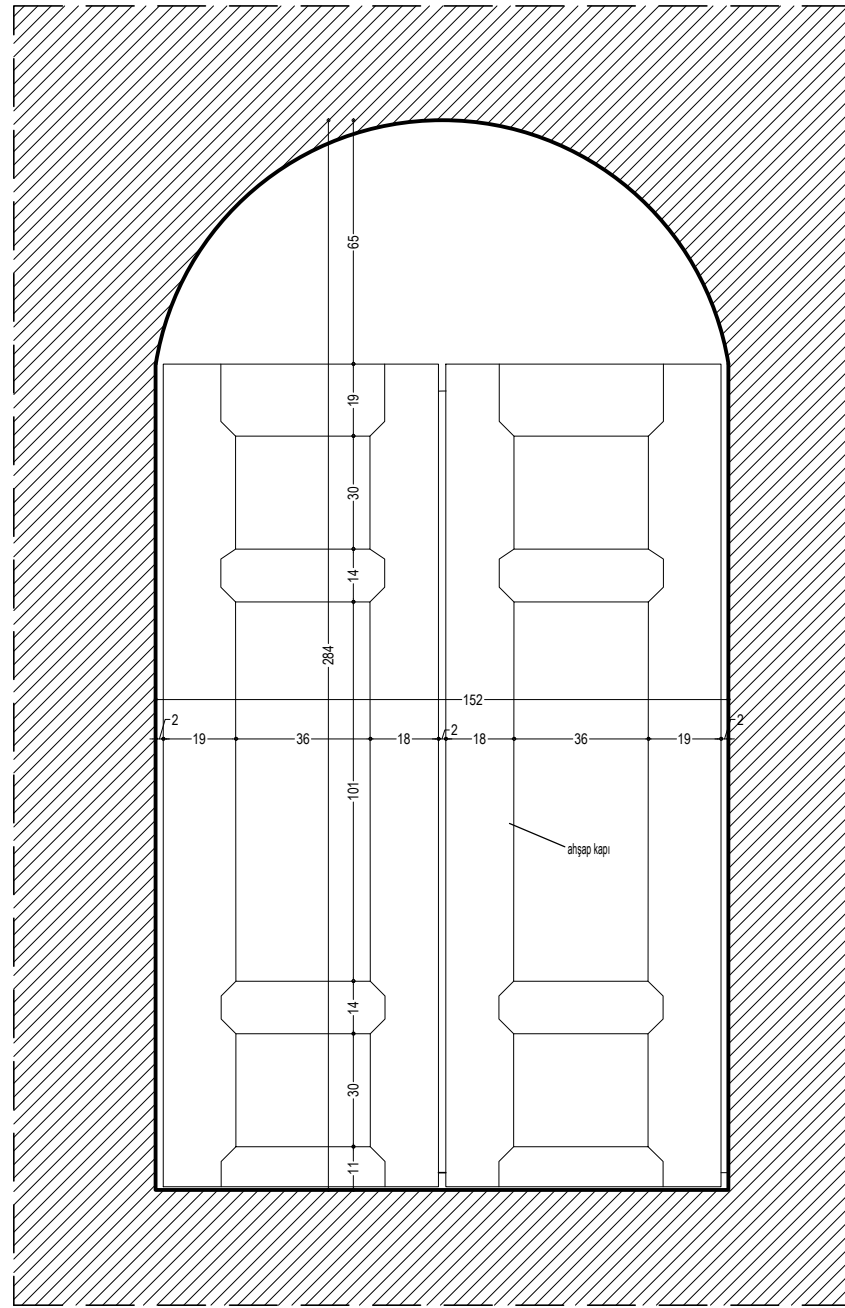
DIŞ GÖRÜNÜŞ ÖLÇEK:1/20

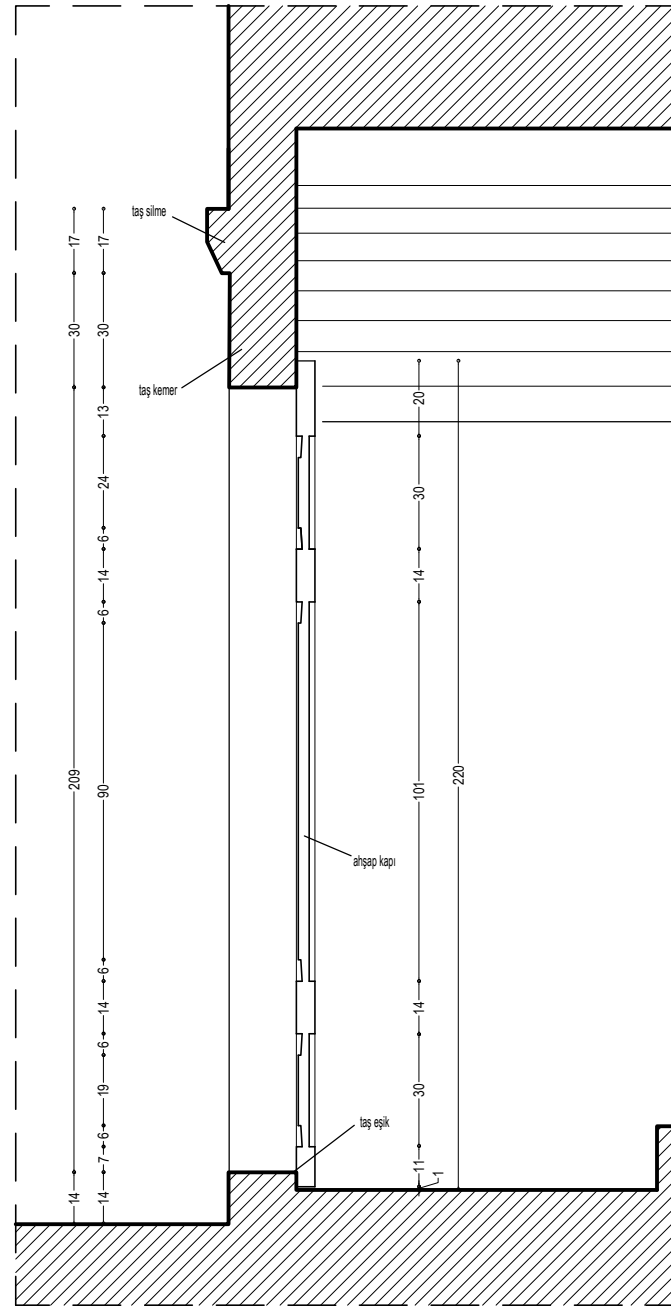
PLAN ÖLÇEK:1/20

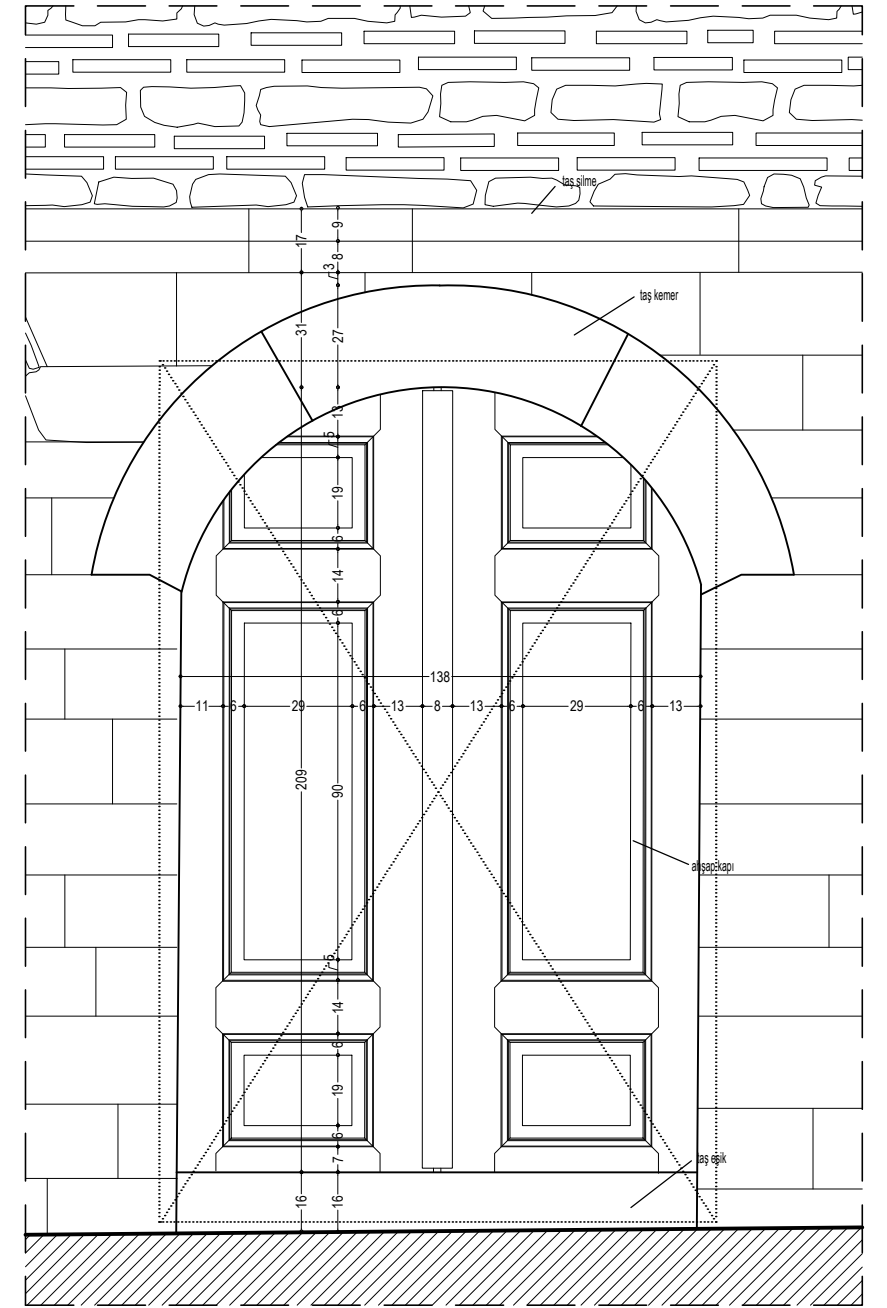
EK-3 DETAYLAR
ÖLÇEK:1/20

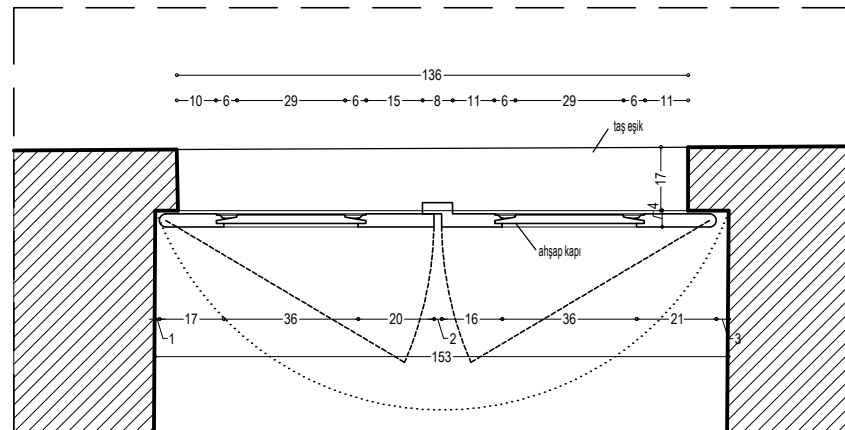
İÇ GÖRÜNÜŞ ÖLÇEK:1/20

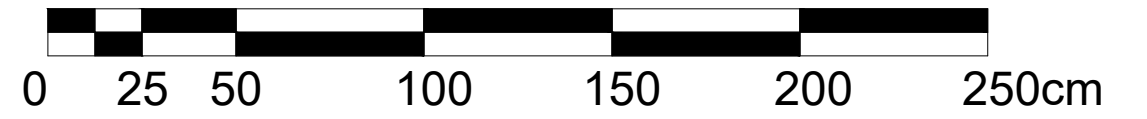
KESİT ÖLÇEK:1/20

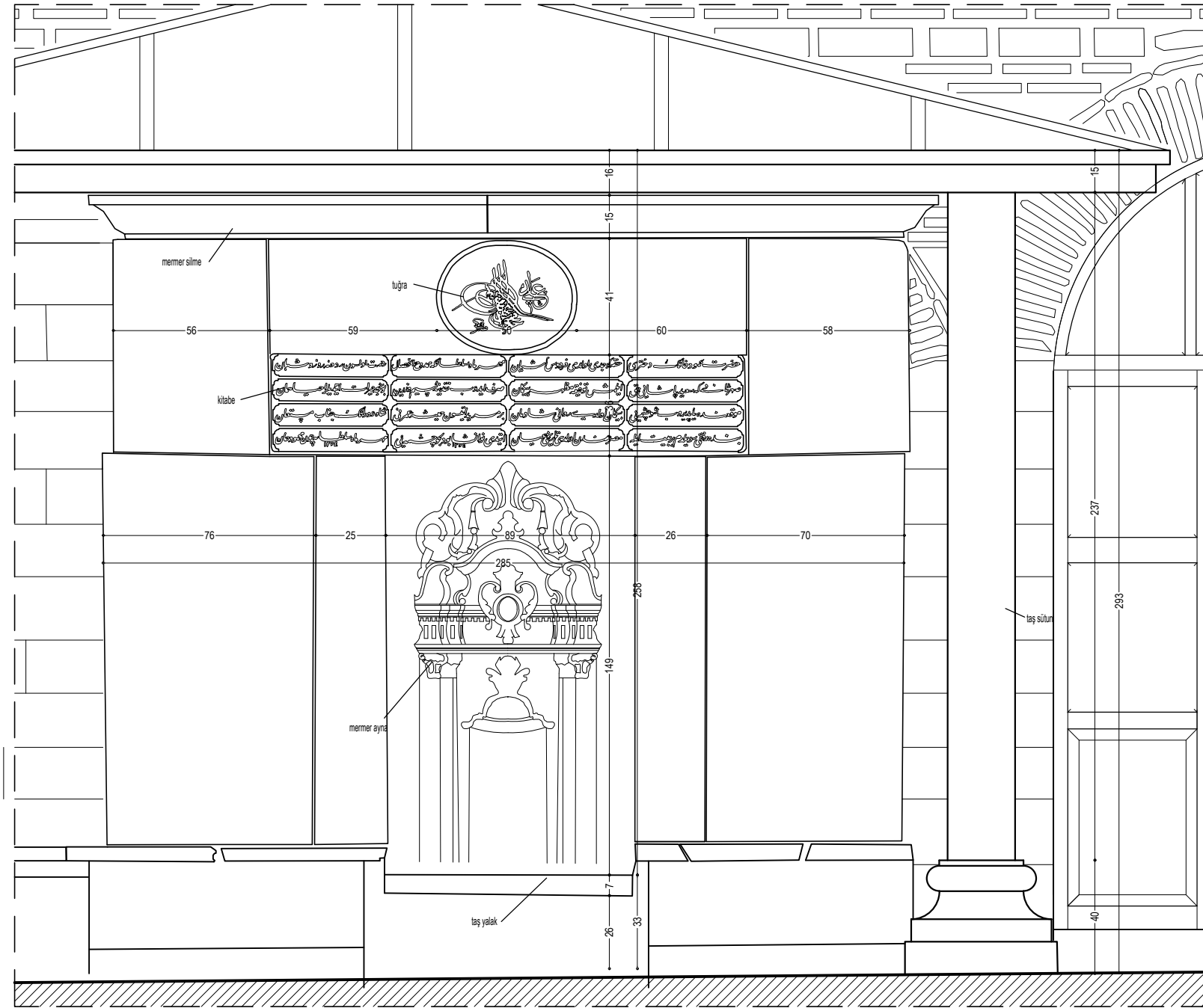
DIŞ GÖRÜNÜŞ ÖLÇEK:1/20

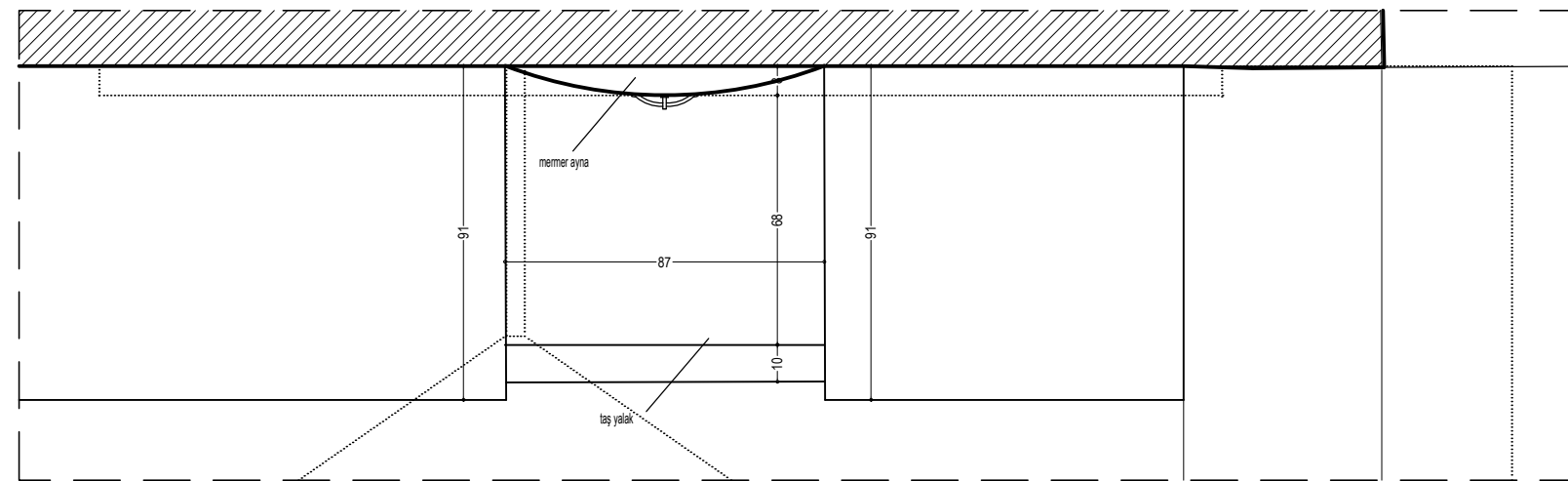
PLAN ÖLÇEK:1/20

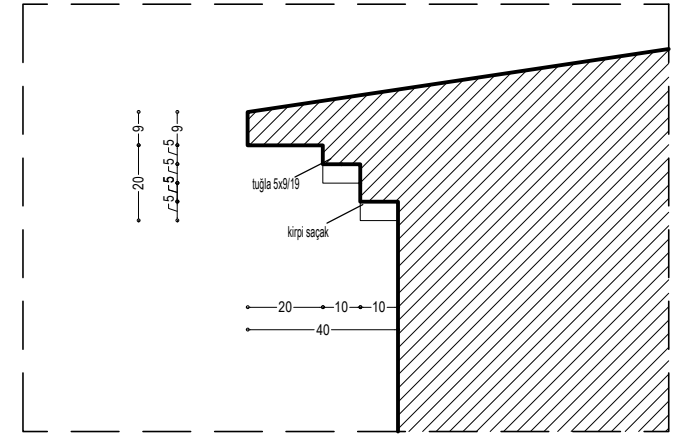
EK-3 DETAYLAR
ÖLÇEK:1/20

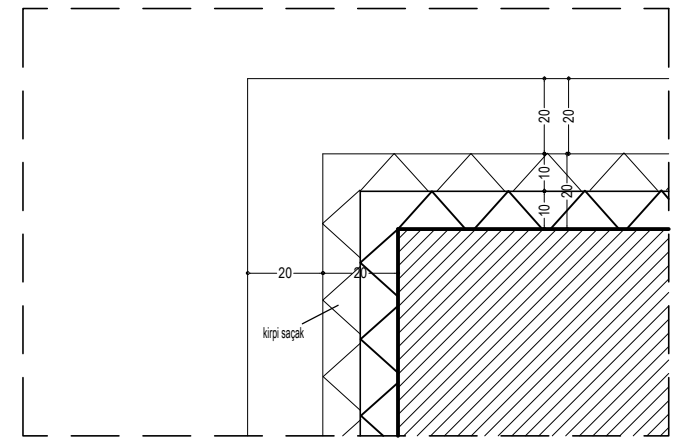
GÖRÜNÜŞ ÖLÇEK:1/20

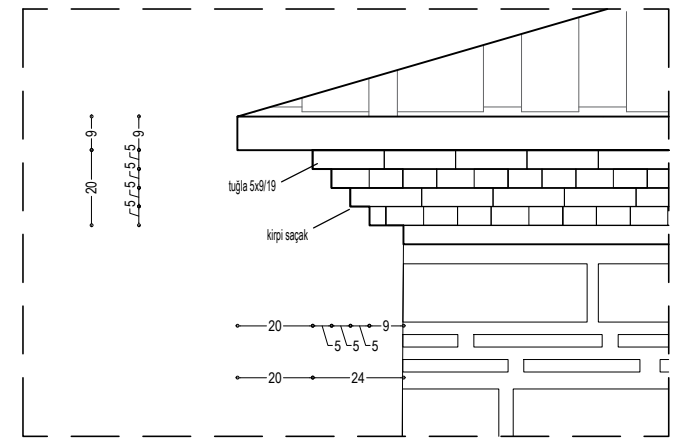
PLAN ÖLÇEK:1/20

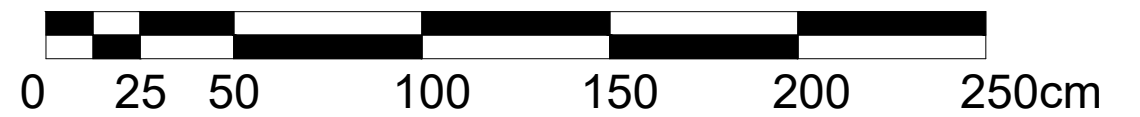
KESİT ÖLÇEK:1/20

PLAN ÖLÇEK:1/20

GÖRÜNÜŞ ÖLÇEK:1/20

EK-3 DETAYLAR
ÖLÇEK:1/20